

การเปลี่ยนแปลงตำนานให้สอดคล้องกับแก่นเรื่อง

วรรณกรรมที่นำมาศึกษาทั้ง 6 เรื่องต่างได้รับอิทธิพลจากตำนานออร์เฟอุส เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยพบว่าเรื่องราวของออร์เฟอุสที่ปรากฏในวรรณกรรมแต่ละเรื่องมีรายละเอียดที่ แตกต่างกันไปเช่นในบทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงบทบาทของ ตัวละครเอก ออร์เฟไม่ได้นักดนตรีเหมือนตำนานแต่เปลี่ยนเป็นกวีผู้มีชื่อเสียง อีกทั้งยังสามารถเดินทางไปช่วยเหลือคนรักในนรกให้กลับมีชีวิตขึ้นมาอีกครั้งบนโลกมนุษย์ แต่ต้อง สูญเสียคนรักเป็นครั้งที่สองเพราะละเมิดข้อตกลงที่ให้แก่เทพเจ้า ส่วนในวรรณกรรมอีก 4 เรื่อง ผู้แต่งยังคงบทบาทนักดนตรีของตัวละครเอกไว้ตามเดิม กล่าวคือ ในนวนิยายเรื่อง *Orfe* ออร์เฟยังคงเป็นนักดนตรีที่ใช้เสียงเพลงในการตามหาคนรักเช่นเดียวกับตำนาน แต่ผู้แต่ง เปลี่ยนออร์เฟให้กลายเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะนิสัยเข้มแข็ง กล่าวหาผู้ที่ตามหาคนรักเข้าไปในที่ที่มี แต่คนติดยา แต่สุดท้ายก็ไม่สามารถช่วยพายุริกลับออกมาได้ เพราะยูริต้องการที่จะอยู่ในบ้านหลังนี้ ตลอดไป ในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ตัวละครวาลยังคงเป็นนักดนตรีที่เดินทางร่อนเร่ จนมาพบกับเลดี้ซึ่งก็คือยูริตีสที่อาศัยอยู่ในร้านค้าของเจบซึ่งเปรียบได้กับโลกใต้พิภพ ผู้แต่งเปลี่ยน ให้เลดี้ไม่ได้เสียชีวิตเนื่องจากถูกงูกัดหลังจากแต่งงานเช่นตำนาน แต่เลดี้ตายทั้งเป็นหลังจากที่ แต่งงานกับเจบสามีที่เธอไม่ได้รัก ในนวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* ตัวละครเอกยังคงเป็น นักดนตรี แม้ว่าบทบาทนักดนตรีจะไม่มีส่วนช่วยในการตามหาคนรัก ผู้แต่งได้เปลี่ยนแปลงให้ตัว ละครเอกขอเพียออกตามหาคนรักที่ถูกลักพาตัวไปขังไว้ในคุกซึ่งเปรียบเสมือนกับเป็นดินแดนโลกใต้ พิภพ และในนวนิยายเรื่อง *The Ground Beneath Her Feet* ตัวละครเอกออร์มุสเป็นนัก ดนตรีออกตามหาคนรักที่เสียชีวิตจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงให้แก่ตัวละคร เอกอีกตัวคือวินาซึ่งบางครั้งสามารถเป็นได้ทั้งยูริตีส และแสดงบทบาทของออร์เฟอุสที่มาช่วยให้ ออร์มุสฟื้นคืนจากอาการโคม่าหลังจากที่ประสบอุบัติเหตุ ผู้แต่งเลือกนำตำนานกรีกมาใช้ โดยมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตนต้องการ รายละเอียดบางอย่างแตกต่างไปจากตำนานอาทิเช่นนำตัวละครมาใช้ทั้งหมดหรือเลือกมาเพียงบาง ตัว เลือกที่จะนำบางเรื่องราวของตำนานมาใช้เพื่อสนับสนุนแก่นเรื่อง เพิ่มตัวละครและเพิ่ม บทบาทให้ตัวละครที่เดิมไม่ได้กล่าวถึง วรรณกรรมที่นำมาศึกษาทั้ง 6 เรื่องแต่งขึ้นในช่วงเวลา เดียวกันคือคริสต์ศตวรรษที่ 20 จึงเป็นที่น่าสนใจที่ผู้แต่งต่างก็เลือกนำตำนานออร์เฟอุสซึ่งเป็น

รู้จักเกี่ยวกับเรื่องราวความรักที่ไม่สมหวังมาใช้แฝงแนวความคิดที่แตกต่างกัน ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงแก่นเรื่องหลักของวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องที่นำมาศึกษาเพื่อให้เห็นความแตกต่างของตำนาน ออร์เฟอุสที่ปรากฏในวรรณกรรมแต่ละเรื่อง

3.1 บทละครเรื่อง *Orphée*

ฌอง ก็อกโตเป็นศิลปินที่มีความสามารถในหลายๆด้าน ก็อกโตเป็นทั้งนักเขียน บทละคร นวนิยาย กวี จิตรกร และผู้กำกับภาพยนตร์ จากการศึกษาประวัติชีวิตของก็อกโต พบว่า เขาเผชิญกับความสูญเสียมาตั้งแต่เด็ก บุคคลอันเป็นที่รักต้องจากไปก่อนเวลาที่สมควร เริ่มตั้งแต่บิดาของเขาถึงตัวตายเมื่อก็อกโตอายุเพียง 9 ขวบ เมื่อโตขึ้นเพื่อนๆของเขาก็เสียชีวิตตั้งแต่ช่วงวัยหนุ่มหรือตายในขณะที่เข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 รวมทั้งการจากไปของเรย์มอนด์ ราดิเกต์ (Raymond Radiguet) คนรักของเขา ก็อกโตรู้สึกเสียใจกับการจากไปของคนรักจนเลิกเขียนงานทุกอย่าง หันไปพึ่งฝิ่นเพื่อให้ลืมความทุกข์อยู่หลายปีจนสุขภาพเริ่มทรุดโทรม เขาจึงเข้ารับการรักษาบำบัด ในระหว่างนั้นก็อกโตเขียนบทละครเรื่อง *Orphée* ขึ้นในปีค.ศ. 1925 เป็นบทละครที่มีเพียงองค์เดียวและเป็นงานชิ้นแรกของก็อกโตที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนอย่างกว้างขวาง¹ บทละครเรื่องนี้เป็นบทละครที่ใช้การเขียนแนวใหม่ (Avant-Garde)^{*} ดังที่มีผู้วิจารณ์บทละครเรื่องนี้ว่าเป็นบทละครทดลอง² ในบทละครเรื่อง *Orphée* ก็อกโตนำตำนานออร์เฟอุสซึ่งเป็นตำนานของความรักของออร์เฟอุสที่ต้องสูญเสียภรรยาและได้เดินทางลงไปช่วยเหลือคนรักในนรกแต่ก็ไม่สามารถนำกลับมาได้เพราะไม่อาจฝ่ากฎธรรมชาติ มาดัดแปลงเพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าออร์เฟอุสจะพยายามมากหรือน้อยเพียงใด แต่สุดท้ายเขาก็ต้องสูญเสียภรรยาไปเพราะความตายเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้ว ผู้แต่งยังคงใช้โครงเรื่อง ตัวละคร จากเหมือนตำนานแต่ได้เปลี่ยนแปลงลักษณะอุปนิสัยตัวละครให้แตกต่างไปจากตำนาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงแก่นเรื่องที่ต้องการนำเสนอ นอกเหนือจากแก่นเรื่องความยึดมั่นในตนเองแล้วก็อกโตยังนำเสนออีกแก่นเรื่องหนึ่งคือแก่นเรื่องความรักซึ่งเป็น

¹ Wallace Fowle, ed., *The Journals of Jean Cocteau* (New York: Criterion Books, 1956), pp. 11-12.

^{*} อวองการ์ด (Avant-Garde) เป็นคำที่ใช้เรียกผลงานของผู้สร้างภาพยนตร์อิสระในฝรั่งเศสและเยอรมนีระหว่างปีค.ศ.1916-1933 เป็นภาพยนตร์ทดลองและไม่มีจุดมุ่งหมายทางการค้าซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มดาตาและเซอร์เรียลิสต์ สมาชิกสำคัญของกลุ่มได้แก่ Man Ray, Dali และ Bunuel คำนี้ยังมีความหมายทั่วไป อาจใช้รวมเรียกภาพยนตร์แอบสแตร็ค ดู ปัทมวดี จารุวร, *ศัพท์ภาพยนตร์* (กรุงเทพฯ: สำนักกิจการพิมพ์, 2528), หน้า 24.

² Wallace Fowle, ed., *The Journals of Jean Cocteau*, p. 12.

แก่นเรื่องที่ทุกคนรู้จักกันดีเมื่อกล่าวถึงตำนานออร์เฟอุส ในบทละครเรื่อง *Ophélie* ผู้เขียนไม่ได้เสนอความรักระหว่างชายหญิงแต่แสดงให้เห็นถึงความรักในบทกวีซึ่งเป็นลักษณะของกวีแบบโรแมนติก

3.1.1 แก่นเรื่องความรักในบทกวี

เมื่อกล่าวถึงตำนานออร์เฟอุสทุกคนมักจะนึกถึงความรักที่ยิ่งใหญ่ของออร์เฟอุสที่กล้าลงไปตามหาคนรักในนรก แม้ว่าจะจบลงด้วยความเศร้าก็ตาม ก๊อกโตนำแนวคิดเรื่องความรักมาใช้ในงานของตนแต่ไม่ใช่ความรักระหว่างชายหญิง แต่เป็นความรักในบทกวี ความบูชาบทกวีให้มีฐานะเทียบเท่ากับพระเจ้าซึ่งเป็นความคิดของกวีแบบโรแมนติก จากการศึกษาประวัติของก๊อกโตพบว่ากวีที่ก๊อกโตชื่นชอบคือชาร์ลส์ โบดแลร์ ก๊อกโตได้ยึดถือความคิดและการสร้างสรรค์กวีนิพนธ์ ตลอดจนการประพาดตัวของโบดแลร์มาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและการสร้างงาน ดังนั้นเราจึงควรศึกษาความคิดเกี่ยวกับการสร้างงานของโบดแลร์เพื่อจะได้เข้าใจการสร้างงานของก๊อกโตมากยิ่งขึ้น โบดแลร์เชื่อว่าศิลปินคือบุคคลที่สูงส่ง ศิลปินจำเป็นต้องแยกตัวจากความน่ารังเกียจของชีวิตในโลกปัจจุบันเพื่อมองปัญหาอย่างกว้างไกลในระดับมนุษยชาติ เพื่อสร้างงานศิลปะที่มีความงามเป็นนิรันดร์ แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดแบบโรแมนติกที่ว่า “กวีคือผู้ที่ได้รับพรจากพระเจ้า เป็นบุคคลพิเศษสูงส่งกว่าคนธรรมดา และในขณะที่เดียวกันก็รับทุกข์มากกว่าคนธรรมดาด้วย”³ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรสนิยมแบบแดนดีของโบดแลร์ที่มุ่งจะไปให้ถึงความงามที่สูงส่งด้วยการพัฒนาตัวเองให้แปลกเด่นเป็นพิเศษเหนือกว่าคนทั่วไป⁴ โบดแลร์แสดงความคิดเกี่ยวกับสถานะของศิลปินคือผู้สร้างสรรค์ ดังนั้นจึงมีสถานะสูงส่งเทียบได้กับพระเจ้า งานศิลปะนั้นเทียบได้กับศาสนาหรือแทนที่ศาสนา ก๊อกโตได้อ่านกวีนิพนธ์ชื่อ *ดอกไม้แห่งความชั่ว* ที่กล่าวถึงสถานะและอำนาจของกวีในบทกวีหมายเลข 1 ชื่อว่า “Bénédiction” (พรจากพระเจ้า) กวีได้กล่าวถึงการกำเนิดของตนว่าเป็นลิขิตจากสวรรค์ซึ่งบันดาลให้เขาต้องลงมาใช้ชีวิตแบบแปลกแยกท่ามกลางความไม่เข้าใจและความเกลียดชังของผู้คนรอบข้าง ดังจะพิจารณาได้จากการสร้างตัวละครออร์เฟให้เป็นกวี

³ สดชื่น ชัยประสาธน์, *ชาร์ลส์ โบดแลร์: กวีและนักวิจารณ์ศิลปะ* (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากรและศูนย์ความร่วมมือด้านภาษาฝรั่งเศส สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย, 2543), หน้า 222.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

3.1.1.1 การสร้างตัวละครออร์เฟให้เป็นกวี

ก๊อกโตเปลี่ยนออร์เฟอุสในตำนานที่เป็นนักดนตรีเป็นกวีในบทละครเพราะต้องการแสดงให้เห็นว่ากวีมีความแตกต่างจากคนธรรมดาทั่วไป กวีมีความเชื่อต่างไปจากผู้อื่น บทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปจากตำนานนี้เพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องความรักในบทกวี และแก่นเรื่องความยึดมั่นในความคิดของตน หลังจากที่ออร์เฟพบม้าและนำมากลับบ้าน เขาไม่สนใจแต่งบทกวีที่เป็นที่ต้องการของคนทั่วไปอีกต่อไป เขาเชื่อว่าม้าตัวนี้ช่วยให้เขาพบโลกที่เขาไม่เคยรู้จัก ชีวิตที่ผ่านมาจึงไม่มีความหมายเมื่อเขาได้พบกับม้า บทกวีที่ออร์เฟสภักได้เมื่อได้ฟังการบอกขของม้าคือ "Orpheus hunts Eurydice's lost life" ออร์เฟเชื่อว่าเป็นบทกวีที่ยิ่งใหญ่ ก๊อกโตสร้างตัวละครออร์เฟเป็นกวีที่มีความแตกต่างจากคนทั่วไป ออร์เฟลุ่มหลงในสิ่งที่ตนไม่รู้ ใช้ชีวิตอย่างไร้สาระในสายตาของตัวละครอื่นที่เห็นแต่ออร์เฟเฝ้าพูดตัวอักษรทีละตัวแล้วคอยฟังเสียงเคาะจังหวะของม้าว่าจะหยุดที่ตัวใด เพื่อนำตัวอักษรมาประกอบเป็นคำสร้างกวีนิพนธ์ต่อไป ออร์เฟมีความเชื่อในสิ่งที่เขาทำ ต่างจากยูริดีสที่ไม่เชื่อในสิ่งที่ออร์เฟกำลังทำ

Eurydice: You needn't insist.

Orphée: (...) Nothing disturbs this horse so much as incredulous people. Go to your room, or keep quiet.⁵

ก๊อกโตสร้างตัวละครเอกคือออร์เฟให้ต้องการแสวงหาในสิ่งที่ตนไม่เคยรู้จัก ใช้ชีวิตอย่างไร้สาระในสายตาของคนอื่นๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่ากวีเป็นผู้ที่มีความแตกต่างจากคนทั่วไป

ก๊อกโตยังสร้างให้ตัวละครออร์เฟมีลักษณะดังเช่นกวีแบบโรมันดิกที่ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว ห่างไกลจากสังคมและไม่มีใครเข้าใจสิ่งที่กำลังทำ กวีต้องเสาะหาแรงบันดาลใจมาสร้างงาน ต้องเผชิญกับการเลือกทางใดทางหนึ่งซึ่งกวีรู้ว่าไม่มีใครเข้าใจ ในท้ายที่สุดเพราะออร์เฟนับถือและบูชากวีนิพนธ์จึงได้รับการยกย่องเชิดชูให้มีความสุขและสามารถอยู่ร่วมกันกับยูริดีสอีกครั้งบนสวรรค์

Orphée: O God, we thank thy for assigning us our house and have as the only paradise, and for having opened to us thy

⁵ Jean Cocteau, *Five Plays*, translated by Carl Wildman (New York: Hill and Wang, 1961), p. 11.

paradise. We thank thou for having sent Heurtebise to us, and we are quality of not recognizing him as our Guardian Angel. We thank thou for having saved Eurydice, because, through love, she killed the devil in the shape of a horse, and in so doing she died. We thank thou for having saved me because I adored poetry, and thru art poetry. Amen.⁶

บทบาทของกวีเปรียบได้กับพระเจ้า กวีจึงไม่มีวันตาย ดังจะเห็นจากเมื่อ ออร์เฟสเสียชีวิตเขาได้ขึ้นไปอยู่ร่วมกับยูริดีสอีกครั้งบนสวรรค์ ก็กบโตจบเรื่องในบทละครเหมือน ออร์เฟออสในเรื่องเล่าของโอดิสซีย์ที่นำมาแต่งเพิ่มเติม เมื่อออร์เฟออสเสียชีวิตเขาได้ไปอยู่ร่วมกับยูริดีส ในยมโลกเป็นการแสดงให้เห็นอนุภาพความรักที่มั่นคงของคนทั้งสอง เช่นเดียวกับออร์เฟในบท ละครหลังจากที่เขาเสียชีวิต เขาได้ไปอยู่ร่วมกับยูริดีสบนสวรรค์ เพราะเขามีความยึดมั่นและบูชาใน บทกวี สะท้อนความคิดเรื่องสถานะของกวีที่สูงส่งเทียบเท่ากับพระเจ้า กวีคือผู้สร้างเช่นเดียวกับ พระเจ้า

นอกจากออร์เฟจะมีลักษณะแบบโรแมนติกแล้ว เขายังมีลักษณะตัวละครแบบ ไคกนาฏกรรม ดังที่ฌากส์ กิซาร์โนด์(Jacques Guichamaud) เคยกล่าวว่บทละครเรื่อง *Orphée* ของก๊อกโตใช้องค์ประกอบพื้นฐานของไคกนาฏกรรม เช่น ความเข้าใจผิด ความขัดแย้งภายในใจ พลังที่เหนือธรรมชาติหรืออำนาจที่คลุมเครือนำมาซึ่งไคกนาฏกรรม⁷ ผู้วิจัยเห็นว่าบทละครเรื่อง *Orphée* มีลักษณะไคกนาฏกรรมคือ ตัวละครเอกมีจุดจบเช่นตัวละครไคกนาฏกรรม ตัวละคร ออร์เฟมีความเชื่อที่ต่างจากคนทั่วไปและถึงขั้นที่จะทำตามความเชื่อนั้น ออร์เฟเชื่อว่าม้าที่เขานำมา บ้านจะช่วยสร้างกวีนิพนธ์ได้ ออร์เฟรอคอยการบอกของม้าด้วยการอ่านไล่ไปตามตัวอักษร เมื่อม้าหยุดที่ตัวไหนก็จะนำมาสะกดเป็นคำแล้วสร้างเป็นบทกวีนิพนธ์ ออร์เฟสะกดได้แค่ “Orpheus hunts Eurydice's lost life” เขาคิดว่าประโยคนี้เป็นกวีนิพนธ์ที่ยิ่งใหญ่และได้ส่งเข้า ประทวด โดยไม่ฟังคำคัดค้านจากคนรอบข้าง แม้ในตอนหลังออร์เฟจะรู้ว่าม้าตัวนี้ล่อวงให้เขาทำ เรื่องที่ผิดโดยมีคนกล่าวหาว่าเขาขโมยข้อความดังกล่าวซึ่งเป็นของผู้อื่นส่งเข้าประทวด และอัลกอนินซำกลุ่มผู้หญิงมารุมทำร้าย แต่ออร์เฟก็ไม่ได้คิดที่จะหนี เขายอมรับชะตากรรมที่

⁶ Ibid., p. 46.

⁷ Jacques Guichamaud, *Modern French Theatre from Giraudoux to Genet* (New York: Yale University, 1967), p. 54.

เขาก่อไว้ ถือว่าเป็นการกระทำที่ยิ่งใหญ่เช่นเดียวกับตัวละครเอกโศกนาฏกรรม ในตอนท้าย ก่อนที่จะเสียชีวิต ออร์เฟได้กล่าวถึงคุณสมบัติของศิลปินที่ต้องพยายามแสวงหาสิ่งใหม่มาใช้ในงานของตนและต้องมีความเชื่อต่อสิ่งที่เขาสรางแม้ว่าจะไม่เข้าใจก็ตาม และต้องรับผิดชอบต่องานที่ตนสราง

Eurydice: And do you hope to convince the world? To make everyone that poetry consists in writing a sentence? To make a success with your horse's sentence?

Orphée: It's not a question of success, nor of the horse, nor of convincing the world. Besides, I no longer stand alone.⁸

และ

Orphée: It is making a masterpiece. I must bear its blows without understanding then. I must stand firm. I must be still and accept the inevitable. I must help and bear my part, till the work is ended.⁹

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าออร์เฟไม่เข้าใจในสิ่งที่ตนกำลังทำ แต่เขาก็ยังต้องดิ่งที่จะทำในสิ่งที่เขาเชื่อต่อไป ลักษณะตัวละครออร์เฟมีความหยิ่งในศักดิ์ศรี ยึดถือตนเองเป็นหลัก เชื่อมมั่นในตนเองมากเกินไป สิ่งเหล่านี้กลับกลายเป็นข้อบกพร่องของตัวละครเอก ออร์เฟจึงเป็นแบบตัวละครโศกนาฏกรรมกรีกที่เป็นคนที่มีฐานะสูงส่ง แต่มีข้อบกพร่องในลักษณะนิสัยอันเกิดจากการกระทำที่สุดโต่งซึ่งทำให้เขาต้องประสบเคราะห์ร้ายและความหายนะในที่สุด ข้อบกพร่องของออร์เฟคือการมีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไปจนทำเรื่องที่เกิดขึ้นขอบเขต และการตัดสินใจที่ผิดพลาดเพราะความเข้าใจผิดคิดว่าภรรยาแอบมีความสัมพันธ์กับเออร์เตบิส ออร์เฟจึงใจหั่นกลับมามองหน้ายูริติส การกระทำของออร์เฟถือว่าการฝ่าฝืนอำนาจของเทพเจ้า ดังจะเห็นว่าออร์เฟได้ตกลงกับเทพเจ้าแห่งความตายว่าจะไม่มองหน้าภรรยาอีกต่อไป มิเช่นนั้นเธอจะต้องเสียชีวิตเป็นครั้งที่สอง แต่ออร์เฟก็ละเมิดเงื่อนไซ เขาตั้งใจหั่นกลับมาอง เขาจึงต้องสูญเสียยูริติสกลับไปยังยมโลก ข้อตกลงที่ให้ไว้

⁸ Jean Cocteau, *Five Plays*, p. 14.

⁹ *Ibid.*, p. 38.

กับเทพเจ้าคือชะตากรรมของออร์เฟียที่ได้ถูกกำหนดมาแล้ว ชาวกรีกเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดและมีอำนาจเหนือทุกสิ่งในชีวิตมนุษย์ เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความประสงค์ของเทพเจ้าทั้งสิ้น โดยหลักปฏิบัติของชาวกรีกเราจะต้องรู้ว่าตนเป็นใคร รู้จักควบคุมตนเอง ดังนั้นเมื่อตัวละครเอกขาดเหตุผลและตกอยู่ในความขัดแย้ง เขาจึงไม่สามารถควบคุมได้อันจะนำไปสู่ความหายนะในที่สุด¹⁰

3.1.1.2 บทบาทของม้า

ฌากส์ กิซาร์โนต์ได้กล่าวไว้ว่าก็อกโตมักเริ่มต้นบทละครด้วยเหตุการณ์บังเอิญหรืออุบัติเหตุ เรื่องราวที่แปลกประหลาด¹¹ เช่นออร์เฟสสร้างกวีนิพนธ์โดยฟังการเคาะจังหวะของม้า สิ่งเหล่านี้เป็นกระบวนการที่คล้ายกับการผสมผสานเรื่องราวมหัศจรรย์ในนิทานพื้นบ้านเข้ากับแนวคิดของเซอร์เรย์ลิสต์ โลกของก็อกโตถูกสร้างขึ้นให้มีสิ่งที่คุ้นเคยแต่ก็มีความแปลกแยกอยู่ในตัวด้วยในเวลาเดียวกัน ลักษณะการสร้างตัวละครเช่นนี้ทำให้เคยมีผู้วิจารณ์ว่าก็อกโตเป็นผู้หนึ่งที่ต้องการที่จะเป็นพวกเดียวกับกลุ่มเซอร์เรย์ลิสต์เนื่องจากผลงานของเขามีความคล้ายคลึงกับแนวคิดของพวกเซอร์เรย์ลิสต์ ออร์เฟสหลงใหลม้าและเฝ้าคอยการสะกดคำของม้านั้น ม้าจึงเปรียบเสมือนตัวแทนของข้อความแบบเซอร์เรย์ลิสต์ซึ่งเป็นการเขียนออกมาอย่างอัตโนมัติหรือการเขียนขึ้นในขณะครึ่งหลับครึ่งตื่นนั่นเอง¹² กวีเซอร์เรย์ลิสต์พยายามทำตัวให้ว่างคอยเฝ้าสังเกตสิ่งแปลกใหม่ที่จักเกิดขึ้นโดยบังเอิญในชีวิตประจำวัน พวกเขาอาจนั่งๆนอนๆหรือไม่ก็ออกเดินเที่ยวเล่นอย่างไร้จุดหมายแน่นอนไปตามถนนตรอกซอยที่ไม่เคยไป หรือไปตามสถานที่แปลกๆในเมืองอันจะทำให้ได้พบคนหรือวัตถุที่ก่อให้เกิดความอัศจรรย์ใจ แสวงหาและพบปะคนหรือสิ่งที่แปลกหรือไม่เคยรู้จักตลอดจนปรากฏการณ์ที่เร้นลับต่างๆ¹³ การกระทำเช่นนี้คล้ายกับที่ออร์เฟสคอยฟังการเคาะจังหวะของม้าเพื่อนำตัวอักษรมาสะกดสร้างเป็นกวีนิพนธ์ ยูริติสเห็นว่าสิ่งที่ออร์เฟสกระทำเป็นสิ่งที่ไม่มีเหตุผล ในขณะที่ออร์เฟสกลับเชื่อว่าม้าจะพาให้เขาพบกับสิ่งที่ยิ่งใหญ่และโลกใหม่และทำให้เขากลับมามีชีวิตอีกครั้ง เพราะชีวิตในอดีตของเขาไม่มีค่า ดังนั้นออร์เฟสยอมทิ้งชีวิตปกติมาตามหาสิ่งที่เขาไม่รู้

¹⁰ ยูวาฬ ชัยศิลป์วัฒนา, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี* // (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545), หน้า 126-127.

¹¹ Jacques Guichamaud, *Modern French Theatre from Giraudoux to Genet*, p. 51.

¹² "Orphic Trilogy" [On line]. Available from: <http://www.big.com.au/fallen/orphee.html> [2003, August 14].

¹³ สดชื่น ชัยประสาน, *การตีความเป็นจริงในกวีนิพนธ์ และจิตรกรรมแบบเซอร์เรย์ลิสต์ในฝรั่งเศส ค.ศ. 1919-1969* (กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2532), หน้า 35-36.

นี่เองเป็นสาเหตุให้ทั้งคู่มีปากเสียงกัน การแสวงหาสิ่งใหม่ๆของกวีอย่างเช่นที่ออร์เฟได้ทำนั้นก็เพื่อที่จะพัฒนางานของตนให้ดียิ่งขึ้น แม้เขาเองก็ยังไม่รู้ว่าสิ่งที่เขากำลังค้นหาอยู่คืออะไร

3.1.2 แก่นเรื่องความยึดมั่นในตนเอง

เมื่อมนุษย์ต้องตกอยู่ในภาวะที่ต้องเลือก มนุษย์มักจะเลือกที่จะยึดถือเชื่อมั่นในความคิดของตนเองซึ่งอาจเป็นหนทางที่นำไปสู่ความหายนะได้ดังเช่นที่เกิดขึ้นกับตัวละครแบบโศกนาฏกรรม บทละครเรื่อง *Ophéa* เสนอแก่นเรื่องความรักในบทกวี แล้วยังเสนออีกแก่นเรื่องหนึ่งคือแก่นเรื่องความยึดมั่นในตนเองมากเกินไป เนื่องจากตัวละครเอกเป็นกวีมีลักษณะที่แตกต่างไปจากคนทั่วไปส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยของตัวละคร ซึ่งสามารถพิจารณาจากบทบาทของเออร์เตบิส และยูริติสผู้ที่ต้องรับผลจากการกระทำของออร์เฟ และภาพลักษณ์ของออร์เฟ

3.1.2.1 บทบาทของเออร์เตบิส

ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงบทบาทคนนำทางในตำนานเป็นช่างใส่กระจกและเป็นผู้บอกทางเข้าสู่ดินแดนโลกใต้พิภพ บทบาทของเออร์เตบิสในบทละครต่างไปจากในตำนาน ผู้นำทางหรือซารอนมีหน้าที่นำดวงวิญญาณข้ามฝั่งเข้าสู่ยมโลก ซารอนเกิดความรู้สึกสงสารเมื่อได้ฟังเสียงพิณที่ออร์เฟอุสบรรเลงบรรยายคร่ำครวญเสียใจต่อการจากไปของภรรยา จึงยอมพาออร์เฟอุสเข้าสู่ดินแดนโลกใต้พิภพ ต่างจากเออร์เตบิสในบทละครที่เป็นเพียงผู้บอกทางเข้าสู่โลกใต้พิภพเพราะความรักที่มีต่อยูริติสจึงต้องการให้ออร์เฟลงไปช่วยเธอกลับคืนมา และเป็นตัวแทนความรักแบบชายหญิง การเปลี่ยนแปลงบทบาทและเพิ่มลักษณะนิสัยบางอย่างให้แก่ตัวละครทำให้เออร์เตบิสมีส่วนช่วยสนับสนุนแก่นเรื่องความยึดมั่นในตนเอง เออร์เตบิสมาช่วยออร์เฟในการตามหาคนรักโดยได้บอกความลับการลงไปในโลกใต้พิภพโดยผ่านทางกระจกและนำถุงมือที่เทพเจ้าแห่งความตายลืมทิ้งเอาไว้ไปคืนเพื่อจะได้รับรางวัลตอบแทน เนื่องจากหากออร์เฟเชื่อว่ามาจะช่วยให้เขาสามารถสร้างกวีนิพนธ์ได้ ดังนั้นการเดินทางผ่านกระจกก็น่าจะเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ เป็นการสนับสนุนว่ากวีเป็นผู้ที่มีความต่างจากคนทั่วไป

Heurtebise: I'm entrusting you with the secret of secrets. Mirrors are the doors through which Death comes and goes. Don't tell anyone. You only have to watch yourself all your life in a mirror

and you'll see Death at work like bees in a glass hive. Good-by.
Good Luck!¹⁴

ผู้แต่งเพิ่มบทบาทให้เฮอริเตบิสช่วยดูแลไม่ให้ออร์เฟสเมิดเงื่อนงำที่ตกลงไว้กับเทพเจ้าแต่ก็ไม่สำเร็จ เฮอริเตบิสต่อว่ากรกระทำของออร์เฟสว่าเป็นสิ่งที่น่าละอายใจ การกระทำที่ผิดพลาดของออร์เฟสที่ทำให้ยูริดีสตายเป็นครั้งที่สองเป็นความผิดที่ไม่น่าให้อภัยและออร์เฟสสมควรต้องรับผิดชอบต่อการกระทำนี้ ออร์เฟสในบทละครไม่ได้ยิ่งใหญ่เหมือนในตำนานที่แสดงถึงความกล้าหาญ มุ่งมั่นในการตามหาคนรัก ยูริดีสต้องกลับไปอยู่ยมโลกตลอดกาลเพราะออร์เฟสเป็นห่วงว่าภรรยาจะเดินตามมาไม่ทัน จึงหันหลังกลับไปมอง ต่างจากออร์เฟสในบทละครที่จงใจหันกลับมามองเพราะความรำคาญ

Heurtebise: It was to be.

(...)You had to lose her the first time to realize that, and you have just lost her a second time, lost her shamefully and tragically, and lost yourself. You have just killed a dead woman, and committed out of sheer wantonness an irreparable act. For she has died, died, died again. Never more will she come back.¹⁵

3.1.2.2 ยูริดีส

ก็ออกโตได้เพิ่มบทบาทให้แก่ยูริดีสในบทละครซึ่งตามเดิมไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวเธอมากนัก ผู้แต่งสร้างให้ยูริดีสเป็นตัวละครที่มีความอ่อนไหว เธอรักและบูชาออร์เฟส อีกทั้งยอมปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้ชีวิตคู่อยู่ต่อไปอย่างราบรื่น หลังจากการแต่งงาน ออร์เฟสห้ามยูริดีสไม่ให้กลับไปคบหากับกลุ่มเพื่อนเก่าคืออัลกาโอนิสเพราะเห็นว่าเป็นกลุ่มผู้หญิงที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสม ยูริดีสยอมทำตาม แต่หลังจากออร์เฟสพามาที่บ้าน เขาก็ลุ่มหลงแต่มาละทิ้งภรรยา ยูริดีสรู้สึกว่าคุณสามีทอดทิ้ง เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจเธอก็จะปรึกษากับเฮอริเตบิสช่างใส่กระจกที่คอยรับฟังปัญหา เมื่อออร์เฟสพามาจากยมโลก ทั้งคู่ตกลงกันว่าจะไม่พูดเรื่องราวในอดีต เธอรู้สึกภูมิใจที่ออร์เฟสกล้าลงไปตามหาเธอในนรก

¹⁴ Jean Cocteau, *Five Plays*, p. 29.

¹⁵ *Ibid.*, p. 35.

Eurydice: Yes, it is I. I, the happiest of wives; I, the first woman with a husband bold enough to recover her from the dead.¹⁶

แต่ออร์เฟเป็นคนที่เริ่มหาเรื่องทะเลาะจนเป็นเหตุทำให้ยูริดีสเสียชีวิตเป็นครั้งที่ 2 ยูริดีสกล่าวอย่างน้อยใจว่าออร์เฟควรจะปล่อยให้เธออยู่ในยมโลกมากกว่า แทนที่จะลงไปช่วยเธอกลับขึ้นมาแล้วต้องกลับมาทะเลาะกันเหมือนเช่นเดิม คำพูดของยูริดีสแสดงถึงความไม่เอาใจใส่ของออร์เฟ

ผู้แต่งเพิ่มเติมบทบาทตัวละครยูริดีสและเออร์เตบิสในบทละครเรื่อง *Orphée* ให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องความยึดมั่นในตนเองและทำให้เรื่องราวของออร์เฟอุสในบทละครของก๊อกโตมีความแตกต่างไปจากตำนานเดิม ตัวละครยูริดีสคือผู้ที่ได้รับผลจากความยึดมั่นในตนเองมากเกินไปของออร์เฟ

3.1.2.3 ภาพลักษณ์ของออร์เฟ

ก๊อกโตสร้างตัวละครออร์เฟให้มีความแตกต่างไปจากตำนานโดยได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของออร์เฟในบทละครเรื่อง *Orphée* เป็นกวีแทนที่นักดนตรี นอกจากบทบาทที่เปลี่ยนไปแล้วผู้แต่งยังเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยต่างไปจากตำนาน กล่าวคือในตำนานเมื่อยูริดีสตายออร์เฟไม่สามารถยอมรับกับการจากไปอย่างกระชั้นหัน จึงเดินทางลงไปตามหาเธอในนรกเพื่อนำเธอกลับมาใช้ชีวิตด้วยกัน แต่ออร์เฟอุสละเมิดสัญญาที่ให้แก่เทพเจ้าเพราะความเป็นห่วงภรรยา กลัวว่าจะเดินตามออกมาไม่ทัน จึงหันหลังกลับไปมองเป็นเหตุให้เขาต้องสูญเสียเธอไปตลอดกาล เขากลับมาจากยมโลกก็ใช้ชีวิตอย่างไร้จุดหมาย ไม่สนใจหญิงใดอีก จนกระทั่งได้พบกับกลุ่มผู้หญิงเมเนดส์ทำร้ายจนเสียชีวิต เมื่อก๊อกโตนำมาใช้ในบทละครจึงเพิ่มและเปลี่ยนแปลง กล่าวคือในตอนต้นของบทละครออร์เฟกำลังทะเลาะกับยูริดีส ยูริดีสต่อว่าที่ออร์เฟละทิ้งจากงานที่ทำ ละเลยภรรยา และชีวิตส่วนตัว เขาเวลาไปสนใจแต่กับม้าที่เขาเจอโดยบังเอิญที่ตลาด ออร์เฟเชื่อว่าม้าตัวนี้ช่วยให้เขาแต่งบทกวีได้ ออร์เฟละทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างหันมาสนใจสิ่งที่เขาไม่เคยรู้มาก่อน ออร์เฟหลงใหลความตายซึ่งเขามองว่าเป็นสิ่งที่สวยงาม

¹⁶ Ibid., p. 31.

Orphée : Not serious? My life, like game, was beginning to get high, and, on the turn, was beginning to stink of success and death. The sun and the moon are all the same to me. There remain night. But not the night of others! My night. This horse plunges in to my night and reappears like a diver...I am discovering a new world, I am living again, I am stalking the unknown.¹⁷

นอกจากออร์เฟจะละเลยภรรยาเขายังยึดถือตนเองเป็นใหญ่ พุดจาตุฎกภรรยาและไม่เชื่อใจภรรยา ดังจะเห็นจากเมื่อเฮอร์เตบิสรีบไปตามออร์เฟให้กลับไปหายูริติสที่กำลังจะตาย ออร์เฟได้กล่าวว่าภรรยาของตนแสดงละครเพื่อเรียกร้องความสนใจเท่านั้น เมื่อเขาไปที่บ้านแทนที่จะเป็นห่วงภรรยา กลับห่วงม้าเป็นสิ่งแรก และเมื่อไม่เห็นม้าออร์เฟจะไปเอาเรื่องกับยูริติสที่ทำให้ม้าหายไป

Orphée: You don't know her. (...) This is one of theatricals to get me back home. The horse! Where the horse? Gone-I'm lost someone has opened the door for him. Some must have scared him; Eurydice must have done this. She shall pay for it.¹⁸

ออร์เฟไม่เสียใจต่อการจากไปของภรรยา เขากลับกล่าวหาว่าภรรยาของตนเป็นผู้ที่ปล่อยให้ม้าหายไปและรีบเข้าไปเอาเรื่องกับเธอ ลักษณะนิสัยที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ต่างจากตำนานซึ่งกล่าวออร์เฟอุสคร้ำครวญเสียใจต่อการจากไปของยูริติส จากนั้นเขาจึงเดินทางลงไปตามหาเธอในดินแดนหลังความตายเพื่อช่วยให้ภรรยากลับมามีชีวิตอีกครั้ง ในบทละครออร์เฟก็ลงไปตามหาเธอในนรกและสามารถนำเธอกลับมาได้สำเร็จ แต่เขาต้องสูญเสียเธอไปเป็นครั้งที่สองเพราะการกระทำของเขาเอง กล่าวคือ ออร์เฟเป็นคนที่ไม่มีเหตุผล เอาแต่ใจตนเอง ก็อกโตเปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นว่าออร์เฟไม่ได้มีความรักที่ยิ่งใหญ่เหมือนออร์เฟอุสในตำนาน ความหลงตัวเอง ขอบเขาขณะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ยูริติสต้องตายเป็นครั้งที่สอง ภาพลักษณ์ของออร์เฟในบทละครจึงแตกต่างไปจากออร์เฟอุสในตำนานเดิมมาก มีเพียงการ

¹⁷ Ibid., p. 13.

¹⁸ Ibid., p. 27.

เดินทางลงไปตามหาคนรักในนรกเท่านั้นที่เหมือนกัน การกระทำที่แสดงให้เห็นว่าออร์เฟไม่สนใจภรรยา คือเขาไม่สนใจว่ายูริซิสต้องการอะไร เขาคิดว่ายูริซิสทำกระจกแตกเพื่อให้ช่างใส่กระจกมา เพื่อให้ตนเกิดความหึงหวง แต่แทนที่จะเข้าใจเธอ เขากลับทำกระจกแตกเสียเองเพื่อแสดงให้รู้ว่าเขาไม่ได้หึงหวงอย่างที่เธอต้องการ ต่อมาเมื่อออร์เฟรู้ว่ายูริซิสตาย ออร์เฟได้กล่าวแก่เฮอร์เทบิสว่าเขากล้าที่จะลงไปตามหาเธอในนรก แต่คำพูดนี้ก็ไม่ได้แสดงถึงความรักที่ยิ่งใหญ่ดังเช่นตำนานเพราะการกระทำของออร์เฟไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเขารักและโศกเศร้าต่อการจากไปของเธอแม้ว่าเขาจะเดินทางลงไปนรกและสามารถนำเธอกลับมาได้โดยมีเงื่อนไขเหมือนกับตำนานว่าห้ามมองเธออีกเป็นอันขาด ทั้งสองคนจึงเริ่มปรับเปลี่ยนชีวิต ไม่พูดเรื่องราวในอดีตอีกแต่ทั้งคู่ก็ปลั่งปากพูดเรื่องราวเก่าๆ จึงเริ่มทะเลาะกันอีก ออร์เฟยังคงมีนิสัยเช่นเดิมคือการยึดถือตนเองเป็นใหญ่ ออร์เฟไม่ต้องการให้ยูริซิสมีอำนาจเหนือตน ประกอบกับเขาเข้าใจผิดว่าภรรยาสนใจเฮอร์เทบิส ออร์เฟจึงใจหั่นกลับมามองหน้าเธอทำให้เธอหายไปตลอดกาล เพราะไม่พอใจที่ภรรยาให้ความสนทนากับเฮอร์เทบิสและรู้สึกหึงหวงไม่ไว้วางใจภรรยาของตน ก็ออกโตได้เปลี่ยนแปลงให้ออร์เฟมีลักษณะเหมือนกับตำนานที่สามารถลงไปช่วยเหลือยูริซิสให้กลับมาได้สำเร็จแต่ก็ไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างปกติเนื่องจากออร์เฟละเมิดข้อตกลงที่ให้แก่เทพเจ้าพลูโตแล้วจึงใจหั่นกลับมามองหน้าภรรยา

Orphée: That's better.

Heurtebise: What!

Orphée [Hiding his embarrassment more in anger]: You have to be firm with women, and show them you don't depend on them. You mustn't let them lead you by the nose.

Heurtebise: You don't lack boldness! You looked inadvertently. You lost your balance, and you turned your head inadvertently; I saw you.

Orphée: I lost my balance on purpose. I turned my head deliberately, and I forbid anyone to contradict me.¹⁹

ลักษณะนิสัยของออร์เฟในบทละครเรื่อง *Orphée* ยังมีความแตกต่างไปจากตำนานกล่าวคือออร์เฟมีโอกาสเลือกที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับยูริซิสต่างจากตำนานที่ออร์เฟอุสไม่มีโอกาสที่จะเลือก ออร์เฟอุส

¹⁹ Ibid., p. 35.

หันกลับมามองยูริซิสก่อนที่เธอจะก้าวพ้นจากดินแดนโลกใต้พิภพเนื่องจากเกิดความเป็นห่วงว่า ภรรยาจะเดินตามมาไม่ทัน ทำให้ออร์เฟอุสต้องสูญเสียคนรักไปตลอดกาลเพราะละเมิดข้อตกลงที่ให้แก่เทพเจ้าแห่งความตาย ส่วนออร์เฟในบทละครไม่ได้แสดงออกให้เห็นถึงความรักที่เขามีต่อ ภรรยาเหมือนออร์เฟอุสในตำนาน ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยตัวละครให้ต่างไปจากเดิมเพื่อ สนับสนุนแก่นเรื่องความยึดมั่นในตนเองมากเกินไป

3.2 บทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée*

ฌอง ก็อกโตเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์ ก็อกโตสร้าง ภาพยนตร์แนวใหม่จนได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งกลุ่มอวองการ์ด และเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ของคนรุ่นหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกลุ่มคลื่นลูกใหม่ฝรั่งเศส ดังได้ กล่าวแล้วว่าก็อกโตมีความใกล้ชิดกับความตายมาตั้งแต่เด็ก เขาต้องเผชิญกับความสูญเสียคนที่เขารัก ความตายจึงมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการสร้างงานของเขา โดยเฉพาะแก่นเรื่องของก็อกโตมัก เกี่ยวข้องกับความตาย ความสูญเสียหรือความตายเป็นแรงบันดาลใจให้ก็อกโตเขียนงานที่มีแนวคิด เกี่ยวกับความตายไว้มากมาย ภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง ได้แก่ *Le Sang d' Un Poète (The Blood of Poet, 1930)*, *Orphée (Orpheus, 1950)*, *Le Testament d' Orphée (Testament of Orpheus, 1960)* มีที่มาจากตำนานออร์เฟอุส เพราะก็อกโตเชื่อว่าตำนานนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ความตายและแรงบันดาลใจอย่างชัดเจน²⁰ ออร์เฟอุสเดินทางไปตามหาคนรักในดินแดนโลกใต้พิภพ เพื่อนำคนรักกลับมาใช้ชีวิตร่วมกันกับตนอีกครั้งบนโลกมนุษย์แม้สุดท้ายจะไม่สำเร็จ ภาพยนตร์ เรื่องแรกของเขาได้แก่ *Blood of Poet* ในปี ค.ศ. 1930 เป็นเรื่องการวิจารณ์ตนเองในฐานะศิลปิน ด้วยการผสมผสานความคิดระหว่างจิตสำนึกกับจิตใต้สำนึก ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นหนึ่งในผลงานยุค บุกเบิกของภาพยนตร์แนวอวองการ์ด ส่วนเรื่องที่สอง *Orpheus* ในปี ค.ศ. 1949 ก็เช่นกัน ก็อกโต นำตำนานออร์เฟอุสมาใช้เป็นแรงบันดาลใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับกวีหนุ่มออร์เฟอุสที่ต้องเผชิญกับ ความรักที่สับสนและความลึกลับของความตาย ในภาพยนตร์เรื่องนี้ออร์เฟอุสเป็นกวีที่มีความ มุ่งมั่น แต่เป็นความมุ่งมั่นที่ไร้เหตุผลเช่นเดียวกับออร์เฟในบทละครเรื่อง *Orphée* ก็อกโตนำตำนาน ออร์เฟอุสมาใช้โดยปรับเปลี่ยนรายละเอียดหลายประการให้แตกต่างไปจากทั้งตำนานและบทละคร ก็อกโตเปลี่ยนเหตุการณ์ช่วงการลงไปตามหาคนรักในนรก ลักษณะนิสัยตัวละคร รวมทั้งการสร้าง ตัวละครขึ้นมาใหม่เพื่อวิเคราะห์แก่นเรื่องความรักที่เสียสละ และแก่นเรื่องความตายและ

²⁰ Matt Langdon, "The Orphic Trilogy" [On line]. Available from: http://www.geocities.com/mattl66/Orphee_Triology.html [2003, June 21].

แรงบันดาลใจ การเปลี่ยนแปลงตำนานให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องความรักที่เสียสละในบทภาพยนตร์เรื่องนี้สามารถพิจารณาได้จากเออร์เตบิส ยูริดีส และปรีนเซส ซึ่งแตกต่างไปจากตำนานเดิม ในบทภาพยนตร์เรื่องนี้ก็อกโตกำหนดให้ตัวละครต่างๆ โดยเฉพาะออร์เฟอุสหลงใหลและค้นหาความตายที่แทนด้วยหญิงสาวที่งดงาม ผู้แต่งเน้นย้ำประเด็นนี้เพื่อแสดงถึงแก่นเรื่องความตายและแรงบันดาลใจ ดังที่จะได้วิเคราะห์ในลำดับต่อไป

3.2.1 แก่นเรื่องความรักที่เสียสละ

แก่นเรื่องความรักเป็นแนวคิดที่มีความเป็นสากล เข้าใจง่าย และสามารถพบได้ในวรรณกรรมทุกยุคทุกสมัย ตำนานออร์เฟอุสก็เป็นอีกตำนานหนึ่งที่แสดงถึงความรักที่ยิ่งใหญ่ของออร์เฟอุสที่กล้าลงไปยังโลกใต้พิภพเพื่อจะนำคนรักของตนกลับมา แต่ในบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* นี้ ตัวละครออร์เฟอุสมีลักษณะที่แตกต่างไปจากตำนาน กล่าวคือ ตามตำนานได้กล่าวไว้ว่าออร์เฟอุสนั้นมีใจที่รักมันเพียงยูริดีสเพียงผู้เดียว หลังจากที่เขาดองสุญเสียยูริดีสภายหลังจากการแต่งงาน ออร์เฟอุสได้ลงไปตามหาเธอยังดินแดนโลกใต้พิภพแม้ว่าสุดท้ายเขาจะไม่สามารถนำเธอกลับมาได้สำเร็จ หลังจากนั้นเขาก็ไม่สนใจผู้หญิงคนใดอีกจนกระทั่งได้พบกับกลุ่มผู้หญิงเมเนดส์เข้ามารุมทำร้ายจนเสียชีวิตเนื่องจากไม่พอใจที่ออร์เฟอุสไม่สนใจพวกนางต่างจากออร์เฟอุสในบทภาพยนตร์ที่ไม่ได้รักภรรยาเพียงคนเดียว เมื่อออร์เฟอุสได้พบกับปรีนเซสเขาก็ตกหลุมรักเธอ ไม่สนใจภรรยาและพยายามหาทางเพื่อที่จะได้พบกับเธออีก เมื่อเขากลับมาบ้าน ออร์เฟอุสก็ไม่สนใจภรรยาของตนอีกต่อไป การสูญเสียภรรยาในครั้งแรกก็มีสาเหตุมาจากการที่เขาไม่สนใจเธอ ยูริดีสจึงกลับไปคบหากับอัลกาโอนิซเพื่อนเก่า ยูริดีสออกจากบ้านจึงถูกรถมอเตอริไซด์ชนเสียชีวิต แม้ว่าออร์เฟอุสจะเดินทางลงไปตามหายูริดีสในดินแดนโลกใต้พิภพเช่นเดียวกับตำนาน แต่ออร์เฟอุสในบทภาพยนตร์เกิดความลังเลว่าตนลงไปในนรกเพื่อต้องการที่จะลงไปตามหายูริดีส หรือต้องการลงไปพบกับปรีนเซส ดังจะเห็นจากการสนทนาระหว่างออร์เฟอุสกับเออร์เตบิส

Heurtebise: You don't have to beg me. I'm offering it to you.
(putting his hands on Orpheus' shoulders) Orpheus, look me in the eyes. Is it Eurydice you want to join, or Death?

Orpheus: But...

Heurtebise: I am asking you a very precise question; is it Eurydice you want to see, or Death?

Orpheus: Both of them.....²¹

แม้ว่าออร์เฟอุสจะสามารถนำภรรยา กลับขึ้นมาจากดินแดนแห่งความตายได้สำเร็จ แต่ออร์เฟอุสก็ยังอยู่ภายใต้เงื่อนไขเดียวกันกับในตำนาน กล่าวคือเทพเจ้าแห่งความตายห้ามไม่ให้ออร์เฟอุสหันกลับมาองหน้ายูริดีสอีกต่อไป ทำให้ทั้งคู่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างไม่เป็นปกติ ประกอบกับออร์เฟอุสก็ไม่สนใจภรรยา คอยฟังแต่การกระจายเสียงทางวิทยุที่มีเฉพาะในรถของปรีนเซส ออร์เฟอุสไม่สามารถทนมีชีวิตที่เป็นอย่างนี้ได้จึงมองหน้ายูริดีสในกระจก ทำให้เธอเสียชีวิตเป็นครั้งที่สอง ในตำนานออร์เฟอุสมีความรักที่เสียสละให้แก่ภรรยา แต่ในที่นี่ตัวละครที่เสียสละเพื่อความรักได้แก่เออร์เตบิสและยูริดีส

3.2.1.1 เออร์เตบิส

ก๊อกโตสร้างตัวละครเออร์เตบิสให้เป็นผู้นำทางออร์เฟอุสเข้าสู่โลกใต้พิภพ ตัวละครเออร์เตบิสจึงเปรียบได้กับซารอนผู้นำดวงวิญญาณข้ามเข้าสู่รกในตำนาน อีกทั้งยังได้เพิ่มบทบาทนอกเหนือจากเป็นผู้นำทาง เออร์เตบิสมีส่วนช่วยในการตามหาและช่วยเหลือคนรักของออร์เฟอุสในนรกและได้ขอร้องผู้พิพากษาทั้งสามให้ตนได้มาอยู่ช่วยดูแลคนทั้งสอง เออร์เตบิสพยายามช่วยไม่ให้ออร์เฟอุสละเมิดข้อตกลงกับผู้พิพากษาทั้งสามในยมโลก แม้ว่าเขาจะทำไม่สำเร็จก็ตาม ก๊อกโตเพิ่มบทบาทให้แก่เออร์เตบิสเพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องความรักที่เสียสละที่เขามีต่อยูริดีส เขาแสดงความเป็นห่วงเป็นใยเมื่อยูริดีสเดือดร้อน อีกทั้งคอยให้คำปรึกษาเมื่อเธอไม่สบายใจ และยอมเสียสละความสุขของตนเพื่อให้คนที่รักมีความสุข ทั้งเออร์เตบิสและปรีนเซสได้ร่วมมือกันช่วยเหลือให้ออร์เฟอุสกลับมาใช้ชีวิตร่วมกับยูริดีสอีกครั้งบนโลกมนุษย์ แม้ว่าเขาจะต้องได้รับโทษจากการกระทำผิดครั้งนี้

3.2.1.2 ยูริดีส

ตำนานเดิมไม่ได้กล่าวถึงยูริดีสมากนักต่างจากในบทบาทยนตร์ที่ผู้แต่งได้เพิ่มบทบาทให้มากขึ้น กล่าวคือ ยูริดีสเป็นภรรยาและแม่บ้านของออร์เฟอุส ยูริดีสรู้สึกอึดอัดที่เธอไม่เหมาะสมกับออร์เฟอุสเพราะเธอเป็นเพียงคนธรรมดาต่างจากออร์เฟอุสที่ได้รับการยกย่องเชิดชู เพราะความที่เป็นกวี การที่ออร์เฟอุสมาแต่งงานกับเธอทำให้เธอรู้สึกว่าเธอเป็นผู้ที่โชคไม่ดีที่ออร์เฟอุส

²¹ Jean Cocteau, *Three screenplays: L'Eternel retour, Orphée, La Belle et la Bête*, translated by Carol Martin-Sperry (New York: Grossman Publishing, 1972), p. 151.

เลือก เธอจะเห็นว่ายูริดีสไม่มีความมั่นใจในตนเอง ดังจะเห็นจากบทสนทนาระหว่างยูริดีสกับ เออร์เตบิส

Eurydice (*walking around the table*): You're wrong. I'm very simple woman. You must understand that women with a background like mine have a lot of to fear from certain people.

Heurtebise: Your husband isn't the sort to be his head.

Eurydice: He's very handsome and very famous. It's a miracle that he's faithful to me.²²

ความรู้สึกนี้เพิ่มมากขึ้นเมื่อออร์เฟอุสไม่กลับบ้าน เมื่อกลับมาก็ไม่ยอมบอกว่าไปที่ใดมาและเริ่มไม่สนใจเธออีกต่อไป เมื่อยูริดีสรู้ว่าออร์เฟอุสไม่รักตนอีกต่อไปและไม่พอใจในการใช้ชีวิตที่ไม่ปกติ หลังจากการกลับคืนจากดินแดนโลกใต้พิภพ เธอจึงยอมเสียสละตัวเองโดยลงไปหาออร์เฟอุสเพื่อให้เขามองหน้าเธอ เธอจะได้ตายไปตลอดกาลตามเงื่อนไขของผู้พิพากษาทั้งสามในโลกใต้พิภพ ดังจะเห็นได้จากคำอธิบายของผู้เขียน

THE AUTHOR'S VOICE: Eurydice felt she had lost Orpheus. She could not bear this situation. She wanted to free him, and there was only one way.²³

การกระทำของยูริดีสเป็นการแสดงออกถึงความรักที่เสียสละของเธอเพื่อให้คนที่เธอรักได้เป็นอิสระ ไม่ต้องทนอยู่กับเธออีกต่อไป แต่เธอไม่สามารถทำให้ออร์เฟอุสหันหน้ากลับมามองเธอได้เพราะเกิดไฟดับขึ้นก่อน ต่างจากออร์เฟอุสที่ผู้แต่งได้เปลี่ยนแปลงให้ไม่ได้มีใจรักมันเพียงภรรยาคนเดียว การหันมามองหน้ายูริดีสก็เป็นไปด้วยความตั้งใจ โดยกล่าวว่าเป็นชะตากรรมที่ถูกกำหนดมาตั้งแต่ต้น ก็ยกโทษรางวัลละครยูริดีสให้มีความแตกต่างไปจากตำนานที่กล่าวแต่เพียงว่ายูริดีส

²² Ibid., p. 129.

²³ Ibid., p. 173.

เป็นคนรักของออร์เฟอุส และเพิ่มรายละเอียดรวมทั้งลักษณะนิสัยเพื่อให้สอดคล้องกับแก่นเรื่อง ความรักที่เสียสละ

3.2.2 แก่นเรื่องความตายและแรงบันดาลใจ

ก็อกโตมีความผูกพันกับความตายมาตั้งแต่เด็ก ความคิดเรื่องความตายมีอยู่ในงานของก็อกโตดังเช่นในบทภาพยนตร์เรื่อง *Ophée* แก่นเรื่องความตายถูกนำมาถ่ายทอดผ่านตัวละครออร์เฟอุสและปรีนเซส ก็อกโตมักจะเรียกความตายว่านายผู้หญิงดังความคิดของเขาที่มีต่อความตาย ชีวิตของก็อกโตสั้นลงในขณะที่ความตายคืบเข้ามามากขึ้น โกลัซัน

“As I grow shorter, she grows longer, she takes up more room, she worries about little details, she busies herself with unimportant, trivial tasks. She makes less and less of an effort to deceive me. But her hour of triumph will be that in which I cease to be. Then she can consider her troubles over and done with, and leave, shutting the door behind her.”²⁴

ก็อกโตใช้ความตายเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงาน พยายามทำความเข้าใจกับความตาย ผ่านตัวละครออร์เฟอุส ปรีนเซส และเออร์เตบิส

3.2.2.1 ภาพลักษณ์ของกวี

ก็อกโตเปลี่ยนแปลงบทบาทนักดนตรีออร์เฟอุสเป็นกวีที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนแต่กลับถูกปฏิเสธจากกวีหนุ่มหน้าใหม่ เนื่องจากออร์เฟอุสไม่ได้มีความก้าวหน้าในงาน ด้วยสาเหตุนี้ทำให้ออร์เฟอุสพยายามแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆมาใช้สำหรับการสร้างงาน และเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับประสบการณ์ที่อยู่นอกเหนือการรับรู้ของมนุษย์นั่นคือ ความตาย เพราะเชื่อว่าจะทำให้ตนเองพบกับสิ่งใหม่ ๆ ได้ ทั้งนี้ก็อกโตเชื่อว่าความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของกวีกับความตายเป็นประสบการณ์ที่น่ากลัวแต่กลับเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเริ่มต้นของการมีอยู่ตลอดไปของกวี ในงานช่วงแรกถึงท้ายสุด ความตายสำหรับก็อกโตไม่ใช่เรื่องที่แปลกประหลาดแต่เป็นประสบการณ์ประจำวันซึ่งเป็นทางที่จะค้นพบและเข้าถึงความจริง เป็นวิถีที่จะเข้าใจสิ่งพื้นฐานในชีวิต และสิ่งที่

²⁴ Claude Maurde. "Jean Cocteau" [On line]. Available from : http://www.netcomuk.co/uk/~lenin/jean_cocteau_orp.html [2002, July 25].

เกิดขึ้นทุกวันกับเขา ความตายจึงเป็นทัศนะทั้งหมดสำหรับก๊อโตที่จะเอาชนะสิ่งที่มาบีบคั้น ก๊อโตอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตและความตายเหมือนเหรียญที่มีสองด้าน กวีที่ยิ่งใหญ่ ย่อมจะรู้จักวิถีชีวิต²⁵ ในบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* ออร์เฟอุสหลงใหลความตายซึ่งมาในรูปของหญิงสาวที่สง่างาม ออร์เฟอุสถูกหลอกล่อให้ฟังการกระจายเสียงทางวิทยุซึ่งเปิดในรถยนต์ของปรีนเซส เพื่อนำไปสร้างเป็นบทกวีที่ยิ่งใหญ่ เขาได้รับข้อความซึ่งคนอื่นฟังว่าเป็นเพียงข้อความการรายงานข่าวตลาดหุ้นหรือข้อความธรรมดา แต่ออร์เฟอุสกลับได้ยินเป็นบทกวีและได้ส่งบทกวีนี้เข้าประกวด

ภาพลักษณ์การเป็นกวีของออร์เฟอัสแสดงผ่านตัวละครเออร์เตบิส ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงบทบาทเออร์เตบิสในบทภาพยนตร์ให้เป็นคนขับรถของปรีนเซสและเป็นผู้ช่วยแนะนำให้ออร์เฟอุสรู้ว่ากวีเป็นผู้ที่เหนือคนทั่วไป

Orpheus: But no man come...unless he kill himself.

Heurtebise: A poet is more than a man.²⁶

กวีมีลักษณะที่เหนือกว่าคนทั่วไป ดังนั้นการลงไปตามหาคนรักในนรกโดยผ่านทางกระจกก็เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้เพียงแต่ต้องมีความเชื่อเท่านั้นดังจะเห็นได้จากคำพูดของเออร์เตบิส

Heurtebise: It's not a question of understanding; it's a question of believing.²⁷

เออร์เตบิสจึงเป็นตัวละครที่来帮助เน้นให้ภาพลักษณ์การเป็นกวีของออร์เฟอุสให้เด่นชัดยิ่งขึ้นว่ากวีเป็นผู้ที่เหนือกว่าคนทั่วไป

3.2.2.2 บทบาทของปรีนเซส

ก๊อโตสร้างตัวละครปรีนเซสเป็นเทพเจ้าแห่งความตายที่มาในรูปของหญิงสาวที่สง่างามและได้เพิ่มบทบาทให้แก่เทพเจ้าแห่งความตาย ปรีนเซสพยายามหลอกล่อให้ออร์เฟอุสฟังการกระจายเสียงทางวิทยุที่อยู่ในรถยนต์ ซึ่งเป็นคำพูดที่ออร์เฟอุสสามารถนำไปสร้างเป็นบทกวีที่ยิ่งใหญ่ได้ ข้อความที่ออร์เฟอุสได้ฟังมาจากบทกวีของเซเซตติอุสที่เสียชีวิตและส่งมาจากโลก

²⁵ Wallace Fowle, ed., *The Journals of Jean Cocteau*, p. 25.

²⁶ Jean Cocteau, *Three screenplays: L'Eternel retour, Orphée, La Belle et la Bête*, p. 151.

²⁷ *Ibid.*, p. 153.

ได้พิภพตามคำสั่งของปรีนเซสที่มาหลงรักออร์เฟอุส ปรีนเซสจะคอยเฝ้าดูออร์เฟอุสในขณะที่กำลังหลับทุกคืนและพยายามทำทุกทางที่จะได้ครอบครองออร์เฟอุส ตัวละครปรีนเซสเปรียบได้กับเทพเจ้าแห่งความตายเพราะเธอเป็นผู้ที่สั่งให้ลูกน้องทั้งสองคนของเธอขับรถชนยูริติสจนเสียชีวิต แต่ก็อกโตเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของปรีนเซสหรือเทพเจ้าแห่งความตายให้แตกต่างจากตำนาน กล่าวคือ ปรีนเซสในบทภาพยนตร์เป็นผู้หญิงสาวสวยต่างจากตำนานที่เทพเจ้าแห่งความตายนั้นเป็นผู้ชาย และปรีนเซสไม่ได้มีอำนาจสูงสุดในดินแดนโลกใต้พิภพแต่กลับเป็นผู้พิพากษาทั้งสาม (Three Judges) เหมือนกับผู้พิพากษาประจำยมโลกได้แก่ ไมนอส ไรตัส และเอเธอร์ส ปรีนเซสใช้อำนาจหน้าที่ของตนในทางที่ผิดด้วยการใช้ให้ลูกน้องมาฆ่ายูริติส เพื่อจะได้ครอบครองออร์เฟอุสแต่เพียงผู้เดียวโดยที่ไม่คำนึงถึงโทษที่จะตามมา ท้ายที่สุดเธอสามารถอยู่ร่วมกับออร์เฟอุสได้หลังจากการตายของเขา แต่เธอก็ยอมเสียสละตัวเธอเองเพื่อแลกให้ออร์เฟอุสกลับไปมีชีวิตอีกครั้งร่วมกับยูริติส ดังเห็นได้จากคำพูดของผู้เขียน

AUTHOR'S VOICE: The Death of poet must sacrifice herself to make him immortal

PRINCESS (turning back to Orpheus): Orpheus I must ask you once and for all not to attempt to understand what I'm about to do. Indeed it would be very difficult to understand even in our world.²⁸

ปรีนเซสยอมเสียสละตนเองเพราะไม่ต้องการให้คนที่ตนรักต้องตาย และกวีเป็นผู้ที่เหนือกว่าคนทั่วไปซึ่งตรงกับความคิดของก๊อกโตว่ากวีเป็นผู้ที่ไม่มีวันตาย “The immortality of the poet is a very special and very real accomplishment for him.”²⁹ เธอจึงยอมทำผิดกฎระเบียบส่งออร์เฟอุสให้กลับมาใช้ชีวิตร่วมกับยูริติสอีกครั้งบนโลกมนุษย์ และตัวเธอเองต้องได้รับโทษจากการกระทำในครั้งนี้

บทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* ของก๊อกโตมีโครงเรื่องต่างไปจากตำนานเดิม อีกทั้งยังนำเสนอแนวคิดเรื่องความรักที่แตกต่างกัน บทละครนำเสนอเรื่องความรักใน

²⁸ Ibid., p. 183.

²⁹ Wallace Fowle, ed., *The Journals of Jean Cocteau*, p. 24.

บทกวี ในขณะที่บทภาพยนตร์นำเสนอแก่นเรื่องความรักที่เสียสละระหว่างชายหญิง นอกจากนั้น แก่นเรื่องของบทละครยังเสนอแก่นเรื่องความยึดมั่นในตนเอง และบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* เสนอเรื่องความตายและแรงบันดาลใจ ในบทละครก็อกโตแสดงให้เห็นว่าออร์เฟอไม่ได้รักและเสียสละเหมือนในตำนาน ส่วนในบทภาพยนตร์แม้ว่าออร์เฟอจะแสดงให้เห็นว่าเขาล้าลงไปตามคนรักในนรก แต่ผู้หญิงที่เขาต้องการพบคือปรีนเซสไม่ใช่ยูริตีสภรรยาของตน แม้ว่าผู้แต่งจะเลือกนำเหตุการณ์เดียวกันมาใช้แต่มีการเสนอแนวคิดและรายละเอียดที่แตกต่างกัน

3.3. บทละครเรื่อง *Orpheus Descending*

บทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ของเทนเนสซี วิลเลียมส์ มีชื่อเดิมว่า *Battle of Angels* ซึ่งแต่งขึ้นในปี ค.ศ. 1940 เมื่อนำไปแสดงละครเวทีกลับไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากปัญหาทางเทคนิคด้านเวที ต่อมาอีก 17 ปีเทนเนสซี วิลเลียมส์ได้นำเอาบทประพันธ์เรื่อง *Battle of Angels* มาปรับปรุงด้วยการเพิ่มสัญลักษณ์เชื่อมโยงกับตำนานกรีก พร้อมทั้งดัดแปลงตัวละครและฉากให้เข้ากับสังคมทางใต้ของสหรัฐอเมริกา และปรับเปลี่ยนชื่อตัวละครบางตัวและเปลี่ยนชื่อเรื่องเป็น *Orpheus Descending* จากการศึกษาประวัติชีวิตของเทนเนสซี วิลเลียมส์ พบว่า เขาได้พบเห็นปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อคนผิวดำ ความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคมระหว่างคนผิวขาวและคนผิวดำ เทนเนสซี วิลเลียมส์ไม่เห็นด้วยกับปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ประกอบกับภายหลังจากการเกิดสงครามกลางเมืองเหตุการณ์ความตึงเครียดระหว่างการแบ่งแยกทางเชื้อชาติที่รุนแรงมากขึ้นส่งผลกระทบต่อนักเขียนทางใต้³⁰ เทนเนสซี วิลเลียมส์นำปัญหาที่เขาพบเห็นในสังคมมาถ่ายทอดลงไปในบทละครเรื่องนี้ เทนเนสซี วิลเลียมส์เลือกนำตำนานออร์เฟอสมมาใช้ เพราะตำนานนี้แสดงให้เห็นถึงการใช้ความรุนแรงในสังคมที่กระทำต่อออร์เฟอสุดอย่างโหดเหี้ยมด้วยการฉีกเขาเป็นชิ้นๆ ในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* นี้มีรายละเอียดเหมือนกับตำนานตัวละครเอกยังคงเป็นนักดนตรีที่เดินทางเร่ร่อนจนมาถึงชุมชนแห่งหนึ่งทางใต้ซึ่งเปรียบได้กับโลกใต้พิภพ วาลเข้ามาทำงานและช่วยให้เลดีกลับมามีชีวิตอีกครั้ง แต่ไม่สามารถพาเลดีออกไปจากร้านค้านี้ได้ งานเขียนเล่มอื่นของเทนเนสซี วิลเลียมส์มักจะนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ตัณหา ความไร้เดียงสา ความโดดเดี่ยวของมนุษย์ที่ต้องอยู่บนโลกที่สกปรก การหลบหนี เช่นเดียวกับในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกโดดเดี่ยวของชีวิตมนุษย์

³⁰ Beate Hein Bennett, "Williams and European Drama: Infemalism and Fergers of Myths," in *Tennessee Williams: A Tribute*, ed. Jac Thrape (Jackson: University Press of Mississippi, 1977), pp. 429-462.

ในสังคมที่ยึดกับวัตถุ มองไม่เห็นคุณค่าของมนุษย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงตำนานให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวในชีวิตมนุษย์ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างวาลในบทละคร และออร์เฟอุสในตำนาน ชะตากรรมของวาล และบทบาทของตัวละครอื่นที่มีที่มาจากตำนาน และแก่นเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้าโดยพิจารณาจากบทบาทของวาลในฐานะตัวแทนของพระเจ้า

3.3.1 แก่นเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวของมนุษย์ในสังคม

ความรู้สึกโดดเดี่ยวของมนุษย์นั้นปรากฏอยู่ทั่วไปในบทละครอเมริกันสมัยใหม่ ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ความรู้สึกโดดเดี่ยวนี้อาจเกิดจากความล้มเหลวส่วนตัว ความล้มเหลวเรื่องความรัก ครอบครัวที่ไม่มีความสุข แรงกดดันจากสังคมและสภาพเศรษฐกิจ ความขัดแย้งระหว่างวัตถุและจิตใจ³¹ เทนเนสซี วิลเลียมส์เป็นนักเขียนอีกคนหนึ่งที่น่าเอาประเด็นเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวของมนุษย์นี้มาใช้เป็นแรงผลักดันในการกระทำและการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยของตัวละคร ดังจะเห็นจากบทละครเรื่องนี้ที่ตัวละครแต่ละตัวไม่พยายามสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ความรู้สึกโดดเดี่ยวของตัวละครในบทละครเรื่องนี้นอกจากจะเกิดจากการไม่พยายามสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันแล้ว ยังเกิดจากการที่ตัวละครแต่ละตัวปฏิบัติต่อกันเหมือนสิ่งของไม่ใช่ในฐานะของมนุษย์ เมื่อไม่สามารถเข้าใจกันได้ ตัวละครแต่ละตัวจึงเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวมากยิ่งขึ้น จนพยายามหลบหนีเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะรับรู้ความเลวร้ายที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง เข้าสู่โลกที่ทำให้ตนมีความสุข เทนเนสซี วิลเลียมส์เสนอแนวคิดนี้ผ่านการดำเนินชีวิตของตัวละครต่างๆในเรื่อง สามารถพิจารณาได้จากความแตกต่างระหว่างวาลในบทละครและออร์เฟอุสในตำนาน ชะตากรรมของวาล และบทบาทของตัวละครอื่นที่มีที่มาจากตำนาน

3.3.1.1 ความแตกต่างระหว่างวาลในบทละครกับออร์เฟอุสในตำนาน

วาลเป็นตัวแทนของออร์เฟอุส เขาทำให้เลดีกลับมามีชีวิตอีกครั้งเหมือนกับตำนานออร์เฟอุสที่ลงไปช่วยคนรักในนรก แต่วาลนั้นมีลักษณะความเป็นวีรบุรุษน้อยกว่าออร์เฟอุส ทั้งนี้เนื่องจากวาลไม่ได้ตั้งใจช่วยให้เลดีกลับมีชีวิตเหมือนที่ออร์เฟอุสตั้งใจลงไปช่วยพาภรรยา กลับขึ้นมาจากความตาย ตามตำนานการกระทำของออร์เฟอุสได้รับการกล่าวถึงในแง่ความกล้าหาญ แต่ในบทละครวาลกลับไม่ใช่วีรบุรุษ เป็นเพียงคนธรรมดาที่มีความฉลาดกลั้วที่จะเผชิญหน้ากับความจริง วาลเป็นตัวละครที่เทนเนสซี วิลเลียมส์เปลี่ยนแปลงให้มีความแตกต่างเพราะต้องการแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกโดดเดี่ยวในชีวิตมนุษย์ ลักษณะนิสัยของวาลที่ต่างไปจากตำนานคือ

³¹ Winifred I. Dusenbury, *The Theme of Loneliness in Modern American Drama* (Florida: University of Florida Press, 1960), p. 1.

วาลไม่พยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์กับใคร เขาพอใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ตามลำพัง และไม่ต้องการให้ใครเข้ามาวุ่นวายในชีวิต

Val {turning back}: I never dislike nobody till they interfere with me.

และ

Val {moving D.C.}: -I-don't like to be---obligated.³²

ตัวละครแต่ละตัวในบทละครเรื่องนี้ไม่พยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเห็นว่ามนุษย์เป็นเพียงแค่สิ่งของที่สามารถซื้อขายได้เท่านั้น สังคมให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความเป็นมนุษย์ ทำให้มนุษย์รู้สึกว่าคุณไม่มีค่า ไม่มีจุดหมาย จึงแยกตัวออกมา และเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ในสังคมที่ตัวละครอาศัยอยู่จึงมีคนอยู่ 2 ประเภท คือ ผู้ซื้อและผู้ถูกซื้อ อย่างเช่นในตอนเริ่มของบทละคร บิวลาห์และดอลลี่ทำหน้าที่เหมือนดังเช่นลูกคู่* ผู้รู้เรื่องราวชีวิตของเลดี้ซึ่งเกิดขึ้นก่อนการเริ่มของบทละครจากตัวละครทั้งสองตัวนี้ กล่าวคือ บิวลาห์เล่าเรื่องราวในอดีตของเลดี้ให้ดอลลี่รู้เรื่องความสัมพันธ์เรื่องชีวิตคู่ที่ไม่มีความสุขระหว่างเลดี้กับเจบสามมี เจบเป็นคนที่ซื้อตัวเลดี้มาหลังจากเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ บิวลาห์เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นเหมือนเป็นเรื่องราวธรรมดาที่ทุกคนในสังคมรู้และยอมรับเรื่องที่เกิดขึ้น เมื่อวาลได้เดินทางเข้ามาในเมืองนี้ก็ได้ออกให้เลดี้รู้ว่าในสังคมมีผู้ซื้อและผู้ขาย

Val: I'm telling you, Lady, there's people bought and sold in this world like carcasses of hogs in butcher shops!

Lady: You ain't tellin' me nothing I don't know.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³² Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels* (New York: New Direction Books, 1958), p. 71.

* กลุ่มลูกคู่มีหน้าที่เชื่อมโยงผู้ดูกับผู้อ่านและเป็นเครื่องมือที่จะแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการกระทำที่เกิดขึ้นในบทละครนั้นไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ยิ่งใหญ่หรือเศร้าสลดเป็นตัวช่วยบรรยายความรู้สึกของผู้เล่นและทำให้ผู้ดูเข้าใจอารมณ์ของตัวละครได้ลึกซึ้ง บางครั้งกลุ่มลูกคู่จะร้องเพลงบรรยายวิจารณ์เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในเรื่อง ดู ยูวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี* // หน้า 134.

Val: You might think there's many and kinds of people in this world but, Lady, there's just two kinds of people, the one that are bought and the buyers—there's one other kind...³³

วาลเป็นตัวละครที่มีลักษณะที่ต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในสังคมที่เขาได้เดินทางมาถึง เช่น มีความรักอิสระ ไม่ผูกพันกับใคร ประพฤติตัวต่างไปจากคนส่วนใหญ่ ลักษณะเหล่านี้ทำให้เขาไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม วาลเดินทางร่อนเร่เพื่อค้นหาความหมายของชีวิต และต้องการจะหาที่ที่เหมาะสมแก่ตนเอง วาลคิดว่ายิ่งเราพยายามจะทำความเข้าใจคนอื่นมากเท่าใดก็ยิ่งไม่เข้าใจมากขึ้น เพราะไม่มีใครจะรู้จักใครดี แม้ว่าจะใช้ความพยายามมากเพียงใดก็ไม่เป็นผล เพราะเราต่างมีความรู้สึกโดดเดี่ยวอยู่ในตัวของเราเอง

Val: I would say this: Nobody ever gets to know *nobody*! We're all of us sentenced to solitary confinement inside our own skins, for life! You understand me, Lady? – I'm telling you it's the truth, we got to face it, we're under a life-bag sentence to solitary confinement inside our own lonely skins for as long as we live on this earth!³⁴

วาลพยายามค้นหาสถานที่ที่เหมาะสมกับตนเองแต่สุดท้ายก็ไม่สามารถพบได้ในโลกนี้ ทำให้วาลรู้สึกโดดเดี่ยวมากขึ้นเมื่อไม่สามารถพบเจอสิ่งที่เขาต้องการ วาลมักจะร้องเพลง Heavenly Grass³⁵ ซึ่งมาจากโคลงของเทเนซซี วิลเลียมส์ที่ใช้ชื่อเดียวกันโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการแสวงหาหลักฐานไปจากโลกที่อยู่ปัจจุบันไปอยู่สวรรค์เช่นเดียวกับที่วาลเล่าเรื่องนกไร้ขาที่อยู่บนท้องฟ้าอย่างอิสระเสรี แต่ต้องตายเมื่อมันมาสัมผัสกับพื้นโลก

Val: You know they's a kind of bird that don't have legs so it can't light on nothing but has to stay all its life on its wings in the

³³ Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels*, p. 41.

³⁴ Ibid., p. 47.

³⁵ Roger Boxill, *Tennessee Williams* (London: Macmillan, 1987), p.123.

sky? That 's true. I seen one once, it had died and fallen to earth
(...)³⁶

Lady: I'd like to be one of those birds.

Val: So I'd like to be one of these birds; they're lots of people
would like to be one of those birds and never be – corrupted!³⁷

วาล เลดี้ คารอล ผีนอยากจะมีชีวิตอิสระ เห็นจากการใช้นกเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นอิสระ การหลบหนี ผู้แต่งใช้สัญลักษณ์นกแทนตัวละครทั้งสามได้แก่วาล เลดี้ และคารอล วาลเล่าเรื่องนกไร้ขาที่ต้องตายเมื่อสัมผัสกับพื้นโลก นกสีฟ้า เลื้อยแจ็กเก็ตของวาลก็มีสีฟ้า และเมื่อวาลเข้ามาทำงานในบ้านของเลดี้ เลดี้ให้วาลใส่ชุดทำงานที่มีสีฟ้า ส่วนเลดี้นั้นเมื่อวาลเล่าเรื่องนกไร้ขาให้ฟัง เลดี้กล่าวว่าตนอยากจะเป็นดั่งเช่นนกเหล่านั้นบ้าง แสดงให้เห็นว่าเธอต้องการความเป็นอิสระจากโลกที่อยู่ แต่ทั้งคู่ก็ไม่สามารถไปถึงได้เช่นเดียวกับนกไร้ขา สำหรับคารอลนั้นผู้แต่งเปรียบเธอเป็นนกเช่นกัน เห็นจากคำที่วาลเรียกเธอว่า “little bird”

Val: Well, then, fly away, little bird, fly away before you get broke.³⁸

ความรู้สึกโดดเดี่ยวนี้เป็นผลมาจากที่ตัวละครนั้นยังยึดติดอยู่กับอดีตและไม่สามารถอยู่ในโลกปัจจุบันได้ แม้จะพยายามสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกันก็ตามซึ่งสามารถพบเห็นได้ในงานของนักเขียนทางใต้ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ที่มักจะสร้างตัวละครให้มีลักษณะนิสัยหยอหยางความสุขในอดีตและพยายามไฝหาสิ่งเหล่านั้นให้กลับคืนมา³⁹ ชีวิตของวาลจึงเต็มไปด้วยความโดดเดี่ยว วาลเคยพยายามทำความเข้าใจและเข้าใจผู้อื่นโดยใช้การสัมผัสแต่ก็ไม่ทำให้เขาเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น เพราะขณะที่เขาอยู่ที่ลำห้วยเขาเคยมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเขาคิดว่านั่นคือความรักซึ่งจะช่วยให้เขาไม่ต้องทนอยู่อย่างโดดเดี่ยวอีกต่อไป แต่กลับทำให้เขายังรู้สึกโดดเดี่ยวมากขึ้น

³⁶ Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels*, p. 41.

³⁷ *Ibid.*, p. 42.

³⁸ *Ibid.*, p. 58.

³⁹ Peggy W. Prenshaw, “The Paradoxical Southern World of Tennessee Williams,” in *A Tribute: Tennessee Williams*, ed. Jac Thrape, pp. 5-29.

Val: We don't know each other. How do people get to know each other? I used to think they did it by touch.

Lady {*moving up and sitting on shoe-fitting chair which has been moved to R. window*}: Oh, you mean by close- contact!

Val: But later it seemed like that made them more strangers than ever, uhh, huh, more strangers than ever...⁴⁰

ชีวิตที่ไม่มีความสุขในอดีตของวาลสอนให้เขาว่ายิ่งพยายามมากเท่าใดก็ยิ่งจะรู้สึกว่าเป็นคนแปลกหน้ามากยิ่งขึ้นเพราะมนุษย์มีความรู้สึกโดดเดี่ยวอยู่ในตนเอง การไม่สนใจผู้อื่นก็เปรียบได้กับการตกอยู่ในนรกที่โดดเดี่ยว ดังนั้นวาลจึงไม่พยายามที่จะเข้าใจใครอีกต่อไปและเลือกที่จะใช้ชีวิตตามลำพัง

วาลหรือออร์เฟอุส ในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* นี้เป็นชายหนุ่มนักดนตรีที่ท่องเที่ยวใช้ชีวิตอิสระอยู่ไม่เป็นที่ วาลเล่าถึงชีวิตวัยเด็กที่อยู่กันพร้อมหน้าจนกระทั่งญาติๆ ได้ย้ายจากไป เขาต้องอยู่เพียงลำพัง กลายเป็นเด็กกำพร้า วาลจึงต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยวและเผื่อรอคอยอะไรบางอย่างที่ทำให้เขาไม่รู้สึกว่าโดดเดี่ยว ต่อมาวาลคิดว่าความรักเป็นคำตอบในสิ่งที่เขาเผื่อรอ แต่สุดท้ายเขาก็พบว่าความรักไม่ใช่คำตอบ

Val: *Listen !* When I was a'kid on Witches Bayou? After my folks all scattered away like loose chicken's feathers blown around by the wind? – I stayed there are on the bayou, hunted and trapped out of season and hid from the law! – *Listen !*- All that time, all that lonely time, I felt I was – waiting for something!

และ

Val: What does anyone wait for ? For something to happen for anything to happen, to make things make more sense... It's hard to

⁴⁰ Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels*, pp. 46-47.

remember what that feeling has like because, I've lost it now, but I was waiting for something like if you ask a question you wait for someone to answer, but you ask the wrong question or you ask the wrong person and the answer don't come.⁴¹

วาลจึงแสวงหาคำตอบด้วยการออกเดินทางไปยังที่ต่างๆและเดินทางมาถึงเมืองทางใต้ วาลเริ่มเปลี่ยนแปลงชีวิตเดิมของตน โดยเริ่มทำงานทำเป็นหลักแหล่ง เมื่อได้พบกับเลดี้ ทั้งคู่มีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้ง ต่อมาวาลถูกขู่จากนายอำเภอเพราะแอบมีความสัมพันธ์กับภรรยาของนายอำเภอ เขาตัดสินใจที่จะไปจากเมืองนี้ แม้ว่าวาลจะบอกว่ารักเลดี้ แต่ก็ไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อความสัมพันธ์และภาระที่ตามมา วาลใช้ชีวิตอย่างอิสระเพียงลำพังมานาน แม้ว่าวาลจะมีความรู้สึกผูกพันกับเลดี้แต่ก็ไม่ลังเลที่จะไป การตัดสินใจของวาลมีผลมาจากอดีต พิจารณาได้จากการบรรยายสภาพภายในจิตใจของวาล

{ Val looks at her as if he were trying to decide between a natural sensibility of heart and what his life's taught him since he left Witche Bayou. Then he sighs again, with the same slight, sad shrug, and crosses into alcove to put on a jacket and remove from under his cot a canvas-wrapped package of his belongings.(...) }⁴²

สุดท้ายวาลตัดสินใจไปจากเลดี้ แสดงให้เห็นว่าวาลเป็นตัวละครที่ยึดติดกับอดีต วาลไม่แน่ใจว่าความสัมพันธ์ระหว่างเขากับเลดี้จะใช่ความรักหรือไม่ และประสบการณ์ในอดีตสอนให้เขา รู้ว่าความรักไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้เขาไม่รู้สึกโดดเดี่ยว การกระทำดังกล่าวของวาลแสดงให้เห็นได้ว่า ลักษณะตัวละครเอกของเทนเนสซี วิลเลียมส์ไม่ใช่พระเอกตามแบบฉบับดั้งเดิม แต่เป็นไปในลักษณะที่ตรงกันข้ามกล่าวคือมีลักษณะที่เรียกว่า Anti-hero หรือตัวเอกปฏิลักษณ์⁴³ คือตัวเอกที่ไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีความยิ่งใหญ่ มีศักดิ์ศรี มีอำนาจ และมีความกล้าหาญเมื่อเผชิญกับชะตากรรมดังเช่นตัวเอกในโคกนาฏกรรมตามชนบท แต่เป็นผู้ที่ไม่มีความสำคัญ ไร้เกียรติยศ

⁴¹ Ibid., p. 47.

⁴² Ibid., p.105.

⁴³ ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย* (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2545), หน้า 29.

ไร้อำนาจ หรือไม่ยอมคืนรนนต่อผู้ ตัวเอกเช่นนี้มีอยู่เสมอในบทละครและบันเทิงคดีประเภท ร้อยแก้วในปัจจุบัน⁴⁴

3.3.1.2 ชะตากรรมของวาล

ผู้แต่งเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยวาลให้แตกต่างไปจากตำนานได้แก่วาลเป็นคน ที่มีนิสัยไม่คืนรนนต่อผู้ ชะตากรรมของวาลเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมและการกระทำของตนเองแตกต่าง จากตำนานที่ออร์เฟอุสต้องประสบชะตากรรมตามเงื่อนไขที่เทพเจ้ากำหนด ชะตากรรมที่เกิดขึ้นกับ วาลสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนในสังคมที่เห็นแต่ความสำคัญของเงินโดยละเลยความเป็นมนุษย์ วาลคือตัวแทนของคนในสังคมที่พยายามหลบหนีจากโลกที่สกปรก แสวงหาโลกที่ไม่มีใครไปถึงแต่ก็ หาไม่พบ เทนเนสซี วิลเลียมส์เป็นนักการละครสมัยใหม่ บทละครของเขามักแสดงให้เห็นการ ต่อสู้ของตัวละครเอกในฐานะปัจเจกบุคคลกับชะตากรรมที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ชะตากรรมที่ กำหนดมนุษย์นี้ไม่ใช่ชะตากรรมที่กำหนดจากเทพเจ้าดังเช่นในบทละครโศกนาฏกรรมกรีก แต่เป็น การกำหนดโดยสภาพแวดล้อม กรรมพันธุ์ และจิตใต้สำนึก เช่น ความต้องการทางเพศ ความโลภ มนุษย์มีความยิ่งใหญ่แต่ทำลายตนเองจากการต่อสู้กับอุปสรรคที่ไม่สามารถเอาชนะได้ เพราะเขา ไม่ยอมโอนอ่อนผ่อนตามให้แก่สถานการณ์หรือสภาวะที่เป็นอยู่ ตัวละครเอกจึงเปลี่ยนจากบุคคลที่มี สถานภาพที่สูงส่งมาเป็นคนธรรมดาที่มีจิตใจสูงในบทละครโศกนาฏกรรมสมัยใหม่⁴⁵ ลักษณะ โศกนาฏกรรมในบทละครเรื่องนี้ อาทิเช่น การสร้างตัวละครแทรจิค ฮีโร จะเห็นได้จากตัวละครวาล และเลดี้ กล่าวคือ วาลเกิดความรู้สึกขัดแย้งภายในใจที่ต้องเลือกระหว่างการอยู่ช่วยเลดี้เปิดร้าน หรือออกไปจากเมือง วาลเลือกที่จะออกจากเมือง แม้ในท้ายที่สุดวาลจะกลับเข้ามาในเมืองอีก ครั้งและได้รู้ว่าเลดี้ตั้งห้อง วาลกลับมาแม้จะรู้ว่าตนต้องพบกับอันตรายเพราะนายอำเภอห้าม ไม่ให้เขาอยู่ในเมืองนี้อีกต่อไป วาลรู้จุดจบของตนเอง และลักษณะของเลดี้เป็นตัวละคร โศกนาฏกรรมกล่าวคือ เธอมีความมุ่งมั่นที่จะแก้แค้นให้พ่อด้วยการเปิดร้านซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ สวรรค์ที่ถูกเผาและไม่ยอมไปจากเมืองกับวาล เธอต้องเลือกระหว่างการแก้แค้นและการหนีไปกับ วาล เลดี้เลือกที่จะเห็นจุดจบของเจบ และเอาตัวเข้ามารับกระสุนแทนวาล การกระทำของเลดี้ถือ ว่าเป็นการกระทำที่ยิ่งใหญ่ที่ยอมเสียสละชีวิตตายแทนคนรัก นับได้ว่าเป็นลักษณะของตัวละคร โศกนาฏกรรมสมัยใหม่

⁴⁴ William Flint Thrall and Addison Hibbard, eds., *A Handbook to Literature* (New York: Odyssey Press, 1960), p. 28.

⁴⁵ เอ็ดเวิร์ด ไรท์ เอ. *คู่มือละคร*, แปลโดย นพมาศ ศิริกาเยะ (กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 65.

3.3.1.3 บทบาทตัวละครอื่นซึ่งมีที่มาจากตำนาน

เทนเนสซี วิลเลียมส์นำตัวละครในตำนานมาใช้ในบทละครอีกหลายตัวคือ ยูริติส ชารอนและกลุ่มผู้หญิงเมเนนดิสโดยที่ผู้แต่งเปลี่ยนชื่อตัวละครใหม่ซึ่งสามารถเทียบได้กับเลดี้ วี และ คารอลตามลำดับ ตัวละครเหล่านี้สนับสนุนแก่นเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวในสังคมเพราะตัวละครทุกตัวต่างถูกกระทำจากสังคมที่ยึดถือวัตถุเป็นหลัก

สำหรับตัวละครเลดี้วีนั้นผู้แต่งได้เพิ่มบทบาทให้มากขึ้นต่างจากตำนานที่ไม่ได้กล่าวถึงยูริติสมากนัก เทนเนสซี วิลเลียมส์เพิ่มบทบาทให้แก่เลดี้วีเพื่อจะสนับสนุนแก่นเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ความรู้สึกโดดเดี่ยวในชีวิตของเธอเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน กล่าวคือ เธอเป็นคนต่างชาติ ต้องมาอยู่ในดินแดนต่างถิ่น และถูกดูถูกจากสังคมที่ไม่ยอมรับ พ่อของเธอถูกเรียกว่า เดอะ วอป (The Wop)^{*} ครอบครัวย้ายมาอยู่สหรัฐอเมริกา เธอต้องเห็นญาติของเธอตายไปทีละคนในดินแดนที่ไม่ใช่บ้านเมืองของตน

Lady: My mother's mother's sister – come here from Monte
Cassino, to die, with relations... how does it feel to die? ... She said
– It's a lonely feeling. I think she wished she had stayed in Italy and
died in a place that she knew...⁴⁶

เลดี้วีชีวิตแต่งงานที่ไม่มีความสุขกับคนที่เธอไม่ได้รัก เธอจำเป็นต้องแต่งงานเพราะปัญหาทางการเงินหลังจากที่สวนองุ่นของพ่อถูกเผาและพ่อของเธอตายในกองไฟ เดวิดคูร์กของเธอก็ทิ้งเธอไป ทำให้เธอต้องทำแท้งลูกของเธอเองแล้วไปแต่งงานกับเจบเพื่อความปลอดภัยและช่วยยกระดับฐานะทางการเงินและสังคมของเธอให้มีความเท่าเทียมกับคูร์กเก่าที่ทิ้งเธอไปแต่งงานกับหญิงที่ร่ำรวย การสูญเสียพ่อไปจากเหตุการณ์ไฟไหม้และต้องทำแท้งลูกประกอบกับที่ต้องงานแต่งงานกับชายที่เธอไม่ได้รัก อีกทั้งเจบยังมีลักษณะนิสัยที่ป่าเถื่อนโหดร้ายไม่เคยให้เกียรติแก่เลดี้ ทำให้เธอไม่มีความสุขจนต้องพึ่งยานอนหลับ ชีวิตของเลดี้วีจึงเปรียบเสมือนกับคนที่ตายทั้งเป็น ความรู้สึกโดดเดี่ยวของเลดี้วีเกิดจากสังคมที่มนุษย์ปฏิบัติต่อกันเหมือนเป็นวัตถุสิ่งของที่สามารรถซื้อขายได้ ดังจะเห็นจากคำพูดของวอลที่บอกแก่เลดี้วีว่าในสังคมมีคนอยู่ 2 ประเภทคือผู้ซื้อและผู้

^{*} เป็นคำใช้เรียกคนต่างชาติที่มีผิวคล้ำโดยเฉพาะคนอิตาลี สเปน ฝรั่งเศส

⁴⁶ Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels*, p. 75.

ผู้ชาย เลดี้รู้เรื่องนี้มาโดยตลอดและเล่าเรื่องชีวิตของตนเองว่าได้ขายให้แก่เจบหลังจากที่สวนองุ่นของเธอโดนเผา และจากบทสนทนาระหว่างเลดี้กับเดวิดซึ่งทิ้งเลดี้ไปแต่งงานกับผู้หญิงร้ายวายนคนหนึ่งในสังคม สวนเลดี้ต้องทำทั้งลูกตัวเองและแต่งงานกับเจบ การกระทำของทั้งสองจึงไม่ต่างกัน เพราะต่างเป็นสินค้าที่มีผู้ซื้อเช่นเดียวกัน

Lady: I wanted death after that, but death don't come when you want it, it comes when you don't want it ! I wanted death, then, but I took the next best thing. You sold yourself. I sold myself. You was bought. I was bought. You make whores of us both!

David: _I_ didn't know (...) ⁴⁷
(ข้อความที่เน้นเป็นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์)

จากข้อความที่เน้นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะเห็นว่าในสังคมที่ตัวละครอยู่นั้น ต่างปฏิบัติต่อกันเป็นเพียงแค่สิ่งของ ไม่เพียงแต่เลดี้จะรู้เรื่องและเข้าใจทุกอย่างที่วาลบอก แต่เธอแสดงให้วาลเห็นด้วยว่าเธอขายตัวให้แก่เจบเช่นกัน อีกทั้งเลดี้ยังได้แสดงบทบาทเป็นผู้ซื้อดังเช่นที่เลดี้ปฏิบัติต่อวาล เลดี้ได้เสนอให้วาลที่มาเป็นลูกจ้างพักในห้องที่อยู่ข้างหลังร้านซึ่งไม่เคยมีห้องพักมาก่อน และให้ค่าจ้างเล็กน้อยเพื่อซื้อตัวให้วาลอยู่กับเธอ ต่อมาเมื่อเลดี้รู้ว่าวาลแอบนำเงินที่เก็บอยู่ในลิ้นชักไปโดยไม่ยอมบอกให้ตนรู้ก่อน ทั้งคู่จึงเกิดมีปากเสียงกัน การทะเลาะของทั้งคู่แสดงให้เห็นว่าวาลรู้อยู่ตลอดเวลาว่าเรื่องที่เลดี้ให้ที่พักและจ้างทำงานนั้นมีจุดประสงค์อื่นแอบแฝงอยู่ แม้เลดี้จะบอกว่าการวางเงินไว้เป็นการลองใจวาล แต่คำพูดของวาลแสดงให้เห็นว่าวาลมีบุญคุณแก่เลดี้มากกว่าสิ่งที่เลดี้ให้แก่เขา การสนทนาของทั้งคู่ทำให้รู้ว่าต่างก็มองเห็นกันและกันเป็นเหมือนสิ่งของ และปฏิบัติตัวเป็นดังเช่นผู้ซื้อและผู้ขายระหว่างกัน แต่เมื่อวาลจะจากไปเลดี้กลับเป็นผู้ที่ขอร้องให้วาลอยู่ต่อ NO, NO, DON'T GO...I NEED YOU!!!...TO LIVE TO GO ON LIVING!!! ⁴⁸ คำพูดของเลดี้แสดงให้เห็นว่าเธอต้องการให้วาลทำให้เธอมีชีวิตอีกครั้งจากชีวิตที่ตายทั้งเป็น วาลจึงเปรียบเหมือนกับออร์เฟอุสที่ลงไปช่วยยูริดีสหรือเลดี้ให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง การปฏิบัติต่อกันระหว่างมนุษย์ด้วยกันเหมือนสิ่งของ ชีวิตของมนุษย์จึงไม่มีค่าอะไร ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ทำให้มนุษย์เหมือนอยู่ตัวคนเดียว และยังทำให้เกิดมีความรู้สึกโดดเดี่ยวในสังคมมากยิ่งขึ้น

⁴⁷ Ibid., p. 61.

⁴⁸ Ibid., p. 81.

เลดี้ต้องอยู่อย่างทุกข์ทรมานกับความรู้สึกโดดเดี่ยวตามลำพัง เธอจึงพยายามที่จะเปิดร้านขายขนมเพื่อแสดงให้ทุกคนเห็นว่าเธอยังมีชีวิตอยู่เพราะตลอดทั้งเรื่องเลดี้จะพูดอยู่เสมอว่าชีวิตของเธอยังไม่จบ ดังจะเห็นจากคำพูดที่กล่าวกับเดวิดและบิวลาห์

Lady: Go now. I just wanted to tell you my life ain't over.⁴⁹

และ

Lady: For me the show is not over, the monkey is not dead yet!⁵⁰

เลดี้ตกแต่งร้านค้าที่กำลังจะเปิดเหมือนกับสวนองุ่นของพ่อเธอ การตกแต่งร้านให้เป็นเหมือนสวนองุ่นมองผ่านจากตัวละคร 3 คนได้แก่ เลดี้ เจบ และบิวลาห์ เมื่อเจบได้ลงมาเห็นก็ทำให้เจบนึกถึงสวนของพ่อเลดี้ และบิวลาห์ก็ยังมาย้ำว่าเลดี้ต้องการจะสร้างร้านค้าแห่งนี้ให้เป็นเช่นสวนองุ่นของเธอที่ถูกเผาไป คำพูดของเลดี้แสดงว่าเธอตั้งใจสร้างให้ร้านนี้เป็นสวนองุ่น

Lady: It's going to be like an orchard in the spring-My father, he had an orchard on the Moon Lake (...)⁵¹

Beulah [going into confectionery]: Oh, I understand now! Now I see what she's up to ! Electric moon, cut-out silver-paper stars and artificial vines ? Why, it's her father's wine garden on Moon Lake she's turned this room into!⁵²

คำพูดของเจบบอกว่าร้านค้าที่กำลังจะเปิดทำให้เขานึกถึงสวนองุ่น

Jabe: {With a slow, ugly grin}: He had a wine garden on the north shore of Moon Lake. The new confectionery sort of reminds me of it. But made a bad mistake, (...) We burned him out, home and

⁴⁹ Ibid., p. 63.

⁵⁰ Ibid., p. 101.

⁵¹ Ibid., p. 39.

⁵² Ibid., p. 100.

orchard and vine and "The Wop" was burned up trying to fight the fire.⁵³

จากคำพูดของเจบ เลดี้จึงได้รู้ว่าเจบเป็นหนึ่งในหัวหน้ากลุ่มคนที่เผาสวนของเธอ และฆ่าพ่อของเธอ เพราะโกรธแค้นที่พ่อของเธอแอบขายเหล้าให้แก่คนดำ การรู้ความจริงหรือการค้นพบหมายความว่า ตัวละครค้นพบเงื่อนงำบางอย่างที่ทำให้ตัวละครเปลี่ยนจากสภาวะจากคนที่ไม่รู้และทำให้ความสัมพันธ์ของตัวละครเปลี่ยนแปลงไปจากรักเป็นเกลียดชัง การเปิดร้านขายขนมจึงเปรียบเสมือนเป็นการแก้แค้นและยังเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงการกลับมามีชีวิตอีกครั้งของเลดี้ ชีวิตของเธอไม่ได้จบไปพร้อมกับสวนที่ถูกเผาโดยดูจากคำพูดของเลดี้ที่กล่าวกับเดวิดเรื่องการเปิดร้านใหม่ ชีวิตของเลดี้กำลังเริ่มขึ้นอีกครั้ง ประกอบกับเมื่อเลดี้มารู้ความจริงว่าเจบเป็นหัวหน้ากลุ่มอันธพาลที่มาเผาสวนของเธอ เลดี้จึงคิดที่จะเปิดร้านให้ได้เพื่อแสดงว่าเธอยังไม่ตาย เธอต้องการแก้แค้นคนที่ได้เคยทำร้ายเธอและต้องเปิดร้านให้ทันก่อนที่เจบจะตายเพื่อให้เจบเจ็บใจ และเพื่อให้เขารับรู้ว่าเขาไม่สามารถจะทำลายเธอได้ ความพยายามที่จะเปิดร้านของเลดี้เปรียบเสมือนการพยายามสร้างสวนองุ่นขึ้นมาอีกครั้ง ร้านค้าจึงเป็นเหมือนสัญลักษณ์ของการเกิดใหม่ การมีชีวิตใหม่ และเป็นการแก้แค้นเจบที่ได้ทำกับพ่อของเธอ ดังนั้นไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นเลดี้จึงพยายามที่จะเปิดร้านขึ้นมาอีกครั้งให้ได้

Val: Not me, not my sweet life!

Lady: I'm betting my life on it! Sweet or not sweet, I'm—

Val: Yours is yours, mine is mine...{He release her with a sad shrug.}

Lady: You don't get the point, huh? There's a man up there that set fire to my father's wine garden and I lost my life in it, yeah, I lost my life in it, three lives was lost in it, two *born* lives and one – not ...I was made to commit a murder by him up there! [Has frozen momentarily] – I want that man to see the wine garden come open again when he's dying! I want him to hear it coming open again here

⁵³ Ibid., p. 88.

tonight! While he's dying, it's necessary, no power on earth can stop it. (...) I won't be defeated, not again, in my life! (...)⁵⁴

(ข้อความที่เน้นเป็นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์)

จากข้อความที่เน้นดังกล่าวเป็นการยืนยันว่าเลดี้ต้องการจะเปิดร้านเพื่อแก้แค้นเจบแต่वालกลับไม่เข้าใจเธอเลย คำตอบของवालทำให้เลดี้เข้าใจवालมากขึ้น คำพูดที่บอกว่ารักเธอนั้นไม่ได้มีความหมายอะไรเพราะवालไม่เข้าใจสิ่งที่เธอกำลังจะทำ อีกทั้งยังเป็นคำพูดที่ขัดแย้งกับการกระทำ เลดี้จึงไม่พยายามที่จะเหนี่ยวรั้งให้वालอยู่ช่วยเธออีกต่อไป เพราะเลดี้รู้ว่าไม่มีใครที่เข้าใจเธอจริงๆสักคนแม้แต่คนที่เธอรักและบอกว่ารักเธอ สิ่งเดียวที่จะทำให้ชีวิตเธอกลับคืนมาได้ก็คือการย้อนกลับไปในอดีตนั่นเอง การฝังใจในอดีตเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เลดี้ไม่สามารถไปกับवाल เธอเลือกที่จะแก้แค้นคนที่ได้เคยทำร้ายเธอด้วยการยืนยันกับवालว่าจะต้องเปิดร้านให้ได้ การตัดสินใจของเลดี้มีผลมาจากอดีตที่ยังไม่จบจนกระทั่งตอนสุดท้ายที่เจบจะยิงเลดี้เสียชีวิต ก่อนตายเธอเข้าไปในร้านค้าที่เธอกำลังจะเปิด นั่นแสดงให้เห็นว่าเธอเลือกที่จะอยู่กับอดีต เธอพยายามดิ้นรนเพื่อที่จะมีชีวิตและแสดงให้เห็นทุกคนเห็นว่าเธอเป็นเช่นนั้นด้วยการเปิดร้าน เจบไม่สามารถทำลายชีวิตเธอได้ และสุดท้ายเธอพูดว่าชีวิตเธอได้จบไปแล้ว The show is over. The monkey is dead...⁵⁵ แสดงว่าเธอยอมรับว่าชีวิตของเธอจบลงจริงๆ เพราะตลอดทั้งเรื่องเธอไม่ยอมแพ้ต่อชีวิตและไม่คิดว่าเธอตายไปแล้ว ลักษณะของเลดี้เป็นตัวละครโคกนาฏกรรมกล่าวคือ เธอมีความมุ่งมั่นที่จะแก้แค้นให้พ่อด้วยการเปิดร้านซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสวนองุ่นที่ถูกเผาและไม่ยอมไปจากเมืองกับवाल เธอต้องเลือกระหว่างการแก้แค้นและการหนีไปกับवाल เลดี้เลือกที่จะเห็นจุดจบของเจบ และเอาตัวเข้ามารับกระสุนแทนवाल การกระทำของเลดี้ถือว่าเป็นการกระทำที่ยิ่งใหญ่ที่ยอมเสียสละชีวิตตายแทนคนรัก นับได้ว่าเป็นลักษณะของตัวละครโคกนาฏกรรมสมัยใหม่

คารอลเป็นน้องสาวของอดีตคู่รักเก่าของเลดี้ คารอลเป็นหญิงสาวที่ร่ำรวยใช้ชีวิตอิสระเสรี อยู่เหนือกฎเกณฑ์ของสังคม คบค้าสมาคมกับคนมีวิชา ประพฤติตัวแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ พูดคุยกับนิโกร ประพฤติตัวผิดกฎหมายเช่นพกปืนและขับรถโดยไม่มีใบอนุญาตขับขี่ คารอลเป็นคนที่ต่อสู้กับความไม่ถูกต้องในสังคม เธอประท้วงการสังหารหมู่คนดำในเมืองซึ่งเธอคิดว่าไม่ถูกต้องแต่ไม่มีใครเข้าใจการกระทำของเธอ เธอช่วยเหลือคนดำที่ถูกฟ้องร้อง ประท้วงความไม่เป็นธรรมในสังคม คารอลไม่เข้าใจคนอื่น เอาแต่ใจตนเอง อยากได้สิ่งใดก็ต้องเอาให้ได้ ทุกคน

⁵⁴ Ibid., pp. 104-105.

⁵⁵ Ibid., p. 115.

มองว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ ไม่มีใครเข้าใจสิ่งที่เธอทำ สังคมจึงไม่ได้มองว่า เธอเป็นนักปฏิวัติแต่เป็นบุคคลอันตรายของสังคม และมีคำสั่งห้ามไม่ให้เธออยู่ในเมืองนี้ เธอจึงพยายามใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่า สิ่งใดที่ต้องการเธอก็จะพยายามทำทุกทางที่จะให้ได้มา

Carol: What on earth can you do on this earth but catch it whatever comes near you, with both your hands, until your fingers are broken?⁵⁶

จะเห็นว่าชีวิตของคารอลนั้นมีแต่ความโดดเดี่ยว ดังนั้นเธอจึงไขว่คว้าทุกอย่างที่เข้ามาในชีวิตของเธอ คารอลเลือกจะใช้ชีวิตที่ต่างไปจากข้อบังคับของสังคม เพราะเธอต้องการให้คนมาสนใจ เธอคิดว่าการกระทำเช่นนี้จะช่วยเธอไม่ให้รู้สึกโดดเดี่ยวและทำให้ทุกคนรู้ว่าเธอยังมีชีวิตอยู่ในสังคม

Carol: *I'm an exhibitionist!* I want to be noticed, seen, heard, felt ! I want them to know I'm alive! Don't you want them to know you've alive?⁵⁷

คารอลถูกเลี้ยงมาด้วยเงิน เธอจึงไม่เคยได้รับรู้ถึงความสุขที่แท้จริง คารอลพยายามที่จะสื่อสารกับคนอื่นแต่ยังเป็นสิ่งที่ทำให้เธอห่างไกลจากสังคมมากยิ่งขึ้น คารอลใช้การมีความสัมพันธ์ทางเพศเพื่อจะทำให้เธอไม่ต้องอยู่คนเดียวคล้ายกับวาล เมื่อคารอลพบวาลในร้านค้าของเลดี้ เธอจึงพยายามทำทุกทางที่จะให้วาลมาสนใจเธอเพราะว่าวาลมีอะไรที่คล้ายกับเธอ เธอจะได้ไม่เหงาอีกต่อไป

Carol {*grace at him, startled by his perception*}: Isn't it funny! You've hit on the truth about me. The act of love-making is almost unbearably painful, and yet, of course, I do bare it, because to be not alone, even for a few moments, is worth the pain and the danger. It's dangerous for me because I'm not built for childbearing.⁵⁸

⁵⁶ Ibid., p. 21.

⁵⁷ Ibid., p. 29.

⁵⁸ Ibid., p. 58.

คารอลชวนให้วาลหนีไปกับเธอแต่วาลปฏิเสธ แม้ว่าคารอลพยายามจะบอกว่าเขากำลังตกอยู่ในอันตรายก็ตาม บทบาทของคารอลที่ผู้แต่งเพิ่มเข้ามาสามารถเปรียบได้กับกลุ่มผู้หญิงเมเนนดิสที่รุมทำร้ายออร์เฟอุสจนเสียชีวิตเพราะออร์เฟอุสไม่สนใจพวกนาง วาลก็ไม่สนใจคารอล แม้ว่าคารอลจะไม่ได้ลงมือฆ่าเขาโดยตรงแต่ก็ถือว่าเป็นสาเหตุโดยอ้อมของการเสียชีวิตของวาลจากการถูกรุมประชาทัณฑ์

วีเป็นตัวละครอีกหนึ่งคนที่ไม่สามารถอยู่ร่วมกลุ่มกับคนในสังคมได้ เทนเนสซี วิลเลียมส์ ได้เพิ่มบทบาทของวีจากตัวละครฆารอนในตำนานที่เป็นเพียงผู้นำทางให้ออร์เฟอุสเข้าสู่โลกใต้พิภพ ในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* วีเป็นคนนำทางให้วาลได้มาพบกับเลดี้ วีเป็นภรรยาของนายอำเภอทาลบอท (Talbot) ซึ่งมีนิสัยโหดร้าย ป่าเถื่อน บังคับเธอไปเสียทุกเรื่อง ดังจะเห็นจากที่นายอำเภอต่อว่าในเรื่องที่วีคอยช่วยเหลือวาลให้มึนงานทำว่าเป็นเรื่องที่โง่งม ไร้สาระในสายตาของตน เธอมีสามีที่ไม่เคยเข้าใจว่าเธอต้องการอะไร วีจึงหาทางออกโดยการมาเป็นช่างวาดรูปในโบสถ์ วีใช้ศิลปะเพื่อเป็นทางออกในการแสดงว่าเธอยังมีชีวิตอยู่

Vee [with shy pride]: That's what the New Orleans and Memphis newspaper people admire so much in my work. They call it a primitive style, the work of a visionary... I can't turn them out fast enough! I have to wait for visions, no, I – I can't paint without – visions... I couldn't live without visions!⁵⁹

(คำที่เน้นเป็นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์)

วาลไม่แปลกใจกับการกระทำของวีเพราะวาลเชื่อว่าการวาดภาพเป็นสิ่งทำให้เธอมีชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่โหดร้าย เธอต้องพบเห็นกลุ่มอันธพาลฆ่าแขวนคอผู้อื่นอย่างทารุณ เธอต้องอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่โหดร้าย ใช้ชีวิตอยู่อย่างไม่มีความสุข เธอจึงหาทางออกโดยการ ใช้ศิลปะเข้าสู่โลกที่แตกต่างไปจากความเป็นจริง

Val: You don't have to explain. I know what you mean. Before you started to paint, it didn't make sense.

⁵⁹ Ibid., p. 65.

Vee: -What-What didn't?

Val: Existence!⁶⁰

นอกจากวีจะเปรียบได้กับคนนำทางวาลเข้าสู่ยมโลกซึ่งก็คือร้านค้าของเลดี้ วี ยังเปรียบได้กับกลุ่มผู้หญิงเมแนดส์เนื่องจากนายอำเภอสามีของวีเข้ามาเห็นขณะที่ภรรยาของตนกับ วาลมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเกินกว่าที่จะเป็นแค่คนรู้จักกัน นายอำเภอจึงไล่วาลออกไปจากเมือง แต่วาลย้อนกลับมา ทำให้เขาถูกฆ่าตาย วีจึงเป็นสาเหตุโดยอ้อมของการเสียชีวิตของ วาล ในบทละครเรื่องนี้ตัวละครที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นกลุ่มผู้หญิงเมแนดส์นอกจากวีแล้วก็คือ คารอล และเลดี้ เธอทั้งสามมีส่วนทำให้วาลต้องเสียชีวิตเช่นกัน ในตำนานกลุ่มผู้หญิงเมแนดส์รวม ทำร้ายออร์เฟอุสจนเสียชีวิต วาลก็ตายเพราะผู้หญิงเช่นกัน กล่าวคือ หลังจากที่วาลเข้ามาในเมือง ผู้หญิงในเมืองต่างพากันสนใจเขาโดยเฉพาะผู้หญิงทั้งสามคนได้แก่ วี คารอล และเลดี้ ทำให้วาล เป็นที่อิจฉาของคนส่วนใหญ่ในเมือง ประกอบกับวาลประพฤตินั้นไม่เหมาะสมเขาจึงถูกขับไล่ออก จากเมือง ในตอนท้ายเขากลับเข้ามาในเมืองอีกครั้งและถูกจับใส่ร้ายว่าเขาเป็นผู้ที่ฆ่าเลดี้ คนใน เมืองจึงพากันจับตัวและรวมทำร้ายเขาจนเสียชีวิตเพราะไม่พอใจวาลอยู่ก่อนแล้ว ผู้หญิงในเรื่อง โดยเฉพาะวี คารอล และเลดี้มีส่วนในการเสียชีวิตของวาลโดยอ้อม จึงเปรียบได้กับผู้หญิงเมแนดส์ ที่ฆ่าออร์เฟอุสในตำนาน

เทนเนสซี วิลเลียมส์มักจะสร้างตัวละครผู้หญิงแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผู้หญิง ที่เผชิญหน้ากับความป็นจริง และผู้หญิงที่ไม่สามารถยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้จึงต้องการ แสดงให้คนอื่นเห็นว่าตนยังมีชีวิตอยู่มาทดแทน⁶¹ ตัวละครหญิงในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ได้แก่ เลดี้ คารอล และวีต่างมีชีวิตที่ไม่มีความสุขและรู้สึกโดดเดี่ยวจึงทำทุกอย่าง เพื่อจะให้ตนกลับมามีชีวิตอีกครั้ง ตัวละครทั้งสามแสดงให้เห็นว่าต้องการแสดงให้เห็นว่าตนยังมี ชีวิตอยู่ ดังจะเห็นจากที่ตัวละครมักจะพูดคำว่า live, life, alive ดังเช่น เลดี้เปิดร้านก่อนที่เจบจะ เสียชีวิต วีใช้การวาดรูป คารอลทำตัวให้เด่นกว่าคนอื่นเพื่อแสดงให้เห็นว่าพวกเขายังมี ชีวิตอยู่ มีนักวิจารณ์กล่าวถึงงานของเทนเนสซี วิลเลียมส์ว่าตัวละครพยายามหาทางจะหลุดพ้น จากความรู้สึกโดดเดี่ยวนี้นี้แต่ก็ไม่เคยทำสำเร็จดังเช่นตัวละครหลักในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* แก่นเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวในชีวิตมนุษย์ เป็นการสะท้อนมุมมองความคิดของ

⁶⁰ Ibid., p. 66.

⁶¹ Jeanne M. McGlinn, "Tennessee Williams' Women: Illusion and Reality, Sexuality and Love,"

เทเนเนสซี วิลเลียมส์ที่มีต่อชีวิตว่าเป็นสิ่งที่มีดมน แม้ว่าคนเราจะพยายามมากเพียงใดแต่สุดท้ายก็ไร้ประโยชน์ มนุษย์ยังคงต้องอยู่เพียงลำพังเช่นเดิม

There is a horror in things, a horror at heart of the meaninglessness of existence. Some people cling to a certain philosophy that is handed down to them and which they accept. Life has a meaning if you're backing for heaven. But if heaven is a fantasy, we are in this jungle with whatever we can work out for ourselves. It seems to me that the cards are stacked against us. The only victory is how we take it.⁶²

3.3.2. แก่นเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้า

เทเนเนสซี วิลเลียมส์ มักจะนำเรื่องศาสนามากล่าวถึงในงานของเขาอยู่เสมอ ในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ก็เช่นเดียวกัน เทเนเนสซี วิลเลียมส์เสนอแก่นความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้าผ่านตัวละครเอกวาดให้เป็นเหมือนพระเยซูคริสต์

3.3.2.1 บทบาทของวาดในฐานะตัวแทนของพระเจ้า

วาดสามารถเปรียบได้กับออร์เฟอุสดังจะเห็นจากที่วาดเข้ามาช่วยให้เลดี้ให้กลับมามีชีวิตอีกครั้งหลังจากที่เธอต้องทนอยู่เหมือนตายทั้งเป็นกับคนที่เธอไม่ได้รัก ตลอดเวลาเลดี้รู้ว่าจะมีใครสักคนช่วยพาเธอออกไปจากนรกแห่งนี้

Lady: I guess my heart know that somebody must be coming to take me out of this hell! You did. You come. Now look at me ! I'm alive once.⁶³

(ข้อความที่เน้นเป็นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์)

คำพูดของเลดี้แสดงให้เห็นว่าเธอมีชีวิตขึ้นมาใหม่เพราะวาด แม้ว่าวาดจะไม่ได้ตั้งใจเหมือนออร์เฟอุสก็ตาม การมีชีวิตขึ้นมาอีกครั้งยังเกิดจากการที่เลดี้ตั้งครมภ์ทั้งที่เธอเองก็ไม่เชื่อว่าจะ

⁶² Francis Donuhue, *The Dramatic World of Tennessee Williams* (New York: Frederick Publishing Company, 1964), p. 1 23.

⁶³ Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels*, p.109.

สามารถมีลูกอีกได้เปรียบเหมือนวาลช่วยให้ฟื้นจากความตาย เมื่อเลดี้ไม่สามารถร้องให้วาลอยู่ต่อได้เธอจึงยอมปล่อยให้วาลจากไป แม้ว่าสุดท้ายวาลก็กลับมา การกลับมาเปรียบเหมือนการหันกลับมามองของออร์เฟอุสที่ทำให้เขาต้องสูญเสียยูริดีสไปตลอดกาล เช่นเดียวกันกับวาลที่กลับมาหาเลดี้และได้รู้ว่าเธอตั้งครรภ์ การกลับมาของวาลส่งผลให้เลดี้ต้องตายเนื่องจากเจ็บได้รู้ความจริงว่าเลดี้ท้องกับวาล เจบจึงฆ่าวาลแต่เลดี้เอาตัวเข้ามาบังเอาไว้จนทำให้เธอเสียชีวิต และโยนความผิดให้แก่วาลว่าเป็นผู้ฆ่าเลดี้และขโมยเงินที่ร้านหนีไป ชาวบ้านจึงพากันจับตัววาลและรุมทำร้ายอย่างโหดเหี้ยมจนเสียชีวิต บทบาทของวาลที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มจากตำนานสามารถเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนาคริสต์ วาลเป็นทั้งนักบุญและพระเจ้า โดยพิจารณาจากชื่อของตัวละครเอกคือ Valentine Xavier ซึ่งหมายถึงทั้งนักบุญและพระเยซูคริสต์ กล่าวคือ ชื่อของวาลยืมมาจากชื่อนักบุญวาเลนไทน์ที่เรารู้จักกันในเรื่องความรัก ในสมัยกษัตริย์คลอติอุสซึ่งนิยมการทำสงครามเพื่อที่จะขยายอำนาจได้เล็งเห็นว่าถ้าให้ผู้ชายแต่งงานมีครอบครัวก็จะทำให้ไม่มีจิตใจในการที่จะออกรบจึงออกกฎหมายห้ามไม่ให้คู่รักแต่งงานกัน นักบุญวาเลนไทน์มีความเห็นใจต่อคนที่มีความรักต่อกันและถูกขัดขวางไม่ให้มีการแต่งงาน จึงแอบจัดพิธีแต่งงานให้แก่คู่รักอย่างเงียบๆ แต่สุดท้ายก็ถูกจับได้และโดนประหารชีวิต⁶⁴ นักบุญวาเลนไทน์จึงเป็นนักบุญที่เป็นตัวแทนของความรัก อีกทั้งนามสกุล Xavier นั้นมีเสียงพ้องกับ Savior หมายถึงผู้ที่ช่วยให้รอดพ้นภัยคือพระเยซูคริสต์ที่ทรงมาไถ่บาปให้แก่มนุษย์และช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นจากโทษทัณฑ์ในนรก นอกจากนี้ยังทรงแสดงปาฏิหาริย์ด้วยการชุบชีวิตคนตายให้ฟื้นและทรงฟื้นจากความตายได้ เลดี้จึงเปรียบตนเองเป็นเหมือนต้นไม้ที่ตายแล้วบนพื้นดินที่แห้งแล้งที่กลับฟื้นขึ้นมามีชีวิตอีกครั้งเมื่อเธอมีลูกกับวาล

Lady: True as God's word! I have life in my body, this
deadtree, my body, has burst in flower! You've given me life, you
can go!
(...)

We used to have a little fig tree between the house
and the orchard. It never bore any fruit, they said it was barren,
Time went by it, spring, and it almost started to die...then one day I

⁶⁴ Catholic Online Saints, "St. Valentine" [Online]. Available from:
http://www.catholic.org/saints.php?saint_id=159 [2004, October 27].

discovered a small green fig on the tree they said wouldn't bear..."Oh, Father, it's going to bear" (...) **the fig tree is going to bear!**" I've won, I've won, Mr.Death, I'm going to bear!"⁶⁵

(ข้อความที่เน้นเป็นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์)

นอกจากวาลจะช่วยให้เลดี้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง วาลยังได้ช่วยตัวละครตัวอื่นให้มีชีวิตใหม่อีก เช่น วี วาลเข้าใจภาพวาดของเธอ และวิยกย์องว่าวาลคือพระเจ้า

Vee: (...) I saw the TWO HUGE BLAZING EYES OF JESUS CHRIST RISEN! -Not crucified but Risen! I mean Crucified and then RISEN! (...)⁶⁶

และวาลก็เป็นผู้ที่ทำให้เลดี้ต้องตายเป็นครั้งที่สองเหมือนดังเช่นตำนาน วาลตัดสินใจไปจากเมืองในวันเสาร์ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่เลดี้จะเปิดร้านเนื่องจากโดนขู่จากนายอำเภอ แม้ว่าเลดี้จะพยายามหนียวรั้งไว้ก็ไม่เป็นผล วาลกล่าวแก่เลดี้ว่าเวลาของเขาหมดแล้ว จากคำอธิบายของผู้แต่งบทละครเรื่องนี้เกิดขึ้นในเช้าวันเสาร์ก่อนถึงวันอีสเตอร์ เจบลงมาข้างล่างเห็นร้านตกแต่งเหมือนสวนของุ่นของเลดี้ เจบได้บอกว่าคุณเป็นผู้ที่เฝ้าสวนของเลดี้ วันนี้จึงเป็นวันที่เลดี้รู้ความจริง ในตอนเย็นวาลถูกไล่ออกจากเมือง แม้ว่าจะกลับมาใหม่ก็ถูกฆ่าตายในตอนดึกของวันเดียวกัน ในองค์แรกบิวลาห์ได้กล่าวถึงการกำหนดเปิดร้านของเลดี้ว่าร้านจะเปิดในวันเสาร์เพราะเลดี้รู้ว่าเจบกำลังจะตาย กำหนดการเปิดร้านก่อนวันอีสเตอร์เป็นเหมือนการเริ่มต้นใหม่

Val: No, ma'am. **My time is up here.**

Lady: Y' say that like you'd served a sentence in jail.

Val: I got in deeper than I meant to, Lady.

Lady: Yeah, and how about me?⁶⁷

(ข้อความที่เน้นเป็นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์)

⁶⁵ Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels*, pp. 113-114.

⁶⁶ Ibid., p. 92.

⁶⁷ Ibid., p. 106.

คำพูดของวาลที่บอกแก่เลดี้ว่าเวลาของเขาใกล้จะหมดแล้วนั้นมีความคล้ายกับคำกล่าวของพระเยซูคริสต์ที่ทรงกล่าวแก่สาวก ในพระวรสารฉบับลูกา พระเยซูได้ตรัสว่าเวลาของพระองค์ใกล้เข้ามาแล้ว ก่อนที่พระองค์จะถูกตรึงกางเขน⁶⁸ วาลเสียชีวิตในวันเสาร์ก่อนเทศกาลอีสเตอร์ซึ่งตรงกับที่มีการเลี้ยงฉลองก่อนที่พระเยซูจะรับการทรมานด้วยการถูกตรึงกางเขน

Voices of men {shouting} : - Keep to the walls ! He's armed!

- Upstairs, Dog!

- Jack, the confectionary!

{Wild cry back of store}

Got him. GOT HIM!

- They got him!

- Rope, git rope!

- Git rope from th'hardwase section!

.....

- A BLOWTORCH

- Christ

.....

{A jet of blue flamer stabs the dark. It flickers on Carol's figure in the confectionery. The men cry out together in hoarse passion crouching toward.

The fierce blue jet of fire, their faces lit by it like the face of demons.}

-Christ!⁶⁹

ภาพการตายของวาลที่ถูกแขวนคอและถูกเผาด้วยไฟเป็นการตายอย่างทรมานเปรียบเทียบกับ การสิ้นพระชนม์ของพระเยซูที่ถูกตรึงกางเขนและเป็นการตายอย่างโหดเหี้ยมและทรมานเช่นกัน วาลมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมต่างจากคนในเมือง การกระทำเช่นนี้คนในเมืองเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม คนกลุ่มนี้ได้สร้างกฎระเบียบของเมืองขึ้นมาเพื่อตัดสินคนที่มีพฤติกรรมต่างจากพวกตน

⁶⁸ สยามคมพระคริสต์ธรรมไทย, *พระคริสต์ธรรมคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่* (กรุงเทพฯ: สยามคมพระคริสต์ธรรมไทย, 1971), หน้า 338.

⁶⁹ Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels*, pp. 116-117.

การประทุติตัวที่ไม่เหมาะสมเป็นเหตุผลเพียงพอที่จะจัดการกับวาลซึ่งสังคมเห็นว่าไม่ใช่คนประเภทเดียวกับตน เหมือนดังเช่นพระเยซูที่มีความพิเศษเหนือกว่าคนธรรมดาทั่วไปจนเป็นที่อิจฉาและเกลียดชัง จนต้องรับโทษด้วยการตรึงบนไม้กางเขน สภาพร่างกายวาลที่ถูกแขวนคอและเผาไฟไม่ต่างจากพระเยซูที่ถูกตรึงกางเขน กลุ่มคนตะโกนร้องว่า Christ ทำให้ผู้อ่านนึกถึงพระเยซูผ่านตัวละครวาลที่ชาวบ้านรวมเข้ามาทำร้ายอย่างบ้าคลั่งและโหดเหี้ยมจนเสียชีวิต

การนำน้ำและไฟมาใช้แสดงถึงการทำให้สะอาดบริสุทธิ์จากโลกที่สกปรกวาลถูกกระทำจากกลุ่มคนที่บ้าคลั่งและกล่าวหาว่าเขาเป็นคนที่ฆ่าเลดีเพียงเพราะเขาทำตัวต่างไปจากคนอื่น ๆ เช่นเดียวกับพระเยซูคริสต์ก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกนอกกรีต อ้างตนเป็นพระเจ้าจึงต้องถูกกำจัดด้วยการตรึงไม้กางเขน พระองค์ทรงรับการทรมานเพื่อช่วยล้างบาปให้แก่มนุษย์⁷⁰ ในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* นี้มีการนำน้ำและไฟมาใช้เพื่อทำให้บริสุทธิ์ ดังเช่นที่คารอลไม่กล้าสัมผัสกระดูกสัตว์ของคนดำเพราะเธอเห็นว่ามันสกปรกจนคนดำได้บอกแก่เธอว่าทิ้งไว้ให้ถูกแดดถูกฝนก็จะสะอาดได้เอง

Yes, I know it's the breast bone of a bird but it's still tainted with corruption. Leave it a long time on a bare rock in the rain and the sun till every sign of corruption is burned and wooed away from it. (...)⁷¹

การชำระล้างด้วยน้ำและไฟจึงเป็นการทำให้เกิดความบริสุทธิ์เหมือนดังเช่นที่วาลถูกเผาเพื่อทำให้สะอาดบริสุทธิ์ ในบทละครเรื่องนี้พบว่ายังมีตัวละครที่ได้รับการชำระด้วยไฟเช่นเดียวกับวาลคือ เดอะ วอบพ้อของเลดีซึ่งถูกเผาให้ตายในไร่ของตนเองเนื่องจากเดอะ วอบกระทำความคิดที่ร้ายแรงจากการลักลอบขายสุราซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และความผิดนี้ดูจะยิ่งรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากผู้ที่เดอะ วอบขายสินค้าให้คือคนผิวดำซึ่งเป็นคนที่สังคมนี้รังเกียจ การเผาเดอะ วอบให้ตายไปกับไร่จึงเป็นการแสดงถึงการทำให้สังคมมีความบริสุทธิ์เหมือนเช่นเดิม

การศึกษาแก่นเรื่องในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* ทั้งแก่นเรื่อง ความรู้สึกโดดเดี่ยวของมนุษย์ในสังคม และแก่นเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้า แสดงให้เห็นว่า

⁷⁰ Stephen S. Stanton, ed., *Tennessee Williams: A Collection of Critical Essay* (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc., 1977), p. 115.

⁷¹ Tennessee Williams, *Orpheus Descending: Two plays...with Battle of Angels*. p.16.

เรื่องราวของออร์เฟอุสในบทละครมีรายละเอียดหลายอย่างต่างไปจากตำนานเดิม เช่นลักษณะนิสัยที่ไม่ยอมเข้าใจผู้อื่น การมองเห็นมนุษย์เป็นเพียงสิ่งของที่สามารรถซื้อขายได้ โดยการให้สัญญาลักษณะเปรียบเทียบกับตำนานเช่น วาลช่วยให้เลดีกลับมามีชีวิตอีกครั้งเช่นเดียวกับออร์เฟอุสในตำนาน รวมทั้งตัวละครเอกอีก 3 ตัวได้แก่ เลดี คารอล และวี ที่ต่างไปจากเดิม ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ต่างมีส่วนช่วยสนับสนุนแก่นเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวในชีวิตของมนุษย์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.4 นวนิยายเรื่อง *Season of Anomy*

โวล ซอยอินกาเป็นนักเขียนอัฟริกันคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมในปี ค.ศ.1986 ซอยอินกาเป็นที่รู้จักในฐานะนักการละคร เขาเขียนบทละครไว้มากมายแต่เขียนนวนิยายเพียง 2 เรื่อง หนึ่งในนั้นคือเรื่อง *Season of Anomy* ซึ่งแต่งขึ้นในปี ค.ศ.1973 นวนิยายเรื่องนี้แสดงถึงสภาพสังคมป่าเถื่อนและโหดร้าย การใช้อำนาจอย่างไม่ชอบธรรมของผู้มีอำนาจ ซอยอินกานำตำนานออร์เฟอุสมาใช้แสดงแก่นความคิดของตน ตำนานออร์เฟอุสนี้ได้เคยมีนักเขียนอัฟริกันหลายคนได้เคยนำมาใช้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก เช่นนวนิยายเรื่อง *The Forests of a Thousand Daemons* ของ ดี. โอ. ฟากันวา (D.O. Fagunwa) โดยเลือกนำเรื่องราวความสามารถด้านดนตรีของออร์เฟอุสที่สามารถเอาชนะเสียงของนางไซเรนส์ มาถ่ายทอดเพื่อแสดงบทบาทของนักเขียนที่ต่อต้านการเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก⁷² ซอยอินกา ก็เลือกที่จะนำตำนานเดียวกันนี้มาใช้แสดงความคิดของตนโดยให้ความสำคัญกับเรื่องราวการลงไปตามหาคนรักของออร์เฟอุสเพื่อนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านตัวละครเอก อาทิ เช่น การต่อต้านอำนาจเผด็จการ การใช้อำนาจเผด็จการของผู้มีอำนาจทำให้สังคมต้องประสบกับความเดือดร้อนยุ่งยาก และการเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตกทำลายวัฒนธรรมอัฟริกัน การต่อสู้เพื่อให้วัฒนธรรมอัฟริกันยังคงอยู่โดยการกลับไปหารากเหง้าที่แท้จริงของตนเอง ผู้แต่งเลือกตำนานออร์เฟอุสมาใช้เพราะตำนานนี้แสดงให้เห็นถึงความหวังในการตามหาคนรักในนรก ออร์เฟอุสเป็นตัวแทนของคนที่มีความกล้าหาญ และการสร้างตัวละครขึ้นมาใหม่ได้แก่ เคนทิสต์ (Dentist) เพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องการต่อต้านอำนาจเผด็จการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.4.1 แก่นเรื่องการต่อต้านอำนาจเผด็จการ

ซอยอินกาเขียนนวนิยายเรื่องนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดทำให้บ้านเมืองมีแต่การฆ่าฟัน เกิดการจลาจล ประชาชนต้องเดือดร้อน ซอยอินกานำเรื่องราว

⁷² Dan Izevbye, "Soyinka 'Black Orpheus,'" in *Critical Perspectives on Wole Soyinka*, ed. James Gibbs (Washington D.C.: Three Continents Press, 1980), pp. 243-251.

การลงไปตามหาคนรักในนรกของออร์เฟอุสในตำนานมาแปลงเป็นการเดินทางของออปีย์เข้าไปในเขตครอสิเวอร์เพื่อตามหาไอริยิสคนรัก ระหว่างการเดินทางออปีย์ได้พบกับสภาพบ้านเมืองที่เกิดเหตุการณ์จลาจลวุ่นวาย มีการฆ่าฟันอย่างโหดร้ายทารุณ ยิ่งเข้าไปใกล้สถานที่ที่กักขังไอริยิสคือคุกเทอโมโกะ เหตุการณ์ก็ยิ่งเลวร้ายลงยิ่งขึ้น สภาพเมืองนี้จึงเปรียบเหมือนนรก การแสวงหาของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องนี้ใช่แต่จะเป็นเพียงการเสาะแสวงคนรักซึ่งถูกลักพาตัวไปเท่านั้น แต่ยังแฝงนัยถึงการแสวงหาหนทางที่จะก่อให้เกิดความสงบสุขและการเริ่มต้นใหม่จากสังคมที่ต้องการความเป็นประชาธิปไตยอีกด้วย แก่นเรื่องการต่อต้านอำนาจเผด็จการสามารถพิจารณาผ่านบทบาทผู้นำของคาร์เทิล และการสร้างตัวละครออปีย์และเดนทิสต์ ซึ่งมีวิธีการต่อสู้ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ออปีย์แสวงหาความสงบสุขด้วยวิธีที่สันติต่างจากตัวละครอีกตัวคือเดนทิสต์ที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

3.4.1.1 บทบาทผู้นำของคาร์เทิล

ขอยินกาเลือกนำตำนานออร์เฟอุสมาใช้แสดงให้เห็นถึงแก่นเรื่อง โดยเน้นย้ำบทบาทของผู้นำทั้งสามของคาร์เทิลที่ใช้อำนาจในทางที่ผิด ขอยินกาเปลี่ยนแปลงบทบาทของเทพเจ้าแห่งความตายให้ต่างไปจากตำนาน กล่าวคือ ในตำนานเทพเจ้าแห่งความตายยอมปล่อยให้ออร์เฟอุสสามารถนำคนรักกลับคืนมาได้ ดังนั้นเทพเจ้าแห่งความตายจึงไม่ได้แสดงออกถึงความน่ากลัว อีกทั้งยังมีจิตใจอ่อนโยน รู้สึกสงสารการพลัดพรากจากคนรักของออร์เฟอุส ในนวนิยายผู้แต่งสร้างให้ผู้นำทั้งสามของคาร์เทิลซึ่งประกอบด้วย เซฟบิก้า เซฟปาโทคิ และซาคิ อุมริ คือเทพเจ้าแห่งความตาย แต่เปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้นำทั้งสามเพื่อให้เห็นแสดงออกถึงการใช้อำนาจในทางที่ผิดของผู้มีอำนาจ ด้วยการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง การใช้กำลังกดขี่ข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า การเอาเปรียบคนที่ด้อยกว่าในสังคม และการใช้อำนาจเผด็จการ ผู้มีอำนาจในสังคมยึดถือเงินเป็นสิ่งสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงเรื่องของศีลธรรม เงินกลายเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ ผู้นำของคาร์เทิลทั้งสามคน คือ เซฟบิก้า เซฟปาโทคิ และซาคิ อุมริ ใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มคนที่มีผลประโยชน์ให้ตนรวมทั้งชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทุนด้วย คนในสังคมจึงตกอยู่ภายใต้อำนาจเงินตราโดยไม่ได้คำนึงถึงศีลธรรมใด ๆ เลย

1. เซฟบิก้า(Chief Biga)

เซฟบิก้าเปรียบเหมือนเทพเจ้าแห่งความตายในตำนานกล่าวคือเซฟบิก้านั้นมีฐานะร่ำรวยและติดการพนัน เซฟส่งลูกน้องไปข่มขู่ไอริยิสและเสนอเงินให้เพื่อให้ถอนตัวออกจากการประกวด เพราะตนเองพนันเอาไว้มาก หากไอริยิสชนะก็จะทำให้ตนต้องสูญเสียเงินไปเป็นจำนวน

มาก การจับตัวไอริยีสมาซึ่งทำให้เธอขาดอิสระเสรีเหมือนที่ยูริตีส์ต้องอยู่ในยมโลกภายหลังจากที่เสียชีวิต นอกจากนั้นผู้แต่งยังเพิ่มบทบาทให้แก่เทพเจ้าแห่งความตายด้วยการให้เป็นตัวแทนของผู้มีอำนาจที่ใช้ในทางที่ผิด และมักจะใช้อำนาจของตนเพื่อหาผลประโยชน์เข้าหาตน

2. เซฟบาโทคิ (Chief Batoki)

เซฟบาโทคิเป็นผู้ที่มีอำนาจทางฝ่ายตะวันตกของคาร์เทล เขาใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง เซฟบาโทคิยึดถือในอำนาจของเงินและความมีหน้ามีตาในสังคมเป็นอย่างมาก เขาสามารถทำได้ทุกอย่างเพื่อจะให้ได้มา เซฟใช้ลูกสาวของตนเป็นสะพานเชื่อมต่อการทำธุรกิจต่าง ๆ เซฟบาโทคิใช้ความรุนแรงเข้าจัดการปัญหาโดยไม่คำนึงถึงผู้บริสุทธิ์ที่ต้องตกเป็นเหยื่อ เซฟบาโทคิอาจไม่มีส่วนร่วมในการจับตัวไอริยีส แต่บทบาทของเซฟที่สามารถเปรียบได้กับเทพเจ้าแห่งความตายคือการใช้อำนาจในทางที่ผิดจนทำให้ผู้คนต้องตายเป็นจำนวนมาก ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา กำจัดทุกคนที่ไม่เห็นด้วยกับตน ตัดสินความเป็นความตายได้ราวกับเป็นเทพเจ้า

3. ซาคิ อมูริ (Zaki Amuri)

ซาคิ อมูริเปรียบเป็นเทพเจ้าแห่งความตายเมื่อพิจารณาจากการกระทำของเขาที่ส่งทหารไปลักพาตัวไอริยีสมากักขังในคุกเทอโมโกะระหว่างที่เกิดเหตุการณ์จลาจลในเมือง ขณะที่เธออยู่ในคุกเธอไม่ได้สติเปรียบได้กับคนตาย อีกทั้งสภาพคุกนั้นสามารถเปรียบได้กับนรกดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 ในสถานที่แห่งนี้ซาคิเปรียบได้กับเทพเจ้าพลูโตผู้ปกครอง อีกทั้งซาคิ อมูริเป็นผู้มีอำนาจในเขตครอสริเวอร์ซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันออกของเมือง คนในครอสริเวอร์ลุกขึ้นมาต่อต้านหลังจากที่ต้องสูญเสียที่ดินให้แก่คนขาวจนเกิดเหตุการณ์จลาจล เซฟบาโทคิใช้กำลังทหารเข้าปราบปราม และฆ่าฟันผู้คนที่ไม่เชื่อฟังอย่างโหดร้าย สมาชิกในวงดนตรีของแบกคิอุสบางคนบาดเจ็บ หรือไม่ก็ล้มตาย แบกคิอุสบรรยายสภาพความน่ากลัวของเหตุการณ์ที่เขาได้พบเห็นให้แก่ออเพียฟัง แบกคิอุสบรรยายภาพความโหดร้ายของกลุ่มทหารที่ฆ่าผู้บริสุทธิ์เพื่อที่จะยึดเอาบ้านมาเป็นที่พักซึ่งคนที่พวกเขาลักพาไปมา แบกคิอุสเล่าถึงครอบครัวนักธุรกิจใหญ่คนหนึ่งที่ถูกลากไปกับรถ ส่วนคนอื่นในบ้านก็ถูกฆ่าตายหมด ซาคิจับตัวผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ที่ก่อความไม่สงบขึ้นในเมืองมาสอบสวนอย่างป่าเถื่อนและฆ่าทุกคนที่ต่อต้านเขา ที่นี้ซาคิก็คือกฎหมาย คำพูดนี้แสดงถึงความเป็นเผด็จการอย่างแท้จริง "Don't forget the Zaki word is law here."⁷³

⁷³ Wole Soyinka, *Season of Anomy*, p. 231.

บทบาทของผู้นำทั้งสามของคาร์เทลทำให้ภาพลักษณ์ของเทพเจ้าแห่งความตายเปลี่ยนแปลงไปจากตำนาน ในตำนานเทพเจ้าแห่งความตายมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตายของยูริติส ในฐานะผู้ปกครองยมโลก เมื่อยูริติสเสียชีวิตก็อยู่ภายใต้การดูแลของเทพเจ้า เมื่อออร์เฟอุสเดินทางมาตามหาก็ยอมให้ยูริติสกลับคืนไป แต่ในนวนิยายเทพเจ้าแห่งความตายกลายเป็นผู้ที่ใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง โหดร้าย ไร้เหตุผล ทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ส่วนตนจนถึงกับให้ลูกน้องจับตัวไอริสไปกักขังและทำร้ายจนเธอไม่ได้สติ มีสภาพเหมือนกับคนตาย ภาพลักษณ์ของผู้นำทั้งสามสนับสนุนแก่นเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดส่งผลให้เกิดกลุ่มคนที่ลุกขึ้นมาต่อต้านความไม่ชอบธรรมนี้ ตัวละครออเฟียและเดนทิสต์เป็นตัวแทนของคนที่มีความมุ่งมั่นต่อสู้กับอำนาจเผด็จการ

3.4.1.2 การสร้างตัวละครออเฟีย

ออเฟียเป็นผู้แทนรณรงค์การค้าโกโก้ มีหน้าที่สำรวจพื้นที่เพาะปลูกโกโก้ ขยายตลาด และประชาสัมพันธ์สินค้า อีกทั้งยังเป็นนักแต่งเพลง ออเฟียถูกส่งมาสำรวจพื้นที่ในชุมชนไอยิโร (Aiyero) ความแปลกของชุมชนแห่งนี้是她ทำให้เขาต้องการอยู่ต่อเพื่อหาคำตอบและค่อยๆ เรียนรู้และยอมรับปรัชญาอันยิ่งใหญ่ของวิถีชีวิตแบบอัฟริกันที่เชื่อมั่นในรากเหง้าของตน ผู้แต่งสร้างตัวละครออเฟียให้มีลักษณะที่มีความมุ่งมั่น ชื่อสัตย์ มีเหตุผล และเป็นคนที่มีอุดมการณ์ ดังจะเห็นได้จากการตามหาหญิงคนรักของตนเข้าไปในดินแดนที่มีอันตรายโดยไม่ย่อท้อและมีความหวังว่าเธอยังมีชีวิตอยู่แม้ว่าผู้รอบข้างเชื่อว่าไอริสนั้นตายแล้ว ออเฟียไปค้นหาไอริสในห้องเก็บศพแต่กลับหาศพไม่พบ ทำให้เขามีความหวังว่าเธอยังมีชีวิตอยู่ จนกระทั่งเขาได้ข่าวว่าเธอถูกขังอยู่ในคุกเทอโมโกะซึ่งมีผู้หญิงจำนวนมากถูกขังไว้ เขาจึงเดินทางมาตามหาเธอ และพบว่าเธอยังไม่ตายแต่มีอาการป่วยเป็นไข้จนไม่ได้สติ ความมุ่งมั่นเช่นนี้ทำให้ออเฟียได้พบกับไอริสในที่สุด และสามารถช่วยเธอออกมาจากคุกได้แม้ว่าเธอจะยังไม่ได้สติก็ตาม นอกจากความพยายามที่จะตามหาคนรักที่ถูกลักพาตัวแล้วออเฟียยังแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น กล่าวคือออเฟียพยายามจะสร้างคนกลุ่มหนึ่งขึ้นมาเพื่อที่จะใช้ต่อสู้กับรัฐบาล ออเฟียต้องการคนของไอยิโรเพราะออเฟียเชื่อว่าคนกลุ่มนี้มีอุดมการณ์ที่แน่วแน่ ยินยอมทำทุกอย่างตามคำสั่งของผู้นำ และไม่มีวันที่จะทรยศหักหลัง เขาสร้างความคิดใหม่ในการใช้แรงงานของคนในพื้นที่ตนเองเพื่อที่จะบริหารจัดการใช้อำนาจกตริ์ทารุณของพวกคาร์เทลที่มักจะมาเอาแต่ผลประโยชน์โดยไม่ได้ทำสิ่งใดเลย อีกทั้งยังเข้ามาขโมย ฆ่า ตูมหมึนด้วยการนำคนพื้นถิ่นไปขายเป็นทาสอีกด้วย

The waters of Aiyero need to burst their banks. The grain must find new seminal grounds or it will atrophy and die.⁷⁴

....

'Because they live by and idea, their lives are bound up by the one idea. I believe they cannot be corrupted, or swayed.'⁷⁵

ผู้อาวุโสมองว่าออปะยิมีความคิดต่อสู้ด้วยสันติวิธีที่อาจไม่ได้ผล เนื่องจากการต่อสู้เพื่อก่อตั้งชุมชนไอยิโรมาจากการใช้ความรุนแรง "The founding history of Aiyero had its roots in violence."⁷⁶ การใช้ความรุนแรงบางครั้งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อปกป้องตนเองแต่ออปะยิไม่เห็นด้วย สำหรับเขาความรุนแรงไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหา "Violence is not what I want for hope."⁷⁷ ออปะยิมองว่าการที่เขาเริ่มชักชวนให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยป้องกันสังคมของตนเองนั้นเป็นการเริ่มต้นใหม่โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความรุนแรง การที่จะได้สิ่งที่สังคมขาดหายไป กลับคืนมาต้องมาจากความร่วมมือของทุกคนในสังคมเป็นเบื้องต้นก่อน

'Recovery of whatever has been seized from society by a handful, remoulding society itself.....'⁷⁸

การค้นหาและการต่อสู้ของออปะยินั้นนอกจากจะเป็นการตามหาหญิงคนรักแล้วยังเป็นการแสวงหาคำตอบของปัญหาในสังคมที่กำลังเผชิญอยู่ สำหรับออปะยิเขาได้เรียนรู้ความรู้ใหม่ในการเข้าใจประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมในอดีตที่ส่งผลถึงปัจจุบัน

'I realize that the search would immerse me in the meaning of the event, lead me to a new understanding of history.'⁷⁹

⁷⁴ Ibid., p. 6.

⁷⁵ Ibid., p. 27.

⁷⁶ Ibid., p. 23.

⁷⁷ Ibid., p. 23.

⁷⁸ Ibid., p. 117.

⁷⁹ Ibid., p. 228.

ออปเพียเป็นตัวละครที่มีอุดมการณ์ ขอยินโอกาสสร้างตัวละครออปเพียให้มีทั้ง ความมุ่งมั่นแล้วยังเป็นตัวแทนของคนในสังคมที่ยังมีความหวังที่จะเห็นสังคมที่ดีขึ้นในอนาคต หลังจากออกจากงานเขาก็ได้แนะนำให้ผู้อาวุโสของหมู่บ้านนำคนของไอโยโรเข้ามาสู่ครอบครัวเพื่อทำงานแทนที่จะปล่อยให้รัฐและชาวต่างชาติมาจกฉวยเอาแต่ผลประโยชน์กลับไปเท่านั้น ออปเพีย เป็นคนที่มีเหตุผล ไม่เชื่อใครง่าย ๆ เมื่อออปเพียมาถึงชุมชนแห่งนี้เขาประหลาดใจที่ได้เห็นชุมชนที่มี ลักษณะแตกต่างไปจากโลกภายนอกและเกิดคำถามขึ้นว่าเหตุใดเด็กที่ส่งไปศึกษาในที่อื่นๆจึง กลับมายังชุมชนแห่งนี้กันทุกคน เมื่อออปเพียยังไม่ได้รับคำตอบเขาจึงอยู่เพื่อค้นหาคำตอบแล้วส่ง ที่มงานกลับมารายงานผลแก่บริษัท

ออปเพียเป็นคนที่ซื่อสัตย์ แม้เขาทำงานให้กับบริษัทของรัฐบาล แต่ก็มีความเป็นกลางไม่เอาเปรียบคนที่ด้อยกว่า จะเห็นว่าออปเพียได้รายงานถึงความเป็นจริงของสภาพที่ดิน ในไอโยโร และไม่เห็นด้วยที่บริษัทจะกอบโกยเอาผลประโยชน์จากไอโยโรฝ่ายเดียว ชุมชนแห่งนี้ แม้จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอกแต่ก็ถูกสังคมภายนอกเข้ามาวุ่นวายและเอาเปรียบอยู่ นั้นเอง กล่าวคือ มีคน 4 กลุ่มที่เข้ามายังชุมชน ได้แก่ นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มาเพื่อเก็บ ภาษี นักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่เข้ามาทำงานวิจัย และนักหนังสือพิมพ์ที่เข้ามาเพื่อถ่ายรูป นำไปขาย คนเหล่านี้ล้วนแต่เข้ามาเพื่อกอบโกยเอาผลประโยชน์จากชุมชนแห่งนี้ ออปเพียพบว่ามีการปลอมปนขี้เลื่อยในผงโกโก้แต่รายงานการตรวจสอบนี้ไม่ได้รับการเห็นด้วยจากที่ประชุม อีกทั้งบริษัทยังไม่พอใจการทำงานของเขาเพราะไม่สามารถทำงานได้ตามเป้าหมายที่บริษัทวางไว้ ลักษณะนิสัยที่ซื่อสัตย์ไม่เห็นด้วยกับการทุจริตคดโกงทำให้ออปเพียไม่สามารถทำงานร่วมกับบริษัท อีกต่อไป เขาจึงลาออกจากงาน

ออปเพียกล้าเข้าไปค้นหาไอริยิสจนพบแม้ว่าเธอจะอยู่ในที่ที่อันตรายมากก็ตาม เช่นเดียวกับความมุ่งมั่นตั้งใจของออร์เฟอุสที่ลงไปตามหาคนรักในนรก ในตอนจบของนวนิยาย เดนทิสต์และกลุ่มคนจากชุมชนไอโยโรช่วยออปเพียและไอริยิสออกมาจากคุกได้สำเร็จ เป็นสัญญาณ ซึ่งบอกถึงสิ่งที่ดีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของสังคมที่พวกเขาอยู่

3.4.1.3 การสร้างตัวละครเดนทิสต์ (Dentist)

ผู้แต่งได้สร้างตัวละครเดนทิสต์ขึ้นมาใหม่โดยไม่ได้มีที่มาจากตำนาน ผู้แต่ง เพิ่มตัวละครตัวนี้เพื่อให้สนับสนุนแนวคิดเรื่องการต่อต้านอำนาจเผด็จการ โดยสร้างเดนทิสต์ให้มี ลักษณะที่มีความมุ่งมั่นและพยายามแสวงหาสิ่งที่ตนต้องการเช่นเดียวกับออปเพีย แต่มีวิธีการที่

แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ออเพียเปรียบเสมือนนักต่อสู้ในอุดมคติ หรือเป็นตัวแทนของกลุ่มปัญญาชนที่พยายามต่อสู้เรียกร้องความยุติธรรมด้วยวิธีที่สันติและไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ต่างจากตัวละครเดนทิสต์ซึ่งคิดว่าทางที่จะรับมือกับปัญหาที่รุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมย่อมต้องใช้วิธีที่รุนแรงเช่นเดียวกัน เดนทิสต์เห็นว่าความคิดใหม่ที่ออเพียพยายามจะเผยแพร่ในชุมชนไอยิโรให้คนในสังคมน่วมมือกันต่อสู้ด้วยวิธีที่สันติไม่สามารถช่วยสังคมที่กำลังประสบปัญหาได้ เดนทิสต์เป็นคนของชุมชนไอยิโร เขาเป็นตัวแทนของการใช้กำลังต่อสู้ในการเรียกร้องปฏิวัติ เป็นตัวละครตรงข้ามกับออเพีย เดนทิสต์เลือกใช้วิธีการตอบโต้ด้วยความรุนแรงกล่าวคือเมื่อคาร์เทลฆ่าคนอย่างโหดเหี้ยมเดนทิสต์ก็ทำเช่นเดียวกันแต่เขาเลือกที่จะฆ่าเฉพาะบุคคลที่สำคัญๆ เขาถูกฝึกให้เป็นนักฆ่า

I am trained in the act of killing. I utilize acquisition on behalf of my society.....but we must also set up a pattern of killing, the man difficult one.⁸⁰

แม้ว่าเดนทิสต์ใช้ความรุนแรงเพื่อแก้ปัญหาเพราะเห็นว่าในอดีตชุมชนไอยิโรก็ก่อตั้งขึ้นมาจากการใช้ความรุนแรงจนเกิดเหตุการณ์นองเลือด แต่ก็ไม่ได้ยอมรับว่าวิธีของตนหรือการต่อสู้อย่างสันติของออเพียสิ่งใดดีกว่ากัน

The past is still here with us, our history is preserved in these blooded streams.

และ

I don' deny that neither my method nor yours will serve by itself. You have always taken your methods for granted, you can't envisage any means beyond converting inertia to a mass momentum. (...) it's against nature.⁸¹

ต่อมาเดนทิสต์เริ่มที่จะเข้าใจว่าการใช้ความรุนแรงอย่างเดียวอาจไม่ใช่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม การรวมกันระหว่างการใช้ความรุนแรงและการปฏิวัติตามอุดมคติจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะใช้แก้ปัญหา

⁸⁰ Ibid., p. 111.

⁸¹ Ibid., pp. 115-117.

ในสังคม เดนทิสต์ชวนให้ออเพียวร่วมมือกับตนเพื่อที่จะต่อสู้กับคาร์เทลเพราะเห็นว่าออเพียวเป็นผู้ที่มีความคิดสวนตนนั้นถนัดที่จะใช้กำลังในการต่อสู้

You have planting men from Aiyero all over the country. That was a deep scheme...I know all about piece of anachronism... we can work to destroy the Jeku.⁸²

ตัวละครทั้งสองแสดงถึงทัศนคติทางสังคมและการเมืองซึ่งต้องการทั้งกำลังในการปราบปรามและการแก้ปัญหาด้วยการใช้ปัญญาไปพร้อมๆกัน ไม่เพียงแต่ตัวละครเดนทิสต์ที่เข้าใจถึงวิธีการแก้ปัญหา ต่อมาออเพียวก็เริ่มที่เข้าใจเช่นกัน หลังจากที่ออเพียวถูกจับขังคุกพร้อมกับไอริยิสก็ได้เดนทิสต์ที่เข้ามาช่วยเหลือพาเขาและไอริยิสให้ออกมาจากคุกได้อย่างปลอดภัย และการสังหารหมู่ที่โบสถ์คันทัว (Kuntua) ก็ทำให้ออเพียวเข้าใจว่าการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมบางครั้งจำเป็นที่จะต้องใช้ความรุนแรง สิ่งที่ยืนยันได้อีกก็คือคนที่ถูกขังอยู่ในคุกทอโมโกะต่างก็พยายามที่จะแหกคุกออกมา เป็นการแสดงถึงการใช้ความรุนแรงเพื่อต่อสู้กับความรุนแรง นวนิยายจบลงด้วยการแสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในสังคมในทางที่ดีต่อไป "In the forests, life began to stir."⁸³ นับเป็นการจบเรื่องอย่างให้ความหวังแก่คนในสังคมว่าสิ่งที่ดีกำลังเกิดขึ้น ผู้แต่งไม่ได้ชี้ขาดว่าวิธีการใดเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ดีและเหมาะสมที่สุดในสังคม จะเห็นว่าอุดมการณ์ความคิดของชาวชุมชนไอริยิสอยู่ควบคู่กับการการต่อสู้และต่อต้านโดยการใช้ความรุนแรงทำลายล้าง การใช้ความรุนแรงเพื่อปกป้องสังคมก็มีความจำเป็นในบางครั้ง ดังนั้นจึงจะเห็นการปฏิวัติที่ใช้กำลังและการต่อสู้เรียกร้องโดยกลุ่มปัญญาชนดำเนินควบคู่กันต่อไปในสังคม

3.4.2 แก่นเรื่องการแสวงหาวัฒนธรรมอัฟริกัน

ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของคนตะวันตกกับชาวพื้นถิ่นเกิดขึ้นเมื่อคนตะวันตกเดินทางเข้ามาในดินแดนนี้และดูถูกคนพื้นถิ่นว่าเป็นคนที่ต่ำต้อย คนตะวันตกพยายามเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนพื้นเมืองซึ่งกลับกลายเป็นการทำลายความเป็นอัฟริกัน อังกฤษเข้ามาครอบครองไนจีเรียในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาวอังกฤษมาเพื่อการค้าน้ำมันปาล์มพร้อมทั้งนำแสงสว่างและความก้าวหน้ามาสู่คนไนจีเรียซึ่งพวกเขาเห็นว่าเป็นชาติที่ยังไม่พัฒนา เป็นสังคม

⁸² Ibid., p. 111.

⁸³ Ibid., p. 320.

ที่ยังไม่มีความสมบูรณ์ ไม่มีศาสนาหรือสถาบันทางการเมือง และไม่มีประวัติศาสตร์เป็นของตนเอง นับตั้งแต่ชาวตะวันตกเข้ามาครอบครอง วิถีชีวิตของชาวอัฟริกันก็ถูกทำลายลง ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและระบบเผ่าสูญสลาย นักเขียนอัฟริกันหลายคนจึงพยายามแสดงออกถึงความเป็นอัฟริกันหรือ Negritude ซึ่งก็คือมรดกทางวัฒนธรรม คุณค่า และแนวคิดของชาวอัฟริกันในการดำรงชีวิตทุกแง่มุมให้คืนกลับมา ซอยอินกาเป็นหนึ่งในนักเขียนอัฟริกันที่มักจะหยิบยกนำปัญหานี้มาเสนอในงานของตนเองอยู่เสมอเพื่อเรียกร้องความเป็นอัฟริกันให้กลับคืนมา เขาต้องการให้คนไนจีเรียและคนอัฟริกันหันมามอบรับประวัติศาสตร์ของตนเอง เพื่อแก้ปัญหาค่านิยมทางวัตถุที่โลกตะวันตกสร้างขึ้นมากบดบังประเทศอาณานิคม ชาวอัฟริกันต้องกลับไปหารากเหง้าของตนเองในช่วงเวลาก่อนที่จะสูญเสียวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมให้แก่ผู้อื่นคือเจ้าอาณานิคม เพื่อจะได้เรียนรู้ความเข้มแข็งและความอ่อนแอจากอดีตของตนเอง⁸⁴ ซอยอินกาเลือกนำตำนานออร์เฟอุสมาใช้โดยเลือกนำเรื่องการตามหาคนรักในนรกมาถ่ายทอดให้เห็นว่าตัวละครเอกมีความมุ่งมั่นในการตามหาคนรักเพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องการต่อต้านอำนาจเผด็จการ และเพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้ชาวชุมชนไอยิโรโดยมีผู้อาวุโสเป็นผู้นำหันมาฟื้นคืนวัฒนธรรมอัฟริกันเพื่อต่อต้านการเข้ามาของชาวตะวันตก เจ้าอาณานิคมนำทัศนคติแบบวัตถุนิยมเข้าสู่ประเทศที่ตนปกครอง เช่น การให้ความสำคัญแก่เงินทอง ความแตกต่างระหว่างสองวัฒนธรรมนี้เห็นได้จากชุมชนไอยิโรที่แยกตัวออกมาอยู่เพียงลำพังเพราะไม่สามารถอยู่ร่วมกับส่วนรวมได้ เพื่อจะคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเอาไว้เมื่อคนตะวันตกเข้ามาบุกรุกทำลายชีวิตของคนอัฟริกันและทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป

3.4.2.1 บทบาทของคนตะวันตก: ผู้บุกรุก

ผู้แต่งสร้างตัวละครคนตะวันตกให้เป็นผู้ที่เข้ามาบุกรุกทำลาย คนตะวันตกเข้ามาเพื่อกอบโกยเอาทรัพยากรจากชุมชนและทิ้งความเสียหายให้พื้นดินที่ไม่สามารถที่จะใช้ประโยชน์อะไรได้อีกต่อไป ไม่เพียงแต่คนขาวจะเข้ามา "ขโมย" ทรัพยากรและทำลายพื้นดินให้เสียหายเท่านั้น คนตะวันตกยังรุกรานเข้ามาในพื้นที่วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชุมชนเช่นการพึ่งพาธรรมชาติ การทำมาหากินตามวิถีของชนเผ่าเริ่มถูกมองด้วยความเหยียดหยาม ถูกทำลายด้วยอำนาจเงิน การเข้ามากอบโกยทรัพยากรของชุมชนเห็นได้จากที่คนตะวันตกเข้ามาหลอกใช้ประโยชน์จากที่ดินของชาวอัฟริกันโดยได้รับการอนุญาตจากรัฐด้วยการจ่ายค่าตอบแทนเป็นจำนวนเงินเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ที่เขาได้รับอย่างมหาศาล เมื่อมีประชาชนในโครอสริเวอร์

⁸⁴ Catherine Lynett Innes, *Chinua Achebe* (London : Cambridge University Press, 1990), p. 6.

มาร้องเรียน รัฐจึงไม่สามารถช่วยอะไรได้ นอกจากความหกลกดวงแล้ว คนตะวันตกยังทำลายความสัมพันธ์ทางเครือญาติด้วยระบบทุนนิยมซึ่งยึดถือเงินเป็นใหญ่ คนในชุมชนให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ญาติพี่น้องหลอกให้เซ็นหนังสือมอบอำนาจในกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อจะขายที่ดินให้แก่คนตะวันตก โดยที่เขาเหล่านี้เชื่ออย่างสนิทใจเนื่องจากเป็นญาติพี่น้องกัน

“You and the others, your land now belongs to aliens who pretended to be your brothers. At least the whiteman only borrowed it. He paid you and returned it to you. And part of the profit he makes he pays into the treasury.”⁸⁵

บทบาทของคนตะวันตกแสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายของสังคมวัตถุนิยมที่เหล่านายทุนมักจะคิดถึงแต่ตนเองและเอาเปรียบผู้ที่อ่อนแอกว่า คนตะวันตกจ้างคนท้องถิ่นที่เป็นอิสระจัดหาที่ดินให้ตนมาเป็นยามและห้ามไม่ให้คนท้องถิ่นเข้ามาใกล้เหมืองของตน ดังนั้นการเข้ามาของคนตะวันตกจึงเป็นการบุกรุกเข้ามาขโมยทรัพยากรไปใช้ แม้จะได้เงินก็เทียบไม่ได้กับความเสียหายที่เกิดตามมา

The whitemen have been digging on those lands for a long time. Highness? Nothing much. When they have finished with the land it is useless. Nothing but rocks. The rain washes the best soil away once they have been at it. (...). They have the Zaki's permission (...) when they are done, the land is well and truly finished. A man like Abdul was able to get work with the whitemen as a watchman, but the rest of us (...)⁸⁶

คนตะวันตกเข้ามาตัดดวงแร่ธาตุทรัพยากรจากพื้นที่หนึ่ง เมื่อหมดประโยชน์ก็ย้ายสู่พื้นที่อื่นต่อไป ทั้งพื้นที่ที่เสียหายคืนแก่คนในพื้นที่ ไม่รับผิดชอบสิ่งที่ตนได้กระทำ กีดกันคนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ไม่ให้เข้าไปในบริเวณของตน ดังจะเห็นว่ามีคนในพื้นที่จำนวนมากโดน

⁸⁵ Wole Soyinka, *Season of Anomy*, p. 125.

⁸⁶ *Ibid.*, p. 123.

ญาติของตนหลอกให้ขายที่ดินในราคาถูกให้แก่คนตะวันตก คนพื้นเมืองจึงต้องสูญเสียทั้งทรัพย์สินและกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่คนตะวันตก

ความสัมพันธ์ในครอบครัวของคนพื้นเมืองถูกทำลายลงด้วยอำนาจเงินในระบบทุนนิยมของคนตะวันตก เห็นได้จากครอบครัวของเซฟบาโทคิซึ่งมีลูกสาวที่มีนิสัยก้าวร้าวและคิดว่าตนเองมีความสำคัญมากกว่ามารดาของตน เธอจึงไม่มีความเคารพในแม่ของเธอ ดังจะเห็นได้จากการโต้เถียงกันอย่างไม่ลดละและการต่อสู้คดีกับมารดาของตนเองเพราะเธอเห็นว่าแม่ไม่ได้มีความสำคัญอะไรในบ้าน ไม่เหมือนกับเธอที่สามารถช่วยเหลือพ่อของเธอได้

'Ask Daddy. He needs me more than her. She knows I am for more use to him with all his contacts. All she does is disgrace him with her vulgar manners.'⁸⁷

ภรรยาของเซฟบาโทคิไม่มีความเคารพในตัวสามีเพราะเธอเป็นคนที่ทำให้เซฟมีฐานะร่ำรวย และมีหน้าตาอยู่ในสังคม เพราะแต่เดิมเซฟเป็นเพียงคนธรรมดาและมีฐานะยากจน หลังจากที่แต่งงานกับเธอเซฟบาโทคิจึงร่ำรวยขึ้นมา ภรรยาของเซฟจึงรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าเธอนั้นมีอำนาจเหนือกว่าสามี ดังจะเห็นจากคำพูดของเธอว่า "You can't play god with your colleagues so you come back to the house to play god, is that it?"⁸⁸ ดังนั้นไม่ว่าเซฟบาโทคิจะยิ่งใหญ่เป็นที่เคารพเกรงกลัวต่อคนทั่วไปแค่ไหน ภรรยากลับเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเสมอ เมื่อทั้งภรรยาและลูกสาวมีปากเสียงกันเซฟบาโทคิจึงทำได้แต่เพียงแค่ห้ามปรามเท่านั้นแต่ไม่สามารถยุติการทะเลาะนี้ได้ เพราะผู้หญิงทั้งสองคนต่างก็คิดว่าตนนั้นเป็นผู้ที่สามารถทำให้เซฟมีทุกอย่างได้ดังเช่นทุกวันนี้ ในสังคมที่เห็นว่าเป็นเงินมีความสำคัญมากที่สุดและเป็นตัวแทนของอำนาจ เงินกลับไม่ได้ทำให้ครอบครัวของเซฟมีความสุข ดังจะเห็นจากคำพูดของเดนทิสต์ที่รู้สึกเวทนาเมื่อได้เห็นแม่ลูกทะเลาะกัน ในตอนแรกเขาตั้งใจที่จะเข้ามาลอบสังหารเซฟ แต่เมื่อได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เขาก็รู้ว่าเซฟนั้นตายทั้งเป็นเพราะต้องอยู่ในครอบครัวที่ไม่มีความสุข

'Shall I put that another way for you? What about this family is suffering already, don't being anymore misery upon them. Or: their opulence and self-

⁸⁷ Ibid., p. 183.

⁸⁸ Ibid., p. 182.

indulgence has brought them no happiness, so let them extort and mutilate those who resist to their heart's content.⁸⁹

3.4.2.2 ตัวละครผู้อาวุโส (Ahime)

ขอยินกาสร้างตัวละครผู้อาวุโสให้เป็นตัวแทนของคนอัฟริกันดั้งเดิมที่บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของชุมชนให้แก่อเฟียได้รับรู้และพยายามรักษาความเป็นอัฟริกันนี้เอาไว้ ผู้อาวุโสประจำหมู่บ้านเป็นผู้ที่มีความสุขุมรอบคอบ พยายามอธิบายเรื่องราวต่างๆมากมายในชีวิตให้อเฟียเข้าใจถึงความเป็นมาของชุมชนและการดำรงอยู่ต่อไปท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอก ชุมชนไฮโยโรแยกตัวออกมาอยู่อย่างโดดเดี่ยวและมีความแตกต่างจากที่อื่น กล่าวคือ มีการปกครองที่ยาวนาน ประชาชนต้องจ่ายภาษีให้ส่วนรวมเท่ากันหมดทุกคน และมีสิทธิถือครองทรัพย์สินเท่าเทียมกัน เงินภาษีที่จ่ายไปจะได้รับการตอบแทนคืนกลับมาให้ทุกคน ระบบนี้ทำให้สังคมไฮโยโรมีลักษณะเป็นสังคมในอุดมคติ

A quaint anomaly, had long governed and policed itself, was so singly-knit that it obtained a tax for the whole populace paid it before the departure of the pith-helmeted assessor, in cash, held property in common, literally, to the lost scrap of thread on the clothing of each citizen-such an anachronism gave much patronizing amusement to the cosmopolitan sentiment of a profit-hungry society.⁹⁰

ผู้อาวุโสของชุมชนได้อธิบายว่าทำไมจึงต้องแยกตัวออกมาและเด็กๆ จึงกลับมา ด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ ประการแรก เพราะบรรพบุรุษของชาวชุมชนไฮโยโรไม่เชื่อในอดีต และรู้จักใช้ชีวิตให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นหลักสำคัญพื้นฐานที่สอนให้เด็กๆ รู้ว่าพวกเขามาจากไหน ชาวไฮโยโรแสวงหาความจริงและชีวิตที่ดีขึ้น คู่แค้นซึ่งกันและกัน ทั้งหมดนี้ทำให้ลูกหลานชาวไฮโยโรกลับคืนสู่ท้องถิ่น

'We do not believe' the old man began, in the shackles of memory. We are here, we prosper and we know harmony. It suffices. It is the first principle we teach our children, they grow up deposing dead knowledge

⁸⁹ Ibid., p. 191.

⁹⁰ Ibid., p. 2.

whose nature is the nature of what is gone, dead, rotted. This is not to sky that we keep things bidden. All our people know from where we come, and they know that we founded Aiyero to seek truth, better life, all the things which men run after. They also believe that we found it. That is why our children always come back.”⁹¹

ประการที่สองก็คือเหตุผลทางศาสนา คนตะวันตกนำการนับถือพระเจ้าเข้ามาเผยแพร่ ผู้ไม่เชื่อถือศรัทธาก็มักถูกทำร้าย ฆ่า เผา จึงถึงเวลาที่ชาวไอยิโรจะต้องกลับสู่ศาสนาของบรรพบุรุษ สำหรับชาวอัฟริกันนั้นวิถีการดำเนินชีวิตคือศาสนา ทั้งสองสิ่งมีความผูกพันใกล้ชิดมากจนแยกกันไม่ออก

‘We don’t even think of it as a religion, only as a way life. But it was religion that caused a split in that first community. And it happened at the time of the slave trade. He told himself, we base our lives on the teachings of this white god yet the bearer of that faith kill, burn, maim, loot and enslave our people. It is time, he said, to return to the religion of our fathers.’⁹²

เหตุผลประการสุดท้ายก็คือ ชีวิตของชาวชุมชนไอยิโรเป็นหนึ่งธรรมชาติที่ผูกพันกันจนแยกไม่ออก แม้กระทั่งเมื่อคนเราตายและฝังร่างในพื้นดินก็ยังขุดใช้ไม่เพียงพอกับที่เป็นหนึ่งธรรมชาติที่เลี้ยงชีวิตนี้มา จึงสมควรที่จะต้องคืนบางอย่างกลับสู่ธรรมชาติ ไม่ใช่ตัดดวงแต่เพียงอย่างเดียว

จะเห็นว่าพื้นฐานการดำเนินชีวิตของคนอัฟริกันนั้นผูกพันกับธรรมชาติเป็นอย่างมาก ดังนั้นตำแหน่งผู้ดูแลที่ซมผลจึงมีความสำคัญกับชุมชนแห่งนี้เพราะเปรียบเสมือนเป็นผู้นำของชุมชนอีกด้วย ดังเช่นที่ผู้อาวุโสต้องการให้ออเพียมารับตำแหน่งเป็นผู้ดูแลที่ซมผลเป็นคนต่อไป

⁹¹ Ibid., p. 9.

⁹² Ibid., p.10.

เพราะเห็นว่าอเฟียเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค แต่เมื่อคนตะวันตกเข้ามาและไม่เข้าใจถึงความผูกพันนี้ จึงทำลายด้วยการลงทุนเอาประโยชน์จากพื้นดินของชาวอัฟริกันและทิ้งพื้นที่แห้งแล้งไว้ให้ต่อไป ผู้อาวุโสถือว่าการเผยแพร่ศาสนาคริสต์เป็นรูปแบบหนึ่งของความก้าวร้าว เพราะการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ขัดแย้งกับการกระทำของชาวตะวันตกที่มีต่อคนอัฟริกัน คนตะวันตกเชื่อว่าศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่สอนให้ทุกคนรักและมีความเมตตาต่อกัน แต่คนตะวันตกกลับนำคนอัฟริกันไปกดขี่ข่มเหงด้วยการนำไปเป็นทาส ดังนั้นหลักคำสอนทางศาสนาของคนตะวันตกจึงไม่ได้ช่วยเหลืออะไรแก่พวกเขาเลย ทำให้พวกเขาต้องหันกลับเข้าสู่ความเป็นตัวตนของตนเอง พึ่งพาธรรมชาติดังเช่นบรรพบุรุษเคยกระทำมา ในสายตาประชาชนการเข้ามาของคนตะวันตกไม่ได้มีผลดีอะไรกับตนเอง ต่างจากข้าราชการหรือคนที่มีผลประโยชน์ร่วมกันกับคนต่างชาติเหล่านั้น

นวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างคน 2 ชั้นชน ชั้นชนนายทุนซึ่งเป็นคนตะวันตกและเป็นเจ้าของเงินซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ กับชนชั้นที่อยู่ภายใต้ปกครองได้แก่ ชาวบ้านเจ้าของที่ดินซึ่งถูกกดขี่ข่มเหงจากผู้มีอำนาจในสังคม ขอยอินกา แสดงให้เห็นถึงปัญหาการเข้ามาของตะวันตกที่เข้ามาทำลายวัฒนธรรมอัฟริกันและชี้ให้เห็นทางแก้ปัญหาของคนอัฟริกันที่ควรจะมีและเป็นท่ามกลางความเจริญแบบวัตถุนิยมที่ตะวันตกนำเข้ามา คนอัฟริกันต้องมีความภูมิใจในความเป็นอัฟริกัน กลับไปหาวิถีชีวิตที่บรรพบุรุษสร้างขึ้นมา ไม่เช่นนั้นคนอัฟริกันก็จะถูกกลืนหายไปภายใต้วัฒนธรรมของคนตะวันตกที่ให้ความสำคัญแก่เงินและวัตถุ

3.5 นวนิยายเรื่อง *Orfe*

วอยท์เป็นนักเขียนหนังสือวรรณกรรมเยาวชนและได้รับรางวัลมากมายเช่น รางวัล The Newbery Medal จากนวนิยายเรื่อง *Dacey's Song* ในปี ค.ศ. 1982 วอยท์มักจะสร้างตัวละครในนวนิยายแต่ละเรื่องให้มีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกัน จากการศึกษาประวัติชีวิตของวอยท์พบว่า ตัวละครบางตัวมาจากส่วนหนึ่งของตัวเธอที่เธอนำมาดัดแปลงหรือจากคนรอบข้างที่เธอรู้จัก วอยท์สร้างงานที่มีพื้นฐานมาจากความจริงที่สามารถพบเห็นได้ในสังคม ตัวละครเอกของเธอทุกเรื่องมักเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ งานเขียนของเธอจึงพยายามจะลบภาพผู้หญิงที่อ่อนแอและแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงสามารถทำอะไรได้ด้วยตนเอง ตัวละครผู้หญิงในหนังสือหลายๆ เล่มของวอยท์มักจะมีการเรียนรู้ว่าพวกเธอเป็นใครและต้องการที่จะ

เป็นอะไร⁹³ เช่นเดียวกับในนวนิยายเรื่อง *Orfe* ซึ่งแต่งขึ้นใน ค.ศ. 1992 วอยท์เปลี่ยนตัวละครเอกออร์เฟให้เป็นผู้หญิงต่างไปจากในตำนาน แต่ออร์เฟก็เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญและเข้มแข็งที่จะไปตามหาคนรักในบ้านที่มีคนติดยาเสพติด แก่นเรื่องสำคัญในนวนิยายเรื่องนี้ยังคงเป็นเรื่องของความรักของตัวละครเอกที่ไปตามหาคนรักในรกรกเหมือนตำนาน และความรักของเพื่อนที่พร้อมจะอยู่เคียงข้างเมื่อเพื่อนเดือดร้อน และแก่นเรื่องความกล้าในการตัดสินใจ ดังนั้นผู้แต่งจึงไม่ได้บรรยายถึงความเศร้าโศกเสียใจกับการจากไปของคนรักเหมือนตำนาน แต่มุ่งแสดงให้เห็นถึงมิตรภาพของเพื่อนที่ร่วมกันฝ่าฟันอุปสรรคและการมีความกล้าในการตัดสินใจที่ช่วยให้สามารถประสบความสำเร็จได้ ออร์เฟในนวนิยายยังคงเป็นคนที่มีความมุ่งมั่น เชื่อมั่นในตนเอง และไม่คร่ำครวญต่อการจากไปของคนรัก หลังจากที่เธอไม่สามารถพายูริกลับมาจากบ้านของสไมล์ได้ เพราะออร์เฟเชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นการตัดสินใจของยูริที่เลือกจะใช้ชีวิตแบบเดิม วอยท์เลือกนำตำนานออร์เฟอุสมาใช้โดยปรับเปลี่ยนรายละเอียดให้แตกต่างไปจากตำนานเดิม ดังจะเห็นจากลักษณะนิสัยของออร์เฟและยูริ รวมทั้งการเพิ่มบทบาทให้แก่ตัวละครเรื่องนี้เพื่อช่วยสนับสนุนแก่นเรื่องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.5.1 แก่นเรื่องความรักที่เสียสละ

แนวคิดเรื่องความรักพบในงานวรรณกรรมทุกสมัย เนื่องจากเรื่องของความรักเป็นเรื่องที่เป็นสากล วอยท์นำเสนอแนวคิดเรื่องความรักที่เสียสละผ่านตำนานออร์เฟอุสซึ่งเป็นตำนานที่กล่าวถึงความรักของออร์เฟอุสที่มีต่อคนรักด้วยการตามลงไปช่วยเหลือให้ฟื้นขึ้นมาจากความตาย ในนวนิยายเรื่อง *Orfe* นี้ก็มีการนำประเด็นเรื่องความรักมากกล่าวถึงเช่นกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็นเป็นความรักระหว่างชายหญิง ดังจะเห็นได้จากตัวละครเอกออร์เฟที่ยอมเสียสละหน้าที่การทำงานที่กำลังก้าวหน้ามาตามหาคนรักที่หายไป นอกจากความรักระหว่างชายหญิง วอยท์ยังนำเสนอความรักระหว่างเพื่อนที่คอยช่วยเหลือในยามที่เดือดร้อนซึ่งจะพบในตัวละครเรื่องนี้

3.5.1.1 การสร้างตัวละครออร์เฟ

ลักษณะเด่นอย่างหนึ่งในงานของวอยท์คือมักจะสร้างตัวละครเอกเป็นผู้หญิง ผู้แต่งเปลี่ยนตัวละครออร์เฟให้เป็นผู้หญิงซึ่งต่างจากตำนานที่เป็นผู้ชาย ความแตกต่างจากตำนานนี้แสดงให้เห็นว่าออร์เฟเป็นตัวแทนความรักของผู้หญิงที่ยอมเสียสละความก้าวหน้าเพื่อคนรักของตน ความรักที่ออร์เฟมีต่อยูริไม่ใช่ความหลงใหลแต่เป็นความรักที่มีความเสียสละ

⁹³ Marsha Williams, "Cynthia Voigt" [On line]. Available from: <http://www.ric.edu/astal/authors/cynthiavoigt.html> [2004, Nov 11].

อยากเห็นคนที่ตนรักมีความสุข ในนวนิยายเรื่องนี้วอยท์สร้างตัวละครออร์เฟให้เป็นผู้หญิงเข้มแข็งมีความสามารถ การเปลี่ยนจากผู้ชายมาเป็นผู้หญิงเพื่อเป็นการแสดงถึงความสามารถของผู้หญิงที่สามารถทำทุกสิ่งได้เหมือนที่ผู้ชายกระทำ ผู้หญิงไม่ใช่เพศที่อ่อนแอ ออร์เฟเป็นหญิงสาวที่มีความเชื่อมั่นว่าความรักที่มั่นคงที่เธอมอบให้กับยูริจะสามารถช่วยให้เขากลับมาใช้ชีวิตแบบคนปกติโดยที่ไม่กลับไปใช้ชีวิตอีก ออร์เฟอุสในตำนานแสดงถึงความกล้าหาญในการตามลงไปช่วยคนรักในนรกเช่นเดียวกับออร์เฟในนวนิยายที่แสดงถึงความกล้าหาญ การเสียสละหน้าที่การงานที่ก้าวหน้าไปตามหาคนรักที่หายตัวไป ขณะที่ออร์เฟเริ่มคบกับยูรินั้นเป็นช่วงที่ยูริกำลังฟื้นฟูจากการติดยาเสพติด เธอพยายามจะดึงให้ยูริมาอยู่กับเธอมากขึ้นเพื่อไม่ให้ไปข้องเกี่ยวกับกลุ่มนักดนตรีเพื่อนเก่าที่ยังไม่เลิกยา ในขณะที่วงดนตรีของออร์เฟกำลังมีชื่อเสียงและได้รับการเชิญให้เป็นวงเปิดในการแสดงคอนเสิร์ต ยูริขอเธอแต่งงาน ออร์เฟปฏิเสธที่จะไปร่วมเล่นดนตรีกับเพื่อนๆ ในวง และในวันแต่งงานยูริกลับหายตัวไปจากงานทำให้ออร์เฟต้องออกตามหา พยายามทำทุกอย่างเพื่อทำให้คนที่อยู่ในบ้านของสไมล์ชอบ

"I play every song I knew and some I hadn't even written until right then. (...) They knew why I was there. They knew what I wanted. Finally, I could sense it, they were willing to give him up."⁹⁴

ออร์เฟได้พบว่ายูริเลือกที่จะกลับไปอยู่ในโลกของตัวเองมากกว่าจะอยู่ร่วมกับตน ออร์เฟจึงต้องกลับมาเพียงลำพัง การกระทำของออร์เฟแสดงให้เห็นถึงความรักที่เสียสละต่อคนที่ตนรัก ดังจะเห็นจากคำพูดของสมาชิกในวงที่ต่างก็เห็นด้วยกับการกระทำของออร์เฟ

"I knew better and I didn't blame her. If there is someone like Yuri in your life, the only sensible line of action is to do everything you can to keep him to get him back. Anything else is nonsense."⁹⁵

3.5.1.2 บทบาทของเอนนี

ผู้แต่งได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของเอนนีให้ต่างจากชาวอนในตำนานที่เป็นผู้ชายและไม่มีความสัมพันธ์กับออร์เฟอุส แต่เพราะความสงสัยที่เห็นออร์เฟอุสต้องพลัดพรากจาก

⁹⁴ Cynthia Voigt, *Orfeo* (New York: Simon Pulse, 1992), p. 149.

⁹⁵ *Ibid.*, p. 130.

คนรักจึงพาออร์เฟอุสข้ามฝั่งมายังยมโลก ผู้แต่งเพิ่มบทบาทของตัวละครเอนนีให้มีความผูกพันกับออร์เฟก่ล่าวคือทั้งสองคนเป็นเพื่อนกันตั้งแต่เด็ก ทั้งสองต้องแยกจากกันและกลับมาพบกันอีกครั้งเมื่อโตขึ้น ความสัมพันธ์ในฐานะเพื่อนช่วยสนับสนุนแก่นเรื่องความรักระหว่างเพื่อนให้ชัดเจนขึ้น เอนนีเข้ามาเป็นผู้จัดการวงดนตรีของออร์เฟ พร้อมกับเผชิญปัญหาาร่วมกัน เอนนีคอยให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาต่างๆแก่ออร์เฟ เอนนีเดินทางไปพร้อมกับออร์เฟเพื่อตามหายูริที่หายตัวไปหลังจากงานแต่งงาน เอนนีเป็นตัวละครสำคัญที่มีบทบาทในการนำเสนอแนวคิดเรื่องความรักของเพื่อนที่ไม่ทอดทิ้งกันเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อน พิจารณาจากคำพูดของออร์เฟที่รู้สึกดีใจที่เห็นเอนนียืนรอเธอที่หน้าประตูบ้านของสไมล์

“But you were waiting when I came out. And I never said so at the time, but I was glad. I am glad. Having you there. Because I don't know what I would have done without you. Not just then, but especially then, because you were there, you know what it was like, walking into that hous. You were great, Enny,”⁹⁶

และการเปลี่ยนจากตัวละครชายเป็นหญิงก็เช่นเดียวกับกรณีของออร์เฟ ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่าเพศหญิงก็มีความกล้าหาญ และอดทนเช่นเดียวกับผู้ชาย

3.5.2 แก่นเรื่องความกล้าในการตัดสินใจ

ความคิดเกี่ยวกับการมีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งที่วอยท์มักจะพูดถึงบ่อยครั้งในงานเขียน เพราะวอยท์เชื่อว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ถ้าทุกคนเริ่มต้นจากกรณีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งแรก⁹⁷ วอยท์นำเสนอเรื่องของความเชื่อมั่นในตนเองผ่านการกระทำของตัวละครซึ่งถ้าเกิดความรู้สึกเชื่อในตนเองก็จะสามารถเอาชนะทุกอย่างได้ แก่นเรื่องความกล้าตัดสินใจสามารถพบได้ในตัวละครทั้ง 3 ตัว คือ ออร์เฟ ยูริ และเอนนี

⁹⁶ Ibid., p. 148.

⁹⁷ Jenet Claire Rahamut, “Family relationships in selected young adult novels by Cynthia Voigt and Sue Ellen” [CD-ROM]. Abstract from Proquest file: Dissertation Abstract Item: 9609309, 1995.

3.5.2.1 การสร้างตัวละครออร์เฟ

ออร์เฟเป็นหญิงสาวที่มีความมั่นใจในตนเองมาก เธอรู้สิ่งที่เธอต้องการจะทำ บทสนทนาระหว่างเธอกับเอนี่ในวัยเด็กชี้ให้เห็นว่าเธอมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง ด้วยเพลงที่เธอแต่งเอง ต่อมาเมื่อโตขึ้นเธอก็สามารถทำตามความฝันได้สำเร็จ วงดนตรีของเธอมียอดนิยมได้รับการชื่นชมจากแฟนเพลงเป็นอย่างมาก ออร์เฟกลัวที่จะต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง เธอไม่ทำตัวอยู่ในกฎเกณฑ์ดังจะเห็นจากที่เธอเล่นเกมสลับกับเพื่อนในห้อง ออร์เฟทำทุกอย่างเพื่อความฝันเพราะรู้ว่าเธอต้องการอะไร ใช้ชีวิตอย่างอิสระเช่นที่เธอเล่นดนตรีเปิดหมวกไปทั่วยุโรปถึง 2 ปี ความเชื่อมั่นในตนเองของออร์เฟจะพบได้จากการที่เธอตัดสินใจแต่งงานกับยูริโดยไม่ฟังคำคัดค้านของเพื่อนๆ เพราะเธอเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของเธอ ออร์เฟสอนให้เอนี่รู้จักมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองเป็น เนื่องจากในสมัยเรียนชั้นประถมเอนี่มักจะถูกเพื่อนแกล้งและเธอก็ไม่ยอมตอบโต้ เอนี่กลัวที่จะเปิดเผยความสามารถที่มีอยู่ในตัวซึ่งตามความคิดของออร์เฟนั้นเห็นว่าเอนี่เป็นคนที่เก่งที่สุดในชั้นเรียน

“ It’s that way you are, it’s always what’s right now with you. Never before or after, just now.”⁹⁸

และออร์เฟยังมีความเชื่อมั่นว่าตนเองจะเป็นผู้พายูริให้พ้นออกมาจากโลกของยาเสพติดได้เพราะเธอมีความเชื่อมั่นในตัวของเธอ และเชื่อว่าเสียงเพลงจะพายูริให้กลับมาได้

3.5.2.2 การสร้างตัวละครเอนี่

เอนี่เป็นคนที่ไม่มีความมั่นใจในตนเอง แม้ว่าเธอจะมีความสามารถแต่ไม่กล้าแสดงออกและมักจะทำตามเสียงของคนส่วนใหญ่ ในตอนต้นของนวนิยายออร์เฟต้องการให้เอนี่เปิดเผยความคิดเห็นถึงสิ่งที่กำลังอ่าน แต่เอนี่ก็ปฏิเสธไม่ยอมบอก แม้เธอจะรู้ถึงเจตนาดีของออร์เฟแต่เธอก็ไม่กล้าพูดความในใจออกมา เธอขอแค่ใช้ชีวิตของเธอผ่านไปได้ในแต่ละวันก็เพียงพอแล้ว

I knew what she meant, but I didn't want to talk about it. It was enough just to get through every day.⁹⁹

⁹⁸Cynthia Voigt, *Orphe*, p. 9.

เอนนี่มีนิสัยไม่กล้าสู้คนแม้จะถูกรังแกก็ตาม เธออยากจะมีชีวิตที่ปกติ ไม่อยากที่จะเดือดร้อน แม้ว่าออร์เฟจะเห็นว่าเธอเรียนเก่งและสวยกว่าฟรานนี (Frannie) ซึ่งเป็น "ราชินี" ของห้องก็ตาม แต่เอนนี่ก็ไม่ยอมรับสิ่งที่ออร์เฟพูด

"No, I'm not." I was shocked. "Orfe, I'm not at all like – I'm not musical at all. I care about school, I like school. I'm not brave. I care about other people, I pay attention, I'm not self-centered. I'm just ordinary."¹⁰⁰

แต่สุดท้ายเอนนี่ก็มีความกล้าที่จะลุกขึ้นมาปกป้องตนเองจากการถูกรังแกของเพื่อนผู้ชายในห้องเพราะเธอเชื่อว่าเธอสามารถทำได้ "but now I had broken down the walls and broken myself free."¹⁰¹ เอนนี่รู้สึกเป็นอิสระที่ได้ปกป้องตนเองแม้ผลตอบแทนที่เธอได้รับคือเธอถูกไล่ออกจากโรงเรียนและต้องจากกันกับออร์เฟ หลังจากที่แยกกับออร์เฟ เอนนี่ก็ใช้ชีวิตเช่นเดิมคือทำตามสิ่งที่คนส่วนใหญ่ทำ ไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไรที่แท้จริง ใช้ชีวิตอยู่ในกรอบที่สังคมกำหนด ดังจะเห็นว่าเอนนี่ไม่รู้ว่าเธอเรียนบริหารธุรกิจเพราะว่าเธอชอบหรือเพราะคนส่วนใหญ่นิยมเรียนกัน หลังจากที่เธอมาเป็นผู้จัดการวางดนตรีให้ออร์เฟ เธอก็เริ่มที่จะเรียนรู้โลกมากขึ้น

3.5.2.3 การสร้างตัวละครยูริ

ยูริในนวนิยายได้เปลี่ยนจากตัวละครหญิงตามตำนานเป็นผู้ชายที่มีผู้หญิงมาชอบมากแต่เขาก็รักผู้หญิงเพียงคนเดียววันนั้นคือออร์เฟเหมือนกันกับออร์เฟลุสในตำนานที่รักเพียงยูริติสเพียงคนเดียวโดยไม่ได้สนใจผู้หญิงคนอื่นอีก วอยท์ได้เพิ่มบทบาทของยูริให้มีสิทธิเลือกที่จะกลับมาพร้อมกับออร์เฟต่างจากตำนานที่ยูริติสไม่มีโอกาส ทุกอย่างล้วนขึ้นอยู่กับออร์เฟลุสเท่านั้น ยูริเลือกที่จะอยู่ในบ้านของสไมล์และไม่กลับออกไปพร้อมกับออร์เฟ การตัดสินใจของยูริช่วยสนับสนุนแก่นเรื่องความกล้าในการตัดสินใจ วอยท์สร้างตัวละครยูริให้เป็นคนที่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าเผชิญหน้ากับความจริง ไม่เข้มแข็งและไม่มีความพยายาม เมื่อดูจากคำพูดของเขาเองที่ภายหลังจากช่วงการฟื้นฟูเขายังคงมีความคิดว่าเขาจะต้องกลับไปเป็นอย่างเดิมอีก เขาไม่มีความเชื่อมั่นว่าเขาจะสามารถเลิกยาเสพติดได้ แม้ว่าออร์เฟจะเชื่อมั่นในตัวเขาก็ตามแต่ก็ยังไม่เพียงพอถ้าไม่เชื่อถือตนเองก่อน

⁹⁹ Ibid., p. 9.

¹⁰⁰ Ibid., p. 20.

¹⁰¹ Ibid., p. 24.

He said he should have known they would do something to cake, he shouldn't have taken the piece. He said he knew now he couldn't get rid of it, he would always know he might fall back into it again. He would always never be sure he wouldn't. He said he couldn't stand living that way. Without any faith in himself. "I couldn't give him that. I could only give him my faith in him, and that was enough. He had to give himself faith too."¹⁰²

แม้ว่ายูริจะตามออร์เฟออกมาแต่เนื่องจากตัวของยูริเองไม่มั่นใจว่าจะสามารถเลิกจากการติดยาได้ เมื่อมีเสียงเรียกดังมาจากข้างหลังร้องตะโกนถึงความเจ็บปวดที่จะได้รับเมื่อไม่ได้ใช้ยา เขาเลยไม่กล้าที่จะต่อสู้กับความเจ็บปวดเมื่อต้องกลับออกไป จึงหันหลังกลับไปและทิ้งให้ออร์เฟกลับออกมา แต่เพียงผู้เดียว ยูริหันกลับเข้าไปข้างในแล้วทิ้งออร์เฟไว้เพราะเขาไม่เชื่อมั่นในตนเอง ยูริไม่เข้มแข็งพอที่จะเลิกจึงเลือกที่จะกลับไปอยู่กับสิ่งที่คุ้นเคย จากข้อความที่ยกมาข้างต้นจะเห็นว่าออร์เฟรู้ว่าในขมมเค้นนั้นมีอะไรผสมอยู่ด้วยเขาก็ยังเลือกที่จะกินขมมนั้นเพราะรู้ว่าตนเองไม่สามารถที่จะหลุดพ้นจากโลกของยาเสพติดได้ ออร์เฟกล่าวถึงยูริว่าเขาไม่กล้าเผชิญหน้ากับความจริงและมักจะหนีปัญหาจึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

"Only Yuri could have done it, for himself, and he didn't. Or he wouldn't. Or he couldn't." I could feel him leaving me.He went down the hallway. What kind of fools are they, they think life is never going to hurt? If they think they can be safe and never hurt and still be alive?¹⁰³

นวนิยายเรื่อง *Orfe* เสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักซึ่งเป็นลักษณะร่วมประการหนึ่งเมื่อกล่าวถึงตำนานออร์เฟอุส แม้ว่าออร์เฟในนวนิยายเหมือนออร์เฟอุสในตำนาน กล่าวคือ ตัวละครเอกออร์เฟแสดงให้เห็นถึงความรักที่มีต่อคนรักด้วยการพยายามช่วยให้กลับออกมาจากบ้านที่มีแต่คนติดยาด้วยการใช้เสียงเพลงและสามารถพาอูริกกลับออกมาได้ แต่ในขณะที่เดินกลับออกมาก็มีเสียงเรียกจากทางด้านหลัง ยูริเลือกที่จะกลับเข้าไปอยู่ในบ้านหลังนี้เช่นเดิม ออร์เฟจึงไม่สามารถช่วยอูริกออกมาได้สำเร็จ วอยท์แสดงให้เห็นว่าความรักอย่างเดียวอาจไม่เพียง

¹⁰² Ibid., p. 150.

¹⁰³ Ibid., p. 151.

พอที่จะนำคนรักกลับมาได้ วอยท์จึงเสนอแก่นเรื่องอีกประการหนึ่งคือแก่นเรื่องความกล้าในการตัดสินใจ ผู้แต่งแสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาทุกอย่าง จึงจะเห็นว่าตัวละครและโครงเรื่องของนวนิยายนั้นมีเค้าเรื่องของตำนานอย่างครบถ้วน แตกต่างที่ตัวละครเอกเปลี่ยนจากชายเป็นหญิงเพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องความรักที่เสียสละที่ไม่ว่าผู้หญิงหรือผู้ชายก็มีได้เช่นกัน

3.6 นวนิยายเรื่อง *The Ground Beneath Her Feet*

งานเขียนของรุชดีส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการเขียนแบบลัทธิมหัศจรรย์ (Magical Realism) เพื่อแสดงถึงผลกระทบจากการเข้ามาครอบงำของชาติตะวันตกในสมัยอาณานิคมไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองการปกครอง ค่านิยม วัฒนธรรม รวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ผ่านนวนิยายตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง *Midnight's Children* พยายามค้นหารากเหง้าของตนจากประวัติศาสตร์ของประเทศ โดยการพยายามเสนอประวัติศาสตร์ในความคิดของตนเองร่วมกับประวัติศาสตร์ที่เราเคยได้รับรู้ ตัวละครมีอำนาจบางอย่างทำให้เรื่องที่แปลกเกิดขึ้น แต่ตัวละครตัวอื่นกลับมองว่าเป็นเรื่องปกติ หลังจากนวนิยายเรื่อง *Midnight's Children* รุชดียังคงใช้รูปแบบการเขียนแนวลัทธิมหัศจรรย์ในงานเขียนเรื่องต่อมา เช่นนวนิยายเรื่อง *The Ground Beneath Her Feet* นี้ก็เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นจากการให้สัมภาษณ์ของรุชดีถึงรูปแบบการเขียนที่ใช้ในนวนิยายเรื่องนี้

What I really like is that is a novel which, in many ways, tries to blur the edges between the fictional world and the real world. It's a slightly variant or parallel version of the world, and I suppose the simplest way of explaining is to use the old phrase that the surrealists used to use, about making it strange. (...) but André Breton's idea was that the world is full of marvels, and that our habituation to it forms a kind of veil over our eyes and we can no longer see it as marvelous; we see it as familiar and customary. It was certainly a part of the surrealists' idea....¹⁰⁴

¹⁰⁴ Christopher Rollason, "Rushdie's Un-Indian Music: The Ground beneath her feet". [Online]. Available from: <http://www.subir.com/rollason-rushdies-music.html> [2003, October 10].

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่ารุซดีตั้งใจที่จะหลอมรวมระหว่างโลกแห่งความจริงและโลกแห่งความเหนือจริงเข้าไว้ด้วยกันเพราะรุซดีเชื่อว่าสิ่งที่เรารับรู้ในปัจจุบันไม่อาจเชื่อได้ว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง และเรื่องใดเป็นเรื่องลวง รุซดีสร้างประวัติศาสตร์หรือความจริงขึ้นมาใหม่เพื่อแสดงการปฏิเสธการตกอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศเจ้าอาณานิคม รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมภายหลังจากที่ได้รับเอกราช รุซดีนำตำนานออร์เฟอุสมาใช้โดยเลือกนำเหตุการณ์ที่ออร์เฟอุสลงไปตามหาคนรักในดินแดนโลกใต้พิภพมาแสดงให้เห็นถึงแก่นเรื่องความจริงและการสร้างความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม โดยใช้สัญลักษณ์เปรียบเทียบกับดินแดนโลกใต้พิภพ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเป็น 2 ประเด็นคือ แก่นเรื่องความจริงและการสร้างความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม และแก่นเรื่องความรู้สึกแปลกแยกของคนในสังคม

3.6.1 แก่นเรื่องความจริงกับการสร้างความจริง

ในช่วงที่อังกฤษได้เข้ามาปกครองอินเดียได้นำเอาวัฒนธรรมของชาวตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ในดินแดนที่ตนปกครอง ภายหลังจากการรับวัฒนธรรมตะวันตกเป็นเวลานาน เมื่อได้รับเอกราชอินเดียจึงไม่รู้ว่าตนเองจะไปในทิศทางใดไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องวัฒนธรรม รุซดีมองว่าโลกตะวันตกสร้างสิ่งที่พวกเขาต้องการจะให้เป็นอย่างที่พวกเขาหวัง เราจึงรับรู้แต่ในสิ่งที่เขาต้องการจะให้เป็นอย่างที่ปราศจากความรู้อันใดเป็นข้อเท็จจริงหรือเรื่องที่ปรุงแต่งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์บางประการ ประวัติศาสตร์และ"ความจริง"เป็นเรื่องที่ไม่มีใครรู้ได้ สิ่งที่เรารับรู้จากประวัติศาสตร์อาจไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นตามจริง ประวัติศาสตร์สามารถที่จะเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือเขียนขึ้นใหม่ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้เขียนแต่ละคน รุซดีนำตำนานออร์เฟอุสซึ่งเป็นตำนานนักดนตรีที่มีความสามารถทางเสียงเพลงและใช้เสียงเพลงนี้ในการตามหาหญิงคนรักในนรกมาใช้ถ่ายทอดแก่นเรื่อง"ความจริง"และการสร้างความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมอาณานิคม ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการสร้างตัวละครออร์มุส บทบาทของวีณา และพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของราย

3.6.1.1 การสร้างตัวละครออร์มุส

รุซดีสร้างตัวละครออร์มุสให้มีลักษณะเหมือนและแตกต่างจากออร์เฟอุสในตำนานกล่าวคือ รุซดียังคงให้ตัวละครออร์มุสเป็นนักดนตรีและใช้เสียงเพลงในการตามหาคนรักที่เสียชีวิตหลังจากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวในเม็กซิโก บทบาทการเป็นนักดนตรีและการตามหาคนรักช่วยให้ตัวละครออร์มุสได้รับการพิจารณาว่ามีที่มาจากตำนาน นอกเหนือจากนั้นออร์มุสยังสามารถนำไปเปรียบเทียบกับคนที่มิใช่เสียงเช่นบ็อบ ดีแลน หรือเอลวิส เพรสลีย์ การสร้าง

ตัวละครออร์มุสเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนแก่นเรื่อง"ความจริง"และการสร้างความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม การเปรียบเทียบออร์มุสกับคนที่มีชื่อเสียงในสังคมแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่มีตัวตนอยู่จริง มนุษย์เลือกที่จะเชื่อและรับรู้ในสิ่งที่เขาต้องการเชื่อมากกว่าจะยอมรับเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิต เรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมรวมกับเรื่องที่ตั้งขึ้นมาจนบางครั้งไม่สามารถแยกจากกันได้เพื่อตั้งคำถามแก่ความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม

การสร้างตัวละครเปรียบเทียบกับคนที่มีชื่อเสียงพบได้ตลอดในนวนิยาย เช่น ออร์มุสตั้งวงดนตรีชื่อว่าวิทีโอพร้อมกันได้สร้างดนตรีร็อกแอนด์โรล เพลงของออร์มุสที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลกนั้นมาจากพี่ชายฝาแฝดกาโยมาร์ทมาร้องเพลงและเป็นผู้สอนดนตรีให้แก่เขา รุชดี สลับต้นกำเนิดของตำนานเพลงดนตรีร็อกแอนด์โรลซึ่งเป็นของตะวันตกให้เป็นของคนตะวันออกและเกิดขึ้นในบอมเบย์ ออร์มุสได้ยินเพลงที่ได้รับความนิยมในตะวันตกก่อนหน้าหนึ่งพันหนึ่งวันก่อนที่เพลงนั้นจะเปิดให้คนอื่นได้ฟัง ออร์มุสได้ยินเจสซี ปาร์คเกอร์ (Jesse Parker) ร้องเพลง "Heartbreak Hotel" ในร้านชายเทป ออร์มุสได้กล่าวหาเจสซีว่าเป็นหัวขโมย "blasted their" เพราะว่าเขาได้ยินเพลงนี้จากกาโยมาร์ทมาก่อน

" It was an amazing proposition...according to Ormus and Vina's variant version of history, their alternative reality, we Bombayites can claim that it was in truth our music, born in Bombay like Ormus and me, not goods from foreign but made in India, and maybe it was the foreigners who stole it from us."¹⁰⁵

รุชดีกล่าวหาว่าชาวตะวันตกมาขโมยดนตรีร็อกแอนด์โรลนี้ไปจากประเทศของตน นอกเหนือจากการสร้างให้ดนตรีร็อกแอนด์โรลมีต้นกำเนิดในบอมเบย์แล้วรุชดียังให้ดนตรีร็อกแอนด์โรลเป็นสมบัติของอินเดียสำหรับคนรุ่นหลังด้วยเหตุว่าดนตรีนี้เกิดในประเทศอินเดียรุชดีเติบโตขึ้นมาพร้อมกับเพลงเหล่านี้ รุชดีเชื่อว่าเพลงเป็นสมบัติของคนตะวันตกที่เปรียบเหมือนเป็นอาวุธที่สำคัญในการแพร่ขยายลัทธิจักรวรรดินิยมแบบใหม่ที่เข้ามาครอบงำคนตะวันออก การเปลี่ยนสลับให้ดนตรีร็อกแอนด์โรลเป็นของที่เกิดขึ้นมาจากคนตะวันออกเป็นเรื่องที่ทุกคนรับรู้ว่

¹⁰⁵ Salman Rushdie, *The Ground Beneath Her Feet* (London: Vintage, 1999), p. 96.

ไม่ใช่เรื่องจริง แต่การสร้างความจริงที่รุชดีสร้างขึ้นมาสะท้อนให้เห็นถึงการแพร่ขยายของอิทธิพลของตะวันตกที่มีบทบาทความสำคัญต่อโลก เป็นเรื่องจริงที่เราไม่ตระหนัก

ออร์มุสยังเปรียบเทียบได้กับเทพเจ้ากามาซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งความรักของชาวอินเดีย ได้พยายามจะฆ่าพระศิวะโดยพุ่งหอกแห่งรักเข้าใส่ พระศิวะจึงเผาเทพกามาให้เหลือแต่เถ้าถ่าน ภรรยาของเทพกามาก็คือ ภาตรี ได้มาขอร้องอ้อนวอนให้พระศิวะ ยอมชุบชีวิตสามีของนางให้กลับคืน เหมือนกับที่วินาช่วยออร์มุสให้ฟื้นขึ้นมาหลังจากประสบอุบัติเหตุ คล้ายกับตำนานออร์เฟอุส แต่เป็นในทางตรงกันข้าม ในตำนานเทพกามา นั้นผู้หญิงเป็นผู้ร้องให้คนรักของตนกลับคืนมา ต่างจากตำนานออร์เฟอุส ออร์เฟอุสเป็นผู้ชายซึ่งได้ลงไปช่วยคนรักของตนเองในนรก วินาจึงเปรียบเสมือนเป็นเทพราตรีในตำนานอินเดีย ขณะเดียวกันก็เป็นดังเช่นออร์เฟอุสในตำนานกรีกที่ลงไปตามหาคนรักในนรก รายวิจารณ์การกระทำของออร์เฟอุสว่าไม่ใช่ความกล้าหาญ แต่เป็นเพียงคนขลาด ไม่กล้าตายตามภรรยาไป ต่างจากพ่อของเขาที่ยอมฆ่าตัวตายเพื่อที่จะตามแม่ของเขาไป การกระทำของออร์เฟอุสที่ลงไปตามหาเพื่อนำคนรักกลับมาใช้ชีวิตร่วมกันอีกครั้งบนโลกมนุษย์เป็นการต่อต้านกฎของธรรมชาติ จึงทำให้การเดินทางของเขาไม่สำเร็จ

ออร์มุสตามหาวินาหลังจากที่วินาเสียชีวิตจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวในเม็กซิโก รุชดีใช้การเกิดแผ่นดินไหวให้มากลืนกินวินาลงไปอยู่ใต้พื้นโลกคล้ายกับยูริติสที่อยู่ในดินแดนโลกใต้พิภพ ออร์มุสตามหาวินาเช่นเดียวกับออร์เฟอุส ออร์มุสคิดว่าวินายังมีชีวิตอยู่ในโลกใต้พิภพ เขาจัดการแสดงคอนเสิร์ตเพื่อตามหาวินาด้วยการใช้ผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกับวินามาแสดงคอนเสิร์ตเพื่อหวังว่าแฟนเพลงจะยอมรับว่าเธอคือวินาซึ่งจะเท่ากับทำให้วินากลับมามีชีวิตอีกครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จดังเห็นได้จากคำพูดของราย

"Is the failure of Orpheus to rescue her a token of the inevitable fate of love (it dies); or of the weakness of art (it can't raise the dead); of Platonic cowardice (Orpheus won't die to be with her; no Romeo he; or of the obduracy of the so to speaks gods (they harden their hearts against lovers)?"¹⁰⁶

¹⁰⁶ Ibid., p. 499.

นอกเหนือจากการสร้างตัวละครเป็นคู่เพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องความจริงและการสร้างความจริง รุชตียังได้หลอมรวมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์เข้ากับเรื่องที่แต่งขึ้นมาอย่างกลมกลืน สิ่งเหล่านี้สามารถพบได้ตลอดทั้งเรื่อง ออร์มูสประสบอุบัติเหตุร้ายแรงในอังกฤษโดยขับรถชนกับรถชนญี่ปุ่นขณะที่ไปท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพื่อนๆ ทำให้เขาหลับไปถึง 3 ปีแต่เริ่มฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหลังจากที่วันมาปลุก อุบัติเหตุครั้งนี้ทำให้เขามี "double vision" นั่นคือตาทั้งสองข้างเห็นในสิ่งที่ไม่เหมือนกันจนต้องสวมแว่นตา และทำให้เขารับรู้ความแตกต่างระหว่างความจริงและความลวงที่เกิดขึ้นในสังคม เมื่อปิดตาข้างซ้ายก็จะไม่เห็นอะไร พอเปิดตาก็จะพบกับมาเรียปรากฏตัวให้เห็น มาเรียที่มาปรากฏตัวต่อหน้าออร์มูสมีลักษณะเป็นเหมือนภาพฝันที่ไม่มีวันที่จะเกิดขึ้นจริง ออร์มูสพบและพูดคุยกับเธอเหมือนอยู่ในโลกเดียวกัน

Because ever since he re-opened his pale left eye he has started seeing things he can't understand, things he needs to understand. It's as if his two eyes are looking into slightly different worlds, or rather two variations of the same world, almost the same and yet utterly separate.

และ

(...), our life in the otherworld. These places feel like dreams et cetera, but they are places you have been and so on.¹⁰⁷

ออร์มูสเห็นผีมาเรียซึ่งมีชื่อเหมือนกับพระแม่มาเรียในศาสนาคริสต์ ตามความเชื่อทางศาสนาผู้ที่มีความศรัทธามากๆเท่านั้นจึงจะมีโอกาสได้เห็นพระแม่มาเรีย คนกลุ่มนี้จึงถูกมองว่าเป็นคนที่มงายตามคำบอกเล่า พระแม่มาเรียมาประจักษ์ต่อหน้าผู้ใดจะช่วยให้ผู้นั้นรอดปลอดภัย คนเจ็บก็จะหาย คนตายก็จะฟื้น ดังนั้นการที่รุชตีให้ออร์มูสซึ่งเป็นคนอินเดียได้เห็นผีที่ชื่อมาเรียจึงเปรียบเหมือนเป็นการล้อเลียนคนที่ศรัทธาอย่างมงายโดยเฉพาะคนที่นับถือศาสนาคริสต์ รุชตีสร้างความจริงขึ้นมาซ้อนทับความจริงที่มีผู้อื่นสร้างเอาไว้ก่อนแล้ว

การสร้างตัวละครและการผสมผสานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเรื่องที่แต่งขึ้นมาเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดความสับสนว่าตัวละครในนวนิยายนั้นมีตัวตนจริงๆหรือไม่ เนื่องจาก

¹⁰⁷ Ibid., pp. 356-357.

ผู้แต่งสร้างตัวละครโดยรวมเอาลักษณะบุคคลที่มีชื่อเสียงในอดีตมาสร้างเป็นบุคลิกของตัวละครด้วย เช่น ชื่อเพลงของออร์มูสตรงกับเพลงของเอลวิส เพรสลีย์ ผู้โด่งดังในด้านดนตรีร็อกแอนด์โรล การประสมอุบัติเหตุทางรถยนต์ของออร์มูสก็เหมือนกับการเสียชีวิตของบ๊อบ ดีแลน จากอุบัติเหตุรถยนต์ การสร้างตัวละครให้มีความเหมือนจริงตรงกับบุคคลจริงในประวัติศาสตร์ ทำให้เราเผลอคิดไปว่าตัวละครเป็นบุคคลจริง อีกทั้งรูปร่างลอมรวมประวัติศาสตร์กับเรื่องที่ตนเองแต่งขึ้นเข้าด้วยกันจนแยกไม่ออกว่าสิ่งไหนจริงและสิ่งไหนเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นมา ทุกสิ่งเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นจริงและไม่จริง

รูตีอาศัยตำนานออร์เฟอุสในช่วงการลงไปตามหาคนรักในนรกเพื่อแสดงให้เห็นถึงแก่นเรื่องความจริงและการสร้างความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ดินแดนโลกใต้พิภพของออร์มูสคือดินแดนที่อยู่ในความคิดหรือในจินตนาการของเขาเอง เป็นโลกที่เขาสร้างขึ้นมาจากเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจะมีอยู่จริงก็เมื่อสังคมได้กำหนดความหมายและให้ความสำคัญ สะท้อนแนวคิดที่ว่าคนเลือกมองหรือเชื่อในสิ่งที่ตนต้องการ ออร์มูสเลือกที่จะค้นหาวินาจากผู้หญิงคนอื่นที่เขาพบ เมื่อวินาหนีไปอังกฤษ ออร์มูสเชื่อว่าเธอยังมีชีวิตอยู่ในอีกโลกหนึ่ง เขาต้องตามหาเธอโดยการเดินทางเล่นคอนเสิร์ตไปตามที่ที่วินาไปจนกระทั่งถึงที่สุดท้ายที่เธอเสียชีวิต การตามหาวินาในนรกจึงต่างจากการตามหาจริตีสในตำนาน

3.6.1.1 บทบาทของวินา

ผู้แต่งสร้างตัวละครวินาให้มีความแตกต่างไปจากตำนาน วินาในนวนิยายเป็นคนที่มีความงามเหนือผู้ชายทุกคน เธอทำทุกอย่างตามความพอใจของตนเอง ใช้ชีวิตอย่างอิสระ ดังจะเห็นว่าเธอไม่ยอมแต่งงานกับใครแม้กระทั่งออร์มูสคนที่เธอรักมากที่สุด วินาแอบคบหาอย่างลับๆกับออร์มูสด้วยการช่วยเหลือของเปอร์ซิส กัลลามันจา (Persis Kalamanja) โดยที่ออร์มูสสัญญาว่าจะไม่แตะต้องเธอจนกว่าวินาจะอายุครบ 16 ปี แต่ก่อนที่วินาจะอายุครบ 16 ปีเพียงหนึ่งวัน ทั้งคู่ก็มีความสัมพันธ์กัน วินาหนีไปอังกฤษ ออร์มูสค้นหาวินาจากผู้หญิงคนอื่นๆที่เขาพบเจอ ภายหลังจากที่วินาเสียชีวิตหลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ออร์มูสก็ตามหาวินาในโลกใต้พิภพด้วยการแสดงคอนเสิร์ตเพื่อหวังว่าจะสามารถทำให้แฟนเพลงยอมรับว่าผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาเหมือนวินาก็คือวินาที่กลับมาใช้ชีวิตอีกครั้ง ผู้แต่งได้สร้างตัวละครเอกทั้งออร์มูสและวินาให้เป็นเหมือนออร์เฟอุส วินาช่วยให้ออร์มูสฟื้นคืนขึ้นมาจากอาการโคม่าภายหลังจากที่ประสบอุบัติเหตุ โดยนอนไม่ได้สติมาเป็นเวลาเกือบ 3 ปี วินาได้กล่าวถึงการกระทำของเธออย่างภูมิใจ

So let's never forget I was the one who fetched him out of the underworld she boasts, like that Hindu goddess?

นอกจากวินาจะสามารถเปรียบได้กับออร์เฟอุส เธอยังเปรียบได้กับเทพเจ้าฮินดูคือเทพราตรีซึ่งตามตำนานอินเดีย เทพราตรีเป็นผู้หญิง เธอไปช่วยเหลือนามิคือเทพกามาให้ฟื้นกลับมามีชีวิตอีกครั้งหลังจากที่ถูกพระศิวะสังหาร

3.6.1.4 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของราย

รายเป็นตัวละครหลักทำหน้าที่เล่าเรื่องราวในชีวิตของตนและชีวิตของตัวละครอื่นให้เราได้รับรู้ รายนมองชีวิตหรือทำความเข้าใจเรื่องราวก่ที่เกิดขึ้นผ่านภาพถ่ายของตนมากกว่าที่จะมองจากตาทั้งสองข้างของตนเอง รายเป็นตัวละครที่เกิดในปีที่อินเดียได้รับเอกราชจากการตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ แม้ว่าเขาจะเกิดหลังจากออร์มูสและวินารวมทั้งตัวละครอื่นๆในเรื่อง แต่เขาสามารถเล่าเรื่องราวชีวิตของทุกคนให้เราได้รับรู้เหมือนกับอยู่ในช่วงเวลานั้นด้วย รายจึงเปรียบเสมือนเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์ขึ้นมาจากรื่องเล่าของเขา ซึ่งตรงกับความคิดของรูซตีที่เชื่อว่าประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้สร้างขึ้นมาโดยที่อาจจะไม่มีอยู่จริงก็ได้ รายทำหน้าที่นำทางออร์มูสเข้าสู่บริเวณสุดท้ายที่เขาพบกับวินาก่อนที่เธอจะเสียชีวิต รายจึงเปรียบเหมือนผู้นำทางออร์มูสเข้าสู่ดินแดนโลกใต้พิภพเช่นเดียวกับซารอนในตำนาน

ความจริงกับข้อเท็จจริงอาจไม่ใช่สิ่งเดียวกัน เพราะเราเลือกที่จะเชื่อในสิ่งที่ตนเองต้องการเชื่อและเลือกที่จะรับรู้ในสิ่งที่ตนเองมีความเชื่อมาก่อนแล้วมากกว่าที่จะยอมรับความเป็นจริงตามสภาพและปล่อยให้ความเป็นจริงที่ไม่อาจเข้าใจได้นั้นทำร้ายจิตใจของตน ความจริงที่แท้จริงอาจไม่มีอยู่ในโลก ความจริงที่ถูกบันทึกไว้จึงเป็นไปตามทัศนะของผู้สร้างความจริงนั้น รูซตีไม่ได้ละเลยต่อความซับซ้อนทางประวัติศาสตร์ของอินเดียในช่วงที่ตกเป็นอาณานิคม แต่กลับนำมาใช้ในนวนิยายด้วยการสร้างเรื่องเล่าขึ้นมาใหม่ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวรรณกรรมสังคมนิยมมหายุคที่มีภาระนำเสนองานเรื่องราวก่ในโลกแห่งความจริงและโลกแห่งความมหายุคดำรงอยู่ร่วมกันภายใต้ตรรกะเดียวกัน ความจริงและความเหนือจริงไม่ได้มีเส้นแบ่งที่ตายตัว ในท้ายที่สุดแล้วภายใต้เรื่องราวที่เต็มไปด้วยความมหายุค วรรณกรรมสังคมนิยมมหายุคได้กระตุ้นเตือนให้เราตั้งคำถามว่าสิ่งใดที่เป็นเรื่องจริงและความจริงมีอยู่หรือไม่

3.6.2 แก่นเรื่องความรู้สึกแปลกแยกจากสังคม

หลังจากตกอยู่ภายใต้การครอบงำของตะวันตกเป็นเวลานาน คนในสังคมนี้อาจแยกแยะระหว่างความจริงกับความลวงที่เกิดขึ้นในสังคมได้เนื่องจากประเทศที่เข้ามาปกครองได้หยิบยื่นสิ่งทีพวกเขาต้องการจะให้เป็นอย่างที่พวกเขาหวัง ตะวันตกครอบครองไม่เพียงเฉพาะเรื่องระบบการปกครองแต่ยังรวมถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรม ดังจะเห็นว่าตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ไม่รู้ว่าตนสมควรที่จะอยู่ในสังคมแบบใดเพราะไม่รู้รากเหง้าที่แท้จริงว่าตนควรจะดำรงชีวิตแบบเดิมหรือใช้ชีวิตเช่นเดียวกับผู้ที่เข้ามาปกครอง ภูตติด้านลัทธิอาณานิคมที่เข้ามายึดครองอินเดียแต่แสดงตนว่าเป็นผู้ที่เข้ามาช่วยเหลือ และต่อต้านผู้คนที่อยู่ภายใต้อำนาจของอาณานิคมที่หลงใหลประเทศที่เข้ามาปกครองว่าเป็นเทพเจ้า ภูตติมองสังคมที่อยู่ภายใต้การปกครองแบบอาณานิคมว่าเป็นสังคมที่ไม่สมบูรณ์ ไม่รู้ว่าจะดำเนินไปในทิศทางใดเกิดความสับสนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศของตนกับประเทศที่เข้ามาปกครอง ความคิดนี้เป็นการแสดงออกของผู้ที่อยู่ใต้อำนาจของเจ้าของอาณานิคมที่เล้าถึงสมัยอาณานิคมที่ล่มสลายไปแล้ว นวนิยายสังคมนิยมหัตถ์จรรยาเสนอความคิดเรื่องความจริงและการสร้างความจริงในสังคมคริสต์ศตวรรษที่ 20 ด้วยการแสดงให้เห็นถึงความไม่เที่ยงตรงของชีวิตด้วยการสร้างภาพความจริงและภาพลวงตาของคนในสังคม อีกทั้งยังแสดงเรื่องการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมว่าตนนั้นเหมาะสมกับสังคมแบบใด การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่แปรเปลี่ยนไปทำให้ตัวละครเกิดความรู้สึกแปลกแยกกับสังคม คนกลุ่มหนึ่งจึงรู้สึกไม่เป็นเจ้าของสังคมที่ตนอยู่ กลายเป็นคนนอกสังคมและไม่รู้ว่าตนนั้นเหมาะจะอยู่ที่ใด ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นมาจากการเข้ามาครอบงำของประเทศตะวันตกในช่วงล่าอาณานิคม ประเทศตะวันตกเข้ามาทำลายวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ภูตติเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกแปลกแยกจากสังคมโดยการแบ่งตัวละครออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายแรกคือกลุ่มตัวละครที่ไม่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตก ได้แก่ เลดีสเปนตา ไชรัล และราย อีกฝ่ายหนึ่งคือกลุ่มตัวละครที่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตก ได้แก่ เซอร์ดาร์จิส วินา ออร์มูส ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ถึงแก่นเรื่องการแสดงความรู้สึกแปลกแยกในสังคมที่ตัวละครอาศัยอยู่ว่าตนนั้นเหมาะสมกับสถานที่นั้นๆหรือไม่ ผู้แตงนำเสนอแนวคิดนี้ผ่านการดำเนินชีวิตของตัวละครในเรื่อง กลุ่มคนที่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตกพยายามเปลี่ยนแปลงตนเองให้เหมือนชาติที่ปกครอง คนกลุ่มนี้จะถูกกลืนหายไปภายใต้วัฒนธรรมของโลกตะวันตก และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามค่านิยมที่นำมาใช้เป็นแบบอย่าง อีกกลุ่มไม่ถูกครอบงำและพยายามดำรงชีวิตแบบเดิมในสังคมที่เปลี่ยนไป

3.6.2.1. กลุ่มตัวละครที่ไม่ถูกรอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตก

ตัวละครที่ไม่ถูกรอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตกเห็นว่าการเข้ามาของตะวันตกทำให้วิถีชีวิตแบบเดิมเปลี่ยนแปลงไปและเชื่อว่าตะวันตกไม่ได้ดีเช่นที่แสดงให้เห็น อินเดียเป็นประเทศที่ยังไม่พัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนจึงอาศัยพึ่งพาธรรมชาติและนับถือเทพเจ้า เมื่ออังกฤษเข้ามาปกครองในสมัยอาณานิคมได้นำความคิดและค่านิยมแบบยุโรปมาเผยแพร่ ตัวละครที่ยังคงรักษาความเป็นตะวันออกไว้คือเลดีส์เพนตา ไชร์ส และราย เนื่องจากเห็นว่าตะวันตกไม่ได้ดีอย่างที่ทุกคนเข้าใจ สิ่งที่ดีก็คือบ้านเมืองของตน ดังจะเห็นว่าเลดีส์เพนตา คามา (Lady Spenta Cama) นั้นปฏิบัติตัวต่างจากดาร์ริอุสสามีของเธอ กล่าวคือ ขณะที่ดาร์ริอุสยกย่องเชิดชูอังกฤษแต่เลดีส์เพนตากลัสนใจเกี่ยวกับเรื่องของภูตผีและจิตวิญญาณเพราะเธอเชื่อว่าเธอต้องสูญเสียลูกชายคือกาโยมาร์ทและลูกชายอีกคนต้องประสบอุบัติเหตุร้ายแรงจนทำให้ไม่สามารถพูดได้อีกต่อไปเพราะวิญญาณที่ชั่วร้ายมาเอาชีวิตลูกๆของเธอไป เธอเลือกที่จะใช้ชีวิตตรงข้ามกับความเจริญของเมืองที่อังกฤษปกครองเพราะเห็นว่าอังกฤษไม่ได้ดีอย่างเช่นที่สามีของเธอเข้าใจ

เลดีส์เพนตาทราบมาเกี่ยวกับดวงตาสองข้างที่เป็นต้อ เธอจึงมองเห็นสิ่งต่างๆได้ไม่ชัดเจน เห็นบิดเบือนไปจากความจริง โลกภายนอกจึงไม่ใช่สิ่งที่สำคัญสำหรับเธอ เธอไม่อยากจะอะไรอีก "The big picture is no longer a thing she wishes to see."¹⁰⁸ ภายหลังเมื่อเธอได้แต่งงานและย้ายไปอยู่ที่อังกฤษกับลอร์ด เมทเวิร์ด (Lord Methword) เลดีได้รับการผ่าตัดตาที่เป็นต้อทั้งสองข้างจนหายเป็นปกติ เลดีเห็นโลกภายนอกและกลายเป็นคนที่ถูกรอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตกเพราะเข้าไปอยู่ในแผ่นดินของคนตะวันตก และใช้ชีวิตแต่งงานกับคนตะวันตก

ไชร์สลูกชายของเลดีส์เพนตาเป็นหนึ่งในตัวละครที่ต่อต้านตะวันตกดังจะเห็นได้จากเมื่อไชร์สได้ยินเพลงที่ฮอร์มุสร้องในตอนที่เป็นเด็กนั้น เขาไม่สามารถทนฟังต่อไปได้จนพยายามที่จะฆ่าน้องชายของตนและถูกจับเข้าคุก ไชร์สเชื่อว่าเพลงที่น้องชายร้องเป็นเพลงของคนตะวันตกซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ดี เพลงเป็นสิ่งที่ตะวันตกใช้ครอบงำคนทั่วโลกและเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเผยแพร่ลัทธิอาณานิคมแบบใหม่ และเมื่อเขาโตขึ้นเขาก็ได้แหกคุกหลบหนีออกมาฆ่าพ่อและคนรับใช้ของพ่อเนื่องจากเห็นว่าทั้งสองคนนั้นต่างยกย่องและเชิดชูอังกฤษ

¹⁰⁸ Ibid., p. 412.

รายก็เป็นตัวละครอีกหนึ่งตัวที่แสดงให้เห็นว่าตะวันออกเป็นสถานที่ที่ดี เช่นเดียวกับตะวันตกและตัวเขาเองก็ยินดีที่จะอยู่ที่นี้ แต่ภายหลังที่เขาได้เปิดเผยแผนการทุจริตของนักการเมืองท้องถิ่นเขาก็ไม่สามารถอยู่ในอินเดียได้อีกต่อไป เขาต้องยอมเดินทางไปอยู่ที่อื่นเพื่อความปลอดภัย

3.6.2.2. กลุ่มตัวละครที่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตก

กลุ่มตัวละครที่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตกได้แก่ เซอร์ดารีอุส วินา และ ออร์มูส เซอร์ดารีอุส คามา (Sir Darius Cama) เป็นผู้สนับสนุนวัฒนธรรมความเป็นอังกฤษจากคำบรรยายที่กล่าวถึงตัวของเขาว่า "When he dreamed, he dreamed of England,"¹⁰⁹ และต่อต้านความเป็นอิสระของอินเดีย เซอร์ดารีอุสได้แสดงความเห็นว่าการที่ลูกชายของเขาได้รับอุบัติเหตุจนทำให้ไม่สามารถพูดได้อีกต่อไปก็เป็นเพราะไม่เห็นด้วยกับการเป็นอิสระนี้ อีกทั้งยังยกย่องอังกฤษที่ยอมถอนกำลังออกไปจากอินเดียว่าเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม ภายหลังจากอินเดียได้รับเอกราช เซอร์ดารีอุสก็รู้สึกหม่นหวงในชีวิตที่ได้เห็นการเติบโตของความเป็นชาตินิยมที่เกิดขึ้นในอินเดีย จึงได้ละทิ้งสิ่งที่เคยทำแล้วหันมาศึกษาค้นคว้ากับลอร์ดเมธวอร์ด แต่เมื่อเซอร์ดารีอุสเดินทางมาถึงอังกฤษตามคำเชิญให้ไปบรรยายเกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษา เขาพบว่าอังกฤษไม่ตติงที่เขาเคยยกย่องเมื่อเดินทางกลับมาอินเดีย กายีบิว(Gieve) คนรับใช้ก็สอบถามเรื่องราวที่ตนเข้าใจเกี่ยวกับอังกฤษจากเซอร์ดารีอุสที่ได้ไปพบเห็นมา กายีบิวกล่าวว่าในอังกฤษรัฐบาลดูแลคนที่ไม่ทำงานทำด้วยการหางานให้ หาบ้านให้อยู่ ไม่ได้ปล่อยให้คนนอนบนทางเท้า เมื่อเจ็บป่วยรัฐก็จ่ายเงินรักษา ส่งเสียให้เรียนฟรี คนชราและคนพิการก็ได้รับสวัสดิการคุ้มครองดูแล แต่ทำไมคนอังกฤษจึงไม่มีความสุข ต่างจากคนอินเดียที่รัฐไม่ได้ช่วยเหลือสิ่งใดเลย

วินามาอยู่กับพิโล ดูวาลา(Piloo Doodhwala) ซึ่งสนิทสนมกับนักการเมือง ลาลู ปราสาท ยาดาว (Laloo Prasad Yadav) วินาไม่พอใจสภาพชีวิตความเป็นอยู่ เธอเกลียดทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นอินเดียไม่ว่าจะเป็นอากาศ ความร้อน ฝน อาหาร ผู้คนที่เบียดเสียด ความสกปรก คนรวยและคนจน รวมทั้งเทพเจ้าอินเดีย ต่อมาเธอย้ายมาอยู่กับครอบครัวของรายซึ่งรักเธอเหมือนกับเป็นลูกสาว วินาสร้างเอกลักษณ์ใหม่ให้แก่ตนเองด้วยการเปลี่ยนชื่อของตัวเองเป็น Vina Apsara จากชื่อเดิม Nissa Shetty เธอมีแม่ที่เป็นลูกครึ่งกรีกกับอเมริกันและพ่อที่เป็นคนอินเดีย วินา

¹⁰⁹ Ibid., p. 86.

สามารถชักชวนออร์มุสให้ออกมาจากอังกฤษไปอเมริกา ในความคิดของเธออเมริกาเป็นดินแดนแห่งอิสระ สามารถทำอะไรได้ตามที่ต้องการต่างจากอังกฤษ

You' ll say things all wrong but they'll at once become American ways of saying things. You won't know shit but it'll right away become an American type of ignorance. Not belonging, that's an old American tradition, see? That's the American way.¹¹⁰

ออร์มุสรู้สึกต่ออังกฤษเช่นเดียวกับวินา เมื่อเขาได้ค้นพบว่าอังกฤษที่จริงแล้วเป็นเช่นไร เขารู้สึกไม่ชอบและไม่อยากอยู่แต่ก็ไม่รู้จะไปไหน มีการขนยาทางเรือและออร์มุสตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นหนึ่งในผู้ที่ลักลอบขนยา ทำให้เขาได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดีจนทำให้เขารู้สึกอับอาย นี่คือนอังกฤษที่เขาได้รับรู้และเผชิญอยู่ สำหรับออร์มุสอังกฤษจึงเป็นสถานที่ที่ไม่ปลอดภัย ดินแดนที่ออร์มุสใฝ่ฝันถึงจึงไม่ใช่อังกฤษแต่กลับเป็นอเมริกา

But the land of Ormus's dreams was never England. No white mansion for him, but that other house, the place of light and horror of speculation and danger and power and wander. The place where the future was waiting to be house. America! America! His imagined journey from periphery to centre has never included the low, ...he feels 'out-of -land,' ...Briefly he wants out, but there's nowhere to go, no other course but the one on which he's set.¹¹¹

ตัวละครทั้งสองกลุ่มต่างก็พยายามอยู่ในที่ที่ตนคิดว่าเหมาะสมกับตนเองแต่ก็ไม่สามารถจะอยู่ในที่ที่ตนคิดว่าเป็นเจ้าของได้ กล่าวคือ กลุ่มตัวละครที่ไม่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมตะวันตกเช่นเลดีสเปนตาหันหลังให้แก่สังคมหันมานับถือเรื่องของภูตผีจิตวิญญาณหลังจากที่เธอต้องสูญเสียลูกชาย แต่ภายหลังที่สามีตายเธอได้แต่งงานใหม่กับลอร์ดเมทวอร์ดเพื่อนของสามีที่เป็นชาวอังกฤษและได้ย้ายมาใช้ชีวิตที่อังกฤษ แม้ว่าเธอจะกล่าวว่าไม่ต้องการที่จะเห็นหรือรับรู้สิ่งใดอีกต่อไป แต่การที่เธอได้ย้ายมาอยู่ที่อังกฤษทำให้ความคิดนี้เปลี่ยนไป เลดีสเปนตาได้เห็นและ

¹¹⁰ Ibid., p. 331.

¹¹¹ Ibid., p. 271.

เข้าใจโลกภายนอกมากยิ่งขึ้น "big picture" ที่เธอกำลังถึงจึงอาจจะหมายถึงโลกทั้งหมดหรืออาจจะ เป็นอังกฤษที่ทำให้เธอเข้าใจชีวิตมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเธอยังได้รับการผ่าตัดดวงตาให้หายเป็นปกติจาก โรคต้อ ตลอดมานั้นเธอเห็นภาพที่บิดเบี้ยวไปจากความเป็นจริงเนื่องจากสภาพร่างกายคือตาที่เป็น ต้อ ตัวละครไรต์ต่อต้านตะวันตกจนไม่สามารถจะอยู่ในอินเดียได้ เพราะหลังจากที่เขากลายเป็น ฆาตกร เขาก็ถูกตามล่าและถูกฆ่าตายในที่สุด และรายผู้เล่าเรื่องต้องย้ายไปอยู่ที่อื่น ไม่สามารถที่ จะอยู่ที่อินเดียได้ภายหลังจากที่เขาเปิดโปงการทุจริตของนักการเมือง ตัวละครในกลุ่มที่ถูกครอบงำ ด้วยวัฒนธรรมตะวันตกก็เป็นเช่นเดียวกัน วินาเกลียดทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับอินเดีย ดินแดนที่เธอ ใฝ่ฝันคืออเมริกาแม้ว่าเธอจะไม่สามารถอยู่ในอเมริกาได้ก็ตาม เธอเติบโตขึ้นมาในอเมริกาแต่ เธอถูกรังเกียจเพราะผู้คนคิดว่าเธอเป็นคนผิวดำและแสดงการเหยียดผิว เธอจึงมีฝันร้ายเกี่ยวกับการ ทารุณคนดำในอเมริกา วินาต้องกลับมาอยู่ที่อินเดียเมื่อเธอเป็นเด็กและกลับมาอีกครั้งเมื่อเธอ คิดว่าอินเดียเป็นที่ที่มีสิ่งที่เธออยู่ เซอร์ดิริอุสยกย่องขีดขู่อังกฤษและมีความใฝ่ฝันที่จะได้ไปอยู่ที่ อังกฤษแต่สุดท้ายก็ไม่สามารถอยู่ในประเทศที่เขาใฝ่ฝันได้ ตรงข้ามกับเลดีสเปนตาและออร์มูสซึ่ง ต้องย้ายไปอยู่ที่อังกฤษประเทศทั้งที่ไม่เคยต้องการจะไป จะเห็นได้ว่าตัวละครทั้งสองกลุ่มต่างก็ไม รู้ว่าตนเองนั้นเหมาะสมที่จะอยู่ที่ใด สถานที่ที่คิดว่าเหมาะสมกับตนเองนั้นกลับ เป็นที่ที่ตนไม่ สามารถอาศัยอยู่ได้

ในสังคมมีคน 2 กลุ่ม คือกลุ่มคนที่ถูกครอบงำโดยตะวันตก และกลุ่มคนที่ไม่ ถูกครอบงำ การถูกครอบงำทางความคิดจากโลกตะวันตกที่หยิบยื่นสิ่งที่พวกเขาคิดว่าถูกต้อง หรือการรับวัฒนธรรมตะวันตกอย่างไม่ลืมหูลืมตาจนต้องตกเป็นทาสของวัฒนธรรมโดยไม่รู้ตัว เป็นสิ่งที่เทียบเท่าหรือรุนแรงกว่าการครอบครองโดยกำลังทหารในสมัยก่อน รุซดีแสดงให้เห็น ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังจากการถูกครอบงำของตะวันตกแม้ว่าประเทศที่ถูกปกครองจะ ได้รับเอกราชแล้วก็ตาม การล่าอาณานิคมยังคงอยู่แต่ได้เปลี่ยนรูปแบบไปเป็นการครอบงำทาง ความคิดผ่านทางวัฒนธรรมความเป็นอยู่ รุซดีไม่ได้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น เขาไม่ต่อต้านหรือคล้อยตามไปกับโลกตะวันตกเพียงแต่สะท้อนให้เห็นปัญหาที่ เกิดขึ้นในสังคมที่เคยถูกปกครอง และการล่าอาณานิคมที่เปลี่ยนรูปแบบไปยังไม่หมดสิ้น รายทำ หน้าที่เล่าเรื่อง เปรียบเหมือนเป็นตัวแทนของรุซดีที่มองเห็นภาพรวมที่เกิดขึ้นทั้งหมด และไม่ตัดสิน ว่าสิ่งใดดีไปกว่ากัน "The only people who see the whole picture are the ones who step out of the frame"¹¹²

¹¹² Ibid., p. 230.

จากการศึกษาวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องพบว่าผู้แต่งใช้โครงเรื่องของตำนาน ออร์เฟอุสมาเป็นเหตุการณ์ช่วงหนึ่งของเรื่องได้แก่การลงไปตามหาคนรักในดินแดนหลังความตาย เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ตัวละครเอกในวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่อง ได้รับการพิจารณาให้เป็นตัวละคร ออร์เฟอุสและยูริติสที่ผู้แต่งนำมาจากตำนาน ผู้แต่งเลือกนำเหตุการณ์เดียวกันมาใช้เพื่อนำเสนอ แนวคิดที่แตกต่างกันออกไป การนำตำนานมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องจึงเป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้ตำนานออร์เฟอุสในวรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป และสะท้อน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมของผู้แต่งได้อย่างชัดเจน

วรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาล้วนได้รับอิทธิพลมาจาก ตำนานออร์เฟอุสแต่มีทั้งแก่นเรื่องที่เหมือนกับตำนานคือแก่นเรื่องความรัก และแก่นเรื่องที่ แตกต่างออกไปจากตำนาน ผู้แต่งนำตำนานมาประยุกต์ใช้ในวรรณกรรมเพื่อนำเสนอ แนวคิดของตน ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในตำนานให้มีความ สอดคล้องกับแก่นเรื่องที่นำเสนอ การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนก็คือการ เปลี่ยนแปลงตัวละครเนื่องจากตัวละครเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง วรรณกรรมทั้ง 6 เรื่องจึงมีการเปลี่ยนแปลงตัวละครด้วยการเพิ่มบทบาทให้มีความซับซ้อนมากขึ้น ดังเช่นออร์เฟและออร์เฟอุสในบทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* ผู้แต่งเปลี่ยนบทบาท จากนักดนตรีมาเป็นกวีผู้แสวงหาแนวทางในการสร้างงานศิลปะ เพื่อเสนอแก่นเรื่องความรักใน บทกวี แก่นเรื่องความรักที่เสียสละ และแก่นเรื่องความตายและแรงบันดาลใจ ผู้วิจัยพบว่าการ เปลี่ยนแปลงตำนานให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงตัวละครสามารถ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ การนำตัวละครมาใช้แต่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยให้แตกต่างไป จากเดิม การสร้างตัวละครขึ้นมาใหม่เพื่อใช้สนับสนุนแก่นเรื่อง และการนำตัวละครในตำนานที่ ไม่ได้รับการกล่าวถึงมากนักมาใช้ด้วยการเพิ่มบทบาทให้กลายเป็นตัวละครหลักในเรื่อง

การนำตัวละครมาใช้แต่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยให้แตกต่างไปจากเดิม พบได้ในตัวละครทุกเรื่องที่น่ามาศึกษาอาทิเช่นวาลในบทละครเรื่อง *Orpheus Descending* เทนเนสซี วิลเลียมส์ สร้างตัวละครวาลให้มีลักษณะนิสัยที่ชอบใช้ชีวิตอิสระ ประพฤติตัวแตกต่าง จากสังคมที่ตนอยู่ วาลมีความฝังใจในอดีตที่ไม่มีความสุขจึงพยายามแสวงหาโลกที่คิดว่าเหมาะสม กับตน อีกทั้งยังไม่พยายามที่จะติดต่อสื่อสารกับคนอื่น การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นส่วนช่วยสนับสนุน แก่นเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวในชีวิตมนุษย์ ตัวละครออร์เฟและออร์เฟอุสในบทละครและบท ภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* นอกจากจะมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทนักดนตรีมาเป็นกวี ลักษณะนิสัย

ของออร์เฟย์มีความแตกต่างไปจากเดิมกล่าวคือออร์เฟในบทละครและบทภาพยนตร์มีความเชื่อที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป ความเชื่อที่แตกต่างนี้เป็นลักษณะพิเศษของกวีซึ่งมีผลต่อการสร้างงานลักษณะนิสัยที่เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัดเจนนคือ ออร์เฟอุสในบทภาพยนตร์ไม่ได้มีใจรักมันเพียงยูริติสเพียงผู้เดียวเหมือนในตำนาน ดังจะเห็นได้ว่าหลังจากที่เขาได้พบกับปรีนเซสเขาก็ตกหลุมรักเธอและเฝ้าคอยที่จะได้พบกับเธอ การเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยของออร์เฟให้แตกต่างจากเดิมนี้เพื่อให้สนับสนุนแก่นเรื่องความรักที่เสียสละของยูริติสที่พยายามทำทุกอย่างเพื่อให้คนรักของตนมีความสุข ออร์เฟในนวนิยายเรื่อง *Orfe* เป็นผู้หญิงต่างจากในตำนานที่เป็นผู้ชาย การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงมีความสามารถเช่นผู้ชาย และเมื่อออร์เฟเข้ามาตามหายูริติสซึ่งอยู่ในบ้านของสไมล์ ผู้แต่งสร้างตัวละครยูริให้แตกต่างไปจากตำนาน ในนวนิยายยูริมีโอกาสเลือกที่จะกลับออกไปพร้อมกับออร์เฟหรือเลือกที่จะอยู่ในบ้านหลังนี้ต่อไป การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของยูริสนับสนุนแก่นเรื่องความกล้าในการตัดสินใจ ขอบอินกาได้เปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยตัวละครเอกออกเพียให้เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น ซื่อสัตย์ และต่อต้านความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ความเปลี่ยนแปลงนี้สนับสนุนแก่นเรื่องการแสวงหาของตัวละครเอกและการต่อต้านอำนาจที่ไม่ยุติธรรม รุขติเปลี่ยนให้ตัวละครเอกออร์มุสเดินทางค้นหาวินาที่เสียชีวิตหลังจากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวในเม็กซิโกซึ่งเป็นการเดินทางทางความคิดจินตนาการต่างจากในตำนานเพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องความจริงและการสร้างความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม จึงจะเห็นว่าลักษณะนิสัยของตัวละครเอกในวรรณกรรมทุกเรื่องล้วนเปลี่ยนไปตามความต้องการที่จะนำเสนอแก่นเรื่องของผู้แต่งคนนั้นๆ

เนื่องจากตำนานเป็นเรื่องเล่าที่ไม่ซับซ้อนดังจะเห็นจากตำนานออร์เฟอุสที่มีตัวละครเพียงไม่กี่ตัว แต่เมื่อผู้แต่งได้นำตำนานมาใช้เพื่อแสดงแก่นเรื่องหรือแนวคิดที่ต่างไปจากเดิม ตัวละครเดิมในตำนานจึงอาจไม่เพียงพอเพื่อใช้สนับสนุนแก่นเรื่อง ผู้แต่งจึงจำเป็นต้องสร้างตัวละครขึ้นมาใหม่เพื่อช่วยในการอธิบายแนวคิดของตนดังเช่นในนวนิยายเรื่อง *Season of Anomy* ผู้แต่งได้เพิ่มตัวละครเดนทิสต์เข้ามาเพื่อช่วยสนับสนุนแก่นเรื่อง การต่อต้านอำนาจเผด็จการ ผู้แต่งสร้างตัวละครใหม่นี้ให้มีลักษณะนิสัยที่แตกต่างจากออกเพียอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือเดนทิสต์เห็นว่าการแสวงหาความสุขในสังคมนั้นจะเกิดขึ้นได้ด้วยการใช้วิธีการรุนแรงในการตอบโต้ ไม่ใช่ด้วยสันติวิธี ในบทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Orphée* ก็ยกโตสร้างตัวละครขึ้นมาใหม่ได้แก่ม้าและการกระจายเสียงวิทยุในรถยนต์ ทั้งม้าและวิทยุเป็นตัวแทนของความตายซึ่งทำให้ออร์เฟหลงใหลจนละเลยทุกสิ่งที่เคยทำ เพื่อสนับสนุนว่ากวีเป็นผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างจากคนทั่วไป

การนำตัวละครในตำนานที่ไม่ได้รับการกล่าวถึงมากนักมาใช้ทำได้โดยการเพิ่มบทบาทให้กลายเป็นตัวละครหลักในเรื่อง ดังจะเห็นได้จากเทพเจ้าแห่งความตายในตำนานที่มีการกล่าวไว้เพียงว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทเพียงอนุญาตให้ออร์เฟอุสสามารถนำคนรักกลับคืนไปได้ แต่ในบทละครและบทภาพยนตร์เรื่อง *Ophée* นอกเหนือจากที่เทพเจ้าแห่งความตายจะอนุญาตให้ออร์เฟอุสนำคนรักกลับคืนไปแล้ว ผู้แต่งยังได้เพิ่มบทบาทให้แก่เทพเจ้าแห่งความตายให้เข้ามามีส่วนร่วมในเหตุการณ์การเสียชีวิตของยูริซิส และตัวละครยูริซิสตามตำนานไม่ได้มีการกล่าวถึงมากนัก ก็ก๊อโตสร้างให้ยูริซิสเป็นคนที่ไม่มีเชื่อมั่นในตนเอง สิ่งนี้นำผลร้ายมาสู่เธอ อีกทั้งยูริซิสยังเป็นตัวละครที่แสดงให้เห็นว่าเธอสามารถทำทุกอย่างได้เพื่อคนที่เธอรัก แม้กระทั่งสละชีวิตของตัวเองเมื่อเธอรู้ว่าออร์เฟอุสไม่ได้รับรักเธออีกต่อไป เทนเนสซี วิลเลียมส์ได้เพิ่มบทบาทให้แก่เลดี โดยให้เลดีแต่งงานและต้องทนอยู่กับเจบชายที่เธอไม่ได้รับรัก เธอไม่มีความสุขในชีวิตการแต่งงาน เธอจึงพยายามทำทุกอย่างเพื่อเปิดร้านขึ้นมาเป็นการแก้แค้นเจบ การเพิ่มบทบาทให้แก่ตัวละครเลดีนี้ช่วยสนับสนุนแก่นความคิดเรื่องความรู้สึกโดดเดี่ยวในชีวิตมนุษย์ในสังคมให้ชัดเจนขึ้น เหมือนดังเช่นวินาในนวนิยายเรื่อง *The Ground Beneath Her Feet* ผู้แต่งสร้างวินาให้มีลักษณะเป็นดังเช่นผู้นำเท่าเทียมกับผู้ชายและบางครั้งก็มีอำนาจเหนือผู้ชาย ดังจะเห็นจากการที่เธอสามารถช่วยออร์มุสให้พ้นคืนจากอาการบาดเจ็บสาหัสได้

ดังนั้นการนำตำนานมาประยุกต์ให้เข้ากับแก่นเรื่องนอกจากจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงด้านตัวละครแล้วยังส่งผลกระทบต่อโครงเรื่อง จาก การศึกษาเฉพาะด้านแก่นเรื่องจึงอาจไม่เพียงพอเพราะผู้แต่งได้นำตำนานมาประยุกต์เข้ากับแก่นเรื่องซึ่งส่วนใหญ่ก็จะสะท้อนสภาพสังคมและการเมืองในยุคสมัยของผู้แต่งวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ การศึกษาเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของตำนานให้สอดคล้องกับแก่นเรื่องอาจทำให้ไม่เข้าใจวรรณกรรมได้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นจึงควรศึกษาบริบททางสังคมการเมืองที่แวดล้อมตัวผู้แต่ง รวมทั้งชีวประวัติของผู้แต่งจะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ผู้อ่านมีความเข้าใจวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น